

1/2022

LOVEC

GLASILO LOVSKE ZVEZE SLOVENIJE
JANUAR – PROSINEC

V letu 2021 so napisali:

»Sami za svojo varnost naredite največ, če pomislite, kaj lahko naredite in potem to tudi naredite, da preprečite možnost prenosa virusa. Nekateri lovci zgolj sprašujejo, kaj je dovoljeno ali kaj je prepovedano. Strokovna služba LZS in sam se trudim s pojasnili, zato mi na tem mestu dovolite osebno razmišljanje. Verjetno kazen lažje prebolimo, kot če se okužimo ali celo okužimo svoje bližnje. Zato razmišljajmo drugače – bistvo je v odgovoru na vprašanje, kaj lahko naredimo, da se ne bomo sami okužili in da ne bomo krivci za širjenje okužbe med solovci, domačimi, sorodniki, še posebno pri rizičnih osebah!«

Mag. Lado Bradač,
predsednik Lovske zveze Slovenije:
»Ostanimo zdravi!«
Uvodnik, Lovec, 1, 2021

»Ena izmed lastnosti in pogojev za uspešno delo organizacije je tudi, da se le-ta nauči 'pozabljati'. To ne pomeni, da pozabimo poravnati članarino svoji organizaciji, ampak pomeni, da pozabimo, kako smo delali včasih. Torej se moramo prilagajati okolju, novonastalim razmeram, kjer stari pristopi pač ne delujejo več.«

Doc. dr. Srečko Felix Kropce,
predsednik Komisije za lovskočuvajsko službo in podpredsednik LZS,
odgovoren za delo strokovne službe:
Kdor ni v koraku s časom, bo sčasoma tudi odšel ...
Uvodnik, Lovec, 3, 2021

»V Sloveniji se je, na primer, odstrel divjih prašičev po letu 1955 povečal za skoraj 60-krat, na več kot 13.000 odstreljenih osebkov v letu 2019. Zato in zaradi vedno večje škode na kmetijskih površinah, pogostejšega zahajanja vrste v (pri)mestna okolja in nevarnosti prenosa bolezni je nujno precej drugačno upravljanje, kot ga zagovarjajo tradicionalisti. Le-ti ne razumejo ali nočejo razumeti, da so minili časi, ko je bila svinja 'sveta krava' evropskega lovstva in da si te vrste nikjer ne moremo več dovoliti 'gojiti', temveč jo moramo umno upravljati, predvsem z namenom zaustavitve večanja populacije in marsikje tudi zmanjšanja številčnosti, kar je splošen evropski cilj upravljanja te vrste.«

Prof. dr. Boštjan Pokorny,
predsednik Strokovnoznanstvenega sveta LZS:
Divji prašič, afriška prašičja kuga in mi – lovci
Uvodnik, Lovec, 5, 2021

»Naj zapišem še besede upanja, da bi se nesrečne in za marsikoga tudi pogubne razmere s covidom-19 čim prej prevesile v normalno stanje, da bomo lahko še naprej in predvsem neovirano ter s potrebnim elanom na vseh področjih lovstva prispevali vsak svoj kamenček v mozaik poslanstva in želja naših lovecev.«

Dr. Arpad Köveš,
predsednik Uredniškega odbora založništva LZS:
Založništvo LZS v času epidemije
Uvodnik, Lovec, 2, 2021

»Lobiji so se globoko zajedli v vsebino naše družbe, okrnili in skrunili so vrednote, ki so jih tisočletja čuvali naši očaki. Zanje sta bila zemlja in gozd sveta. Zakaj nismo preprečili grobih posegov v naše gozdove, ki s kakovostnim lesom bogatijo tuje podjetnike, zakaj ne preprečujemo posegov v gozdove, polja in vodovje, so vprašanja, ki terjajo odgovore. Tudi požigalništvo, ki je zločin proti naravi, še ni zamrlo. Odgovori na številna okoljska vprašanja, med njimi o škodljivem zastrupljanju okolja z nitrati, ki jih vsebuje gnojevka, niso preprosti. Glede njih je jasno le, da Laž po svetu potuje preoblečena v Resnico. Kljub temu moramo aktivno sodelovati pri reševanju našega edinega planeta, ki je prežet z okoljskimi in podnebnimi spremembami.«

Bojan Avbar,
član Uredniškega odbora glasila Lovec, Zlatorogove in
Strokovne knjižnice ter spletne strani LZS:
Zemlja, mati zemlja, ti mati si vseh mater sveta, ti kruh nam rodiš
Uvodnik, Lovec, 4, 2021

LOVEC

Revija za lovstvo, lovsko
kinologijo in varstvo narave
Letnik CV., št. 1
januar – prosinec

Lovlec je z odločbo Ministrstva za
kulturo RS, št. 61510-129-2009/8,
od 6. 7. 2011 vpisan v razvid
medijev pod zap. št. 1633.
ISSN 0024-7014

Glasilo izdaja

Lovska zveza Slovenije

Župančičeva ulica 9, 1000 Ljubljana
TRR: SI56 0201 0001 5687 097 (NLB, d. d.)
ID za DDV: SI 23864516

Priprava in tisk
Tiskarna Evrografis, d. o. o., Maribor
Poština je plačana pri pošti
1102 Ljubljana

Odgovorna urednica:
Jasna Kovačič Šiuka

UREDNIŠKI ODBOR:
Predsednik: dr. Arpad Köves
Marjan Gselman, Jurij Lampe,
dr. Boštjan Pokorny, Marko Rajkovič

Lektorica in korektorica:
Marjetka Šivic
Tehnični urednik: Milan Samar
Tajnik uredništva: Andrej Miklavčič

Lovlec izhaja v začetku vsakega meseca,
razen poletne številke 7–8, ki je združena
in izide v začetku julija.
Ta številka je izšla v 22.000 izvodih.
Po zakonu o DDV je glasilo LOVEC
obdavčeno po 5% stopnji.

Besedila za objavo v reviji Lovlec pošljite
na e-naslov lovlec@lovska-zveza.si v
Wordovem dokumentu, podpisane in
žigosane uradne dopise pa skenirane ali
po navadni pošti. Fotografije sprejemamo
prav tako po e-pošti v formatu jpg, in
sicer v nezmanjšani resoluciji.

Fotografije, ki se ukvarjajo z naravoslovno
fotografijo, lahko svoje fotografije,
namenjene za banko fotografij revije
Lovlec ter Zlatorogove in Strokovne
knjižnice, pošljejo po vnaprejšnjem
dogovoru po katerem od elektronskih
transferjev.

Avtorji s tem, ko pošljejo fotografije v
uredništvo, soglašajo z obdelavo fotografij
pred objavo v reviji Lovlec oziroma
Zlatorogovi ali Strokovni knjižnici.

Uredništvo glasila Lovlec
Župančičeva ulica 9, 1000 Ljubljana
e-naslov: lovlec@lovska-zveza.si
Tel.: (01) 24-10-922
Glasilo Lovlec na spletu:
<http://www.lovska-zveza.si>
zavihek Glasilo Lovlec

IZ VSEBINE:

A. Köves:	Založništvo LZS v letu 2022	4
L. Bradač:	Predsednikov pogled	5
Z DNEVNEGA TISKA		6
LOVSTVO		8
Več avtorjev:	Intermuc – nov raziskovalni projekt, posvečen prostoživečim mačkam v Sloveniji in Afriki	8
B. Leskovic:	Po letu direktorovanja	12
DREVESNE VRSTE		17
M. Kišek:	Rdeči in črni bor	17
LOVSKI NABOJI		20
G. Hodnik:	8 x 58 r Sauer	20
PO LOVSKEM SVETU		23
S. Žerjav:	Posodobitev Evropskega rdečega seznama ptic (2021)	23
NA KRATKO IZ TUJEGA TISKA ...		24
LOVSKO PRIPOVEDNIŠTVO		25
M. Marenče:	Lovčeva zaobljuba	25
F. Černigoj:	Rezultati javnega natečaja za literarna besedila z lovsko tematiko 2021	29
Uredniški odbor		
Založništva LZS:	Javni natečaj za prozna in pesniška literarna besedila z lovsko tematiko v letu 2022	30
LOVSKO PESNIŠTVO		31
S. Grč:	Na lovsko zdravje	31
LOVSKA ORGANIZACIJA		32
U. Kmetec:	Sestanek strokovnih tajnikov usposobljenih članic	32
A. Köves,		
J. Kovačič Šiuka:	Izšla je 44. knjiga Zlatorogove knjižnice	32
M. Nared:	Usposabljanje za oponašanje jelenjega rukanja v ZLD Kočevje	33
U. Dvornik:	Franc Praznik, dolgoletni tajnik Koroške LZ	34
B. Žerdin:	Dvodnevni lov na malo pernatu divjad s pticami ujedami	34
JUBILANTI		35
MLADI IN LOVSTVO		36
J. Weber:	Tabor mladih v LD Babno Polje v sodelovanju z Ministrstvom za obrambo	36
M. Kišek:	Gozdne živali v zasneženi zimi	37
LOVSKI OPRTNIK		38
M. Koritnik:	»Medvedji štant«	38
F. Rotar:	Odprti aprilski LOV na pomurskem sejmišču?	39
F. Rotar:	Odšel je Anton Navodnik - Toni, legenda koroške »jage«	39
J. Kramberger,		
Z. Simonovič:	O covidu in cepivih	40
L. Steinbacher:	Lovci in osamosvojitve Slovenije	41
M. Toš:	Damijan Renko: Vojni ujetniki na Gorenjskem 1991	42
M. Toš:	Naš kralj je mrtev!	43
Žan, Eva:	Divja raca z začimbami	43
V SPOMIN		44
LOVSKA KINOLOGIJA		45
B. Češarek:	Mednarodni vsestranski uporabnostni preizkušnji (VUP) – Štanjel 2021	45
J. Verčko:	Slavnostna prireditve ob izidu priložnostne znamke z motivom koroškega žigca	46
I. Sovinšek - Ivko:	Jelenje jutro na Menini in krvna sled	47
KZS:	Predvidena legla lovskih psov	48

SLIKA NA NASLOVNICI:

Divji prašič (*Sus scrofa*)

Foto: Janez Papež

Na računalnik natipkane prispevke pošiljajte na elektronski naslov lovlec@lovska-zveza.si.
Poslanih prispevkov in fotografij ne vračamo. Uredništvo si pridržuje pravico do objave ali
neobjave, krajšanja, povzemanja ali delnega objavljavanja nenaročenih prispevkov v skladu s
svojo uredniško politiko in prostorskimi možnostmi. Mnenje avtorjev ni tudi nujno mnenje
uredništva in Lovske zveze Slovenije.
Morebitni priloženi letaki niso povezani z uredniško politiko Lovca in niso publikacije, ki bi
jih izdala Lovska zveza Slovenije ali uredniški odbor. Za njihovo vsebino odgovarja naročnik
storitve (oglaševalec).

LOVNE DOBE:

Ur. list, št. 101/17, 9. 2004
in št. 81/14, 11. 2014

Srna

srnjak, lanščak:
1. 5.-31. 10.

srna, mladici obeh spolov:

1. 9.-31. 12.

mladica:

1. 5.-31. 12.

Navadni jelen

jelen:

16. 8.-31. 12.

košuta:

1. 9.-31. 12.

telela:

1. 9.-31. 1.

junica, lanščak:

1. 7.-31. 1.

Damjak

damjak:

16. 8.-31. 12.

košuta:

1. 9.-31. 12.

telela:

1. 9.-31. 1.

junica, lanščak:

1. 7.-31. 1.

Mufon

oven, lanščaki obeh spolov in

jagnjeta obeh spolov:

1. 8.-28. 2.

ovca:

1. 8.-31. 12.

Gams

kozel, koza, kozlički obeh spolov,

enoletni obeh spolov:

1. 8.-31. 12.

Kozorog

kozel, koza, kozlički obeh spolov,

enoletni obeh spolov:

1. 8.-31. 12.

Divji prašič

merjasec:

1. 1.-31. 12.

svinja:

1. 7.-31. 1.

ozimci in lanščaki obeh spolov:

1. 1.-31. 12.

Poljski zajec

1. 10.-15. 12.

Kuna belica, kuna zlatica

1. 11.-28. 2.

Jazbec

1. 8.-31. 12.

Lisica

1. 7.-15. 3.

Šakal

1. 7.-15. 3.

Rakunasti pes (enok)

1. 8.-31. 3.

Navadni polh

1. 10.-30. 11.

Alpski svizec

1. 9.-30. 10.

Pižmovka

1. 1.-31. 12.

Nutrija

1. 1.-31. 12.

Fazan

1. 9.-28. 2.

Poljska jerebica (gojena)

1. 9.-15. 11.

Raca mlakarica

1. 9.-15. 1.

Šoja

1. 8.-28. 2.

Sraka

1. 8.-28. 2.

Šiva vrana

1. 8.-28. 2.

Medved in volk

Po veljavni Pravilniku in Odločbi o odvzemu
osebkov vrst rjavega medveda (*Ursus arctos*) in
volka (*Canis lupus*) iz narave

Založništvo LZS v letu 2022

Dr. Arpad Köves,
predsednik Uredniškega odbora gla-
sila Lovec, Zlatorogove in Stokovne
knjižnice ter spletne strani LZS

pa smo lahko izvajali korespondenčno ali na daljavo prek videokonferenc.

V reviji Lovec smo vas skušali, spoštovani bralci, poleg stalnih rubrik obveščati o vseh pomembnejših zadevah, ki so se nanašale na lovstvo, s posebnim poudarkom na področju lovske organizacije, upravljanja z divjadjo, varstva narave, zakonodaje in še kaj. Na tem mestu ne bi povzemal podrobnosti iz prej napisanega, saj smo o tem, kot rečeno, pisali v naši reviji v posameznih rubrikah in tudi uvodnikov revije Lovec. V vsakem primeru moramo poudariti, da je namen revije seznanjati in komunicirati z lovsko družino, seznanjati slovenske lovce doma in po svetu ter tudi vse druge privrženke lova in narave s strokovnimi lovskimi temami, ki so tako ali drugače povezane z varstvom narave. Vedeti moramo, da po naši reviji posegajo tudi drugi ljubitelji narave in živali ter vneto spremljajo našo dejavnost, zato jih ne smemo razočarati. Brez ohranjene narave ne bo ne živali ne lova; tega se lovci dobro zavedamo.

V uredništvu smo se in se bomo trudili, da objavljamo čim bolj aktualne zadeve, prispevke naših rednih dopisnikov s terena pa tudi objave posameznih piscev naše lovske organizacije. Objavljamo tudi prispevke avtorjev zunaj lovske organizacije, če je le vsebina aktualna za lovstvo in varstvo narave. V časih epidemije je občutno manj aktualnih lovskih dogodkov, kar neposredno vpliva na uredniško politiko, ki se zaradi epidemije prilagaja spremenjenim situacijam.

Na predzadnji seji uredniškega odbora, na kateri smo obravnavali vsebinski načrt za leto, smo sprejeli odločitev, da se naša revija Lovec naj ne bi bistveno spremenila. Nekaj sprememb in novosti pa je bilo vseeno treba sprejeti. Poleg uvodnikov bomo objavljali rubriko Predsednikova beseda, v kateri bo predsednik Lovske zveze Slovenije (LZS) mag. Lado Bradač v vsaki številki revije, začeniši z januarsko, članstvo seznanjal o aktualnih temah v lovstvu, s posebnim poudarkom na stališčih naše krovne lovske organizacije. V skladu z aktualnimi temami bodo objavljeni dva

do trije strokovni članki različnih avtorjev, še naprej bodo ostale rubrike Zapisano, izbrano prebrano ..., Mnenja in predlogi, Drevesne vrste, Lovski naboji/Lovsko orožje/Lovska oprema, Po lovskem svetu, Na kratko iz tujega tiska ..., Lovsko pripovedništvo, Lovsko pesništvo, Lovska organizacija, Jubilanti, Lovski oprtnik, V spomin, Lovska kinologija ter Mladi in lovstvo. Nekaj sprememb boste opazili v Lovskem oprtniku, kjer bo rubriko Lovske osebnosti zamenjala rubrika Lovske spominčice, nabrane na Slovenskem, v rubriki Mladi in lovstvo pa na strani Lovec za mlade. Rubrika Okusi narave bo v letu 2022 delno ponudila tudi zgodbe slovenskih lovskih vinarjev.

Seveda ima vsak od vas, spoštovane lovske tovarišice, lovski tovariši in vsi drugi bralci revije Lovec, lastno oceno in predloge za izboljšave, ki jih vedno proučimo in upoštevamo. Uredniški odbor zelo natančno spremlja konstruktivne predloge in mnenja, ki opozarjajo na sodobne trende, vendar se obenem zavedamo, da vsaka drastična sprememba lahko privede tudi do nasprotnega učinka. Vse vaše dobronamerne predloge skrbno proučujemo, da bi revijo izboljšali v vseh pogledih. Prave ideje so vedno dobrodošle za Uredniški odbor. Še naprej se bomo trudili skupaj z vami, dragi bralci, da bo naša revija zgled aktualnosti in kakovosti na vseh področjih delovanja, ki ga zajemata naša stanovska organizacija in naše poslanstvo. Je pa besedil, ki jih pridno pošiljate v uredništvo, kar precej, zato so nekatera objavljena z zamikom, za nekatera pa žal tudi ne najdemo prostora.

Nenazadnje je treba napisati še nekaj besed o financiranju revije Lovec in tudi knjig Zlatorogove ter Stokovne knjižnice. Založništvo je draga zadeva, priča smo nenormalnim podražitvam, ki bodo vplivale tudi na našo založniško dejavnost. Težava je v tem, da so se v letu 2021 ekonomske razmere, predvsem na področju cene energentov in cen repromateriala zaradi epidemije covid-19 drastično povečale (na primer papir in v tej povezavi tisk). Zato je nemogoče z enakimi sredstvi kot prejšnja leta izdajati revijo Lovec in knjige Zlatorogove oziroma Stokovne knjižnice. Glede na to načrtujemo izdajo knjige iz Zlatorogove knjižnice šele konec leta 2023, kar je tudi potrdil Upravni odbor LZS. Upamo, da bodo lovci to razumeli, saj dviga članarine za LZS ne bo. Prižadavamo si tudi, kako bi z raznimi viri financiranja omilili napovedane podražitve, ki so pred vrati. Upajmo, da se bo epidemija čim prej končala in da se bodo razmere na vseh področjih postavile v normalne tirnice.

Spoštovani bralci revije Lovec, naj vam ob tej priložnosti v svojem imenu in v imenu Uredniškega odbora zaželim zdravo in uspešno novo leto pri izvajanju našega poslanstva na področju lovstva in varstva narave. Mi se bomo še naprej trudili za zanimivo lovsko branje, vam pa želimo obilo užitkov ob branju lovskih besedil in tudi zunaj v lovskih dejavnostih v naravi. Pa dober pogled.

»Založništvo je draga zadeva, priča smo nenormalnim podražitvam, ki bodo vplivale tudi na našo založniško dejavnost. /.../ Upajmo, da se bo epidemija čim prej končala in da se bodo razmere na vseh področjih postavile v normalne tirnice.«

Predsednikov pogled

Uredniški odbor me je prosil, da bi vsak mesec v naši reviji Lovec na kratko predstavil aktualne zadeve. Vem, da je to dodatna obveznost, a moramo o svojem delu tudi kaj napisati. Ko začnemo pisati, pa včasih uvidimo, da je odmerjeni prostor v resnici zelo majhen.

Na Lovski zvezi Slovenije (LZS) se je za ključek leta 2021 vrtel okoli tečajev za iskalce in člane interventnih skupin v primeru pojava afriške prašičje kuge (APK). Še enkrat se je izkazalo, da imamo izkušnje in smo takoj po podpisu pogodbe v nekaj dneh izpeljali vse načrtovano. Vsi v Strokovni službi LZS so se potrudili, pohvaliti pa moram Gregorja Bolčino. Skratka, prve usposobljene lovce imamo in v novem letu nadaljujemo.

Intenzivnejši odstrel poteka nad pričakovanji – za zadnjih pet let je povprečni letni odstrel manj kot 10.000 divjih prašičev. Kot kaže, bo odstrel dosegel krepko več kot 15.000 divjih prašičev (na začetku decembra lani je že presegal 14.100). Zato bo, upamo, v prihodnje manj očitkov o dejanski sposobnosti opravljanja nalog po interventnem zakonu o APK. Večkrat slišane izjave o »prestarjih« lovcih, tistih, ki presegajo stvar dobrega okusa, ne bom ponavljal, smo tako demantirali. Še bolj vesela je novica, da se je številčnost članstva po dolgih desetletjih nehala zmanjševati in se je povečalo število članov. Vsak dan dokazujemo, da smo uspešni pri opravljanju svojega dela – spoštujemo koncesijsko pogodbo in uspešno uresničujemo svoje poslanstvo. Svoj del obveznosti so lovske organizacije dosegle in le upam lahko, da bodo nagrade lovskim družinam izplačane hitreje kot pa obljubljeni pavšal za pripravo načrta. Bo pa tudi znesek nad pričakovanji. V skladu z obsegom intenzivnejšega odstrela že sedaj dosega 327.375 evrov in ga bodo prejele lovske družine. V skladu z obstoječimi trendi bi lahko znesek povrnil dosegel pol milijona evrov. Ob tem lovci opravimo tudi naše pričakovano prostovoljno delo in znesek teh ur je ponovno presegel 600.000 ur. Kot sem že omenil ob sprejemu interventnega zakona, ni razloga, da lovci ne bi cenili svojega dela in tudi nagrade bodo le pavšalno delno nadomestilo. Država bo do cilja prišla bistveno ceneje, kot če bi v ta namen uporabila redno zaposleno plačano osebje (v nekaterih državah so to delo opravljali vojaki in policisti). Lovskim družinam pa bo koristil vsak pridobljeni evro.

Ob vseh milijonih, ki so namenjeni za druge organizacije, ki delujejo na področju narave, moramo tudi mi jasno povedati, da nam je dovolj ignorance in neenake obravnave. Mi plačujemo koncesije, drugi za enako delo ne, tretji celo prejmemo povračila od države.

Tipičen primer je področje upravljanja z medvedom. Organizacije, ki povzročajo težave na tem področju, od države prejemajo denar. Ne glede na kmečke proteste in obljube Ministrstva za okolje in prostor (MOP), da se bo vse uredilo, se nič ne spremeni. Na sestanku smo opozorili ministra in kljub njegovemu prepričanju, da bo uspel urediti postopke, imamo rezultat. MOP bo verjetno uspel v petih mesecih od našega sestanka izdati dovoljenje za odstrel. Seveda bo vmes določeni »zeleni« organizaciji uspelo zadržati izdajanje teh dovoljenj na Upravnem sodišču. Vse skupaj res meji na uradniško burlesko ali zgolj prefinjeno predstavo za javnost. O spomladanskem

Mag. Lado Bradač,
predsednik Lovske zveze
Slovenije

odstrelu sodišče sploh ni vsebinsko odločilo. Čeprav je za več mesecev zadržalo odstrel, pa je na koncu le ugotovilo, da pritožniki ne izkazujejo več interesa. Seveda ga ne, saj jim je sodišče že omogočilo doseganje njihovega cilja.

Zato se enormno povečuje populacija medveda in vse več je napadov, tudi na lovce. Seveda se vprašam, ali bomo napake drugih na svojem hrbtu čutili lovci? Še posebno, ko je prvo vprašanje novinarko, ko je poškodovan tekač, kako je z medvedko. Da o odnosu in komentarjih, če se to zgodi lovcu, ne bom izgubljal besed. ZAHTEVAM pa, da MOP zagotovi sredstva, da se lovca zavaruje za primer nesreče, če mu država odredi, da opravi odstrel medveda, ali celo z ustno odločbo uslužbenka MOP-a odredi, da gre lovec na kraj prometne nesreče, kjer je bila povožena medvedka z

mladičem, saj to ni več prostovoljna dejavnost, temveč javna služba. Odgovornosti in posledic se vse premalo zavedamo in četudi gospodar lovske družine to naredi v dobri veri sredi noči, mora biti primerno usposobljen in zavarovan. Zakaj je to tako težko razumeti? Intervencijska skupina za ukrepanje v primeru konflikta z zvermi že dolgo ne deluje več in očitno MOP meni, da to lahko kar prenese na koncesionarke – upravljavke lovišč. Pozor – za koncesijo mora upravljavka celo plačati državi, zdaj bo pa še intervencije opravljala s svojimi člani. Na tem mestu bom to javno službo primerjal z gasilsko intervencijo: gasilec vsaj koncesije ni treba plačati. Vendar bodimo resni; država jim da opremo, vozila in jih zavaruje. Tako naj tudi MOP izpolni svoje obveznosti do ljudi, ki opravljajo javno službo!

V ta namen je letos LZS že dvakrat podala pobudo na MOP za nujno ureditev obstoječe problematike, kjer je bilo obljubljena čimprejšnja ureditev situacij izjemnega odvzema medveda ob predhodni proučitvi pravne podlage. Dlje od sestanka in obljub za sestanke nismo prišli. Po navadi lepa beseda lepo mesto najde, a tokrat očitno ne. Zato bomo morali poseči po radikalnejšem odzivu, ki bo vključeval pravna in druga sredstva.

Na koncu bi napisal še nekaj o upravnem odboru. Žal smo ga morali sklicati v obliki videokonference, a smo se tega očitno zelo dobro naučili. Na dnevnem redu je bilo kar 22 točk. Sprejeli smo Vsebinski in finančni načrt za leto 2022, ohranili smo dolgoletno članarino v višini 55 evrov. Žal nas čakajo podražitve pri tiskanju revije Lovec, dražijo se papir in drugi materiali, vendar bomo skušali manjkajoča sredstva pridobiti s financiranjem javnih nalog oziroma z racionalizacijo. Upravni odbor je potrdil nekaj posodobljenih pravilnikov, med njimi Pravilnik o izobraževanju in lovskem strelstvu, potrdil je tudi predavateljske aktivne za leto 2022. Samo za to bi lahko porabil celoten prostor, namenjen posredovanju informacij o delu LZS. A ker je moj prostor v tej rubriki omejen, vas vabim, da si sami preberete še kaj več, saj je vse gradivo, vključno z zapisnikom upravnega odbora, objavljeno na članski strani LZS.

Končno je med nami igra Ravnoesje v naravi, s katero sledimo cilju izdaje učnih oziroma zabavnih razvedrilnih igrice, povezanih z lovstvom in naravo. Ima zanimivo in poučno vsebino.

Pa dober pogled in srečno vsem v novem letu 2022.

Foto: Blaž Ocvirk

ZAJCI PO ŠEST DOLARJEV

V EČER V SOBOTO – PRED 50 LETI, 6. 11. 2021, (V. Podkrajšek) – Zapis iz leta 1971 (natančneje 5. november 1971, op. a.): Čeravno manj kot v preteklih letih, je vendarle te dni v Mariboru, Ptuj in v Prekmurju precej italijanskih ljubiteljev male divjadi. Štirje prijatelji iz italijanskega mesta Brescia so bili štiri dni gostje Lovske družine Košaki. V pogovoru z njimi smo izvedeli, da je v Italiji sedaj precej propagande za obisk madžarskih in romunskih lovišč, kjer jim ponujajo odstrel celo po nižjih cenah, kot so v naših loviščih. Vendar pa italijanski lovci večinoma le raje prihajajo v naša lovišča. Odstrel divjih zajcev, ki so letos pod zaščito in jih je možno upleniti le v omejenem številu, je za dolar dražji kot lani. Torej šest dolarjev za zajca. Cena fazanov je ostala nespremenjena: štiri dolarje, zato pa so precej redke jerebice poskodile na 3 do 4 dolarje. Kot smo izvedeli, v bližnjih mariborskih loviščih doslej ni bilo lovskih nesreč, ki jih povzročajo ponekod več ali manj nevešči, tako imenovani italijanski nedeljski lovci. Prav zaradi teh je v nekaterih lovskih družinah že nastal nekakšen negativen odnos do takšnega lovnega turizma. Prave in solidne italijanske lovce pa bodo naše

lovske družine vedno rade videle v svojih lovskih revirjih.

LOVEC POŠKODOVAN PRI SKUPINSKEM LOVU

STA, 8. 11. 2021 – Lovec iz Raven na Koroškem je bil med skupinskim lovom lažje poškodovan. Policisti so ugotovili, da je nesreča nastala med pogonom divjadi, kjer je drugi lovec napacno ravnal, ko je ustrelil proti divjadi. Policisti iz Dravograda so v kraju Gorče obravnavali kaznivo dejanje povzročitve splošne nevarnosti. Ugotovili so, da je 51-letni lovec med pogonom ustrelil proti divjadi in pri tem s šibrami poškodoval drugega, 51-letnega lovca. »Policisti so opravili ogled kraja in nadaljujejo z zbiranjem obvestil ter bodo o dejanju obvestili pristojno državno tožilstvo,« so sporočili predstavniki s Policijske uprave Celje. Po prvih informacijah policije gre najverjetneje za malomarnost. V skupinskem lovu so bili udeleženi lovci lovskih družin Libeliče in Strojna.

KRST LOVSKEGA ZELENC

SLOVENSKE NOVICE, 8. 11. 2021 (M. T.) – V zeleni bratovščini skrbijo za ohranjanje starih lovskih šeg in običajev; med njimi je tudi lovski krst. Vsebinsko

sporočilo tega običaja so slovenski lovci prevzeli iz germanskih dežel, dokončno pa so obred prikrojili tudi navadam lovcev v posameznih delih Slovenije. Poznavalci pripominjajo, da lovski krst ni in tudi ne sme postati nobena burka, temveč mora ohraniti elemente izvirnega srednjeveškega obreda – nekakšnega lovskega »poviteženja«, iz katerega ta lepi običaj tudi izvira. Takšen krst so imeli tudi v Lovski družini Dobrava (LD) v Slovenskih goricah. Krstili so »zelenca« Fredija Kolednika, ki je uspešno prestopal lovsko pripravništvo in opravil lovski izpit. Na krstu na prostem na domačem dvorišču v revirju Stanetinci ni manjkalo lovskih šal in dovtipov. Obtoženi »zelence« je prestopal lovskim sodiščem sv. Hubertusa in dokončno postal pravi lovec. Krstil ga je starešina LD Dobrava Franc Slekovec.

GOZDAR JE V OBJEKTIV UJEL VOLČJO DRUŽINO S KOČEVSKEGA

VESTNIK, 11. 11. 2021 (B. K.) – Da imamo v Sloveniji volkove, ve vsakdo. Da se jih marsikdo boji, tudi. Da pa so to nadvse prisrčne živali, ki živijo v družinah, podobnim človeškim, pa je znano le malokomu. O tem

se zdaj lahko prepričate sami. Gozdar Lan Hočev var s Katedre za zdravje gozda in upravljanje prostoživečih živali na Biotehniški fakulteti v Ljubljani je na svojem Youtube kanalu namreč objavil nazoren dvanajstminutni posnetek volčje družine s Kočevskega, ki jih je v objektiv skrite kamere ujel medtem, ko so se igrali, negovali in ljubkovali. »Pobližnji video intimnih trenutkov volčjega tropa, kot sta negovanje in družbeno-povezovalno vedenje. Morda nam včasih zazvenijo nekoliko agresivno, a to je le način, kako volkovi komunicirajo. Video je bil posnet v naravi, v gozdovih na Kočevskem,« je ob posnetku zapisal raziskovalec. O tem je **23. 11. 2021** poročalo tudi **DELO** v članku z naslovom **INTIMNI PRIZORI IZ DRUŽINSKEGA ŽIVLJENJA VOLKOV** izpod peresa novinarke Maje Prijatelj - Videmšek.

TRČILA V ENEGA MEDVEDA, VIDELA PA ŠE DRUGEGA

PRIMORSKE NOVICE, 19. 11. 2021 (Danijel Cek) – 48-letna voznica se je s svojo opel astro odpravila iz Ilirske Bistrice proti Sežani in pripeljala le malo naprej od Ribnice. Tam je pred njen avto na cesto namreč skočil medved, ki se mu ni mogla izogniti in je z avtom trčila vanj.

Medved je po udarcu zbežal v neznano, voznica pa naj bi ob njem videla še enega medveda, ki je prav tako zbežal. Takoj je poklicala policiste, ki so na kraj poklicali še domače lovce, vendar so se za medvedoma izgubile vse sledi. Ob trku se voznica ni poškodovala, nekoliko je le razbila avto.

HUBERTOVA MAŠA V CERKVI SV. JURIIJA

OVATARJEVE NOVICE, 24. 11. 2021 (Nina Zorman)

– V cerkvi sv. Jurija so člani zelene bratovščine Lovske družine Sv. Jurij v Slovenskih goricah z »lovsko« mašo počastili nedavni god zavetnika lovcev sv. Huberta, ki ga obeležujemo 3. novembra. Hubertova maša je bila zadnjo nedeljo v oktobru, lovci pa so se je udeležili v svečanih lovskih oblekah. Na tak način so se tudi poklonili svojim preminulim lovskim tovarišem.

TIHOTAPLJENJE PTIC: SLOVENIJA OSTAJA TRANZITNA DRŽAVA

STA, 5. 11. 2021 – Tihotapljenje s ptic pevk je v Evropi resna naravovarstvena težava. Slovenija ostaja pomembna tranzitna drža-

va za tihotapce ptic, je pokazal nedavni carinski nadzor, ki ga je izvedla Finančna uprava Ljubljana in v katerem so v petih dneh zabeležili dva primera nezakonitega transporta ptic čez Slovenijo. Med nadzorom so ustavili tudi v koloni vozeči vozili. Izkazalo se je, da gre za skupino italijanskih lovcev, ki se je vračala z lovne vikenda na Hrvaškem. Pregled vozila in predmetov je razkril, da je v hladilnem kovčku več prepelice (*Coturnix coturnix*) in golobov duplarjev (*Columba oenas*), pa tudi več kosov mesa divje svinje in vsaj deset mlakaric (*Anas platyrhynchos*). Pregled drugega vozila je pokazal, da je v priklopni prikolici za prevoz psov več deset mlakaric, vsaj štirje fazani (*Phasianus colchicus*) ter dva kreheljca (*Anas crecca*) in en osebek vrste dolgorepa raca (*Anas acuta*). V Sloveniji od odkritih vrst ptic nista zavarovani le mlakarica in fazan.

MARKOVCI: NA ČELU LOVSKE DRUŽINE LIDIJA ŠMIGOC

ŠTAJERSKI TEDNIK, 30. 11. 2021 (Ester Korošec) – Na čelu lovskih družin v Sloveniji so večinoma moški, podobno velja tudi za članstvo. Lovstvo naj bi bilo namreč že od prazgodovine

v domeni moških, kar pa že dolgo ne velja več. Tako kot v Evropi tudi pri nas v lovstvo vse pogostje vstopajo ženske. Med njimi je tudi Lidija Šmigoc, ki je pred dobrim letom prevzela vodenje Lovske družine Markovci. V njenih vrstah so še štiri lovke, kar je precejšnja redkost v slovenskem prostoru. Lidija se je v lovske vrste vključila pred osemnajstimi leti, zadnjih šest let je opravljala funkcijo tajnice. V tem času je dobera spoznala delovanje lovske družine na vseh področjih. Po njenem mnenju so naloge starešine iz leta v leto večje, odgovornejše in zahtevnejše: »Vendar, če to delo opravljaš s srcem in v dobrobit narave, je ves tvoj trud poplačan. Pomembno je tudi to, da imaš ob sebi ljudi, ki so pripravljeni delati in najdejo čas za lovske aktivnosti.« Nekateri njihovi člani med letom naberejo tudi več kot 180 prostovoljnih delovnih ur, kar je po Lidijinih besedah res neverjetno. Tudi starejši lovci so še vedno zelo aktivni in pomagajo pri mnogih opravilih.

MEDVEDEK SE JE POTIKAL TUDI PO ROŽNI DOLINI

PRIMORSKE NOVICE, 16. 11. 2021 (Katja Munih) – Na družbenih omrežjih je krožila

informacija, da se na ožjem goriskem območju potepa medvedji mladič. Domen Šebenik iz Zavoda za gozdove Slovenije, ki skrbi za revir Trnovo, je povedal, da gre za medvedjega mladiča, ki ima približno 30 kilogramov, torej je star okoli enega leta in bi moral biti še z mamo – medvedke mladiče namreč obdržijo pri sebi do drugega leta. Na območju Trnovskega gozda je medvedka z dvema mladičema v tej starosti, ki so jo večkrat videli na predelu nad Vitovljami in Šempasom. Po njegovih besedah sta možnosti dve: ali se je mladič izgubil ali pa se je kaj zgodilo z mamo in je poginila. Če se je izgubil in se je nato očitno začel klatiti v bližini naselij, ga mama tam ne bo iskala. Medvedka so najprej videli v okolici Vitovelj, Ozeljana in Šmihela, nato je zataval na območje med Staro Goro in Markom na Liskur in v bližino mejnega prehoda v Rožni dolini, kjer je po vsej verjetnosti prestopil državno mejo in se tako znašel v Gorici. Na Ministrstvu za okolje in prostor so potrdili, da so bili že 10. novembra 2021 obveščeni, da so krajanje naselij Ozeljan in Šmihel opazili manjšega medveda. Po informacijah lovcev je bil mladič že dalj časa sam.

Pripravil:
dr. Marjan Toš

Foto: Marjan Artnak

INTERMUC – NOV RAZISKOVALNI PROJEKT, POSVEČEN PROSTOŽIVEČIM MAČKAM V SLOVENIJI IN AFRIKI

Velike mačke, kot sta leopard in gepard, že od nekdaj vzbujajo zanimanje širše javnosti, obenem pa imajo pomembno ekološko vlogo v naravi. Podobno velja za nekoliko manjše evropske predstavnike, kot sta ris in divja mačka. Vendar odnosi med temi vrstami mačk ostajajo slabo raziskani, čeprav si pogosto več vrst hkrati deli isti življenjski prostor. Da bi zapolnili to vrzel v znanju, smo nedavno na **Oddelku za gozdarstvo Biotehniške fakultete v Ljubljani** v sodelovanju z **Zavodom za gozdove Slovenije, Živalskim vrtom Ljubljana** in več tujimi partnerji začeli z novim raziskovalnim projektom, s katerim bomo poskušali odgovoriti na nekatera odprta vprašanja o življenju teh skrivnostnih zveri.

Raziskovalni projekt InterMuc

Temeljni raziskovalni projekt *InterMuc* nosi polni naslov *Vpogled v medvrstne in znotrajvrstne interakcije med prostoživečimi mačkami v Evropi in Afriki*. Največ terenskega dela bo potekalo v slovenskih dinarskih gozdovih in namibijskih savanah, v analize pa bomo vključili že obstoječe podatke iz nekaterih drugih delov sveta, kot so Iberski polotok, Turčija, Mongolija, Sumatra in druge regije, kjer na istem območju sobiva več različnih vrst prostoživečih mačk.

V projektu bomo poskušali izboljšati naše razumevanje o odnosih (interakcijah) med živalmi, kar je srž znanstvenega področja ekologije. Ti odnosi pogosto

določajo, kje lahko določena vrsta preživi in v kakšnih gostotah ter posledično vpliv plenilcev na plenske vrste. V naši raziskavi se bomo posvetili tako medvrst-

Temeljni raziskovalni projekt *InterMuc* nosi polni naslov *Vpogled v medvrstne in znotrajvrstne interakcije med prostoživečimi mačkami v Evropi in Afriki*. V projektu bomo poskušali izboljšati naše razumevanje o odnosih (interakcijah) med živalmi, kar je srž znanstvenega področja ekologije. Odnosi pogosto določajo, kje lahko določena vrsta preživi in v kakšnih gostotah ter posledično vpliv plenilcev na plenske vrste.

Narisi: Igor Pičulin

Logotip projekta

nim odnosom (interakcijam med osebkami različnih vrst, na primer ris – divja mačka) kot tudi znotrajvrstnim (interakcijam med osebki iste vrste, na primer leopard – leopard).

Glavni raziskovalni metodi, ki ju uporabljamo, sta *odlov in telemetrično spremljanje različnih vrst mačk na istem območju* ter *postavljanje fotopasti, predvsem na mestih, ki jih mačke uporabljajo za označevanje teritorija ter ob svežih ostankih plena*. S pomočjo telemetrije bomo natančno spremljali njihovo gibanje, kar bo pomagalo razumeti, katere mačke (bodisi posamezniki iste vrste bodisi različnih vrst) se medsebojno izogibajo,

Foto: Lan Hočevar

Foto: Maj Hočevar

Slika 1: Del projektne ekipe z eno izmed odlovljenih divjih mačk

Slika 2: Samec divje mačke, opremljen z ultralahko GPS-telemetrično ovratnico

katere pa iščejo bližino druga druge ter zakaj. S pomočjo fotopasti bomo raziskali, kako mačke komunicirajo med seboj in kako pogosto si delijo ali ukradejo ostanke svojega plena. Terensko delo poteka šele nekaj mesecev, a smo že zbrali nekaj zanimivih podatkov, ki jih predstavljamo v nadaljevanju.

Kako sobivata ris in divja mačka v slovenskih gozdovih?

Trenutno v Sloveniji poteka večji naravovarstveni projekt, namenjen risu *LIFE Lynx*, o katerem redno poročamo v reviji *Lovec*. V njem med drugim zbiramo podatke o obstoječih in doseljenih risih s pomočjo telemetrije in fotopasti. Pridobljene podatke bomo združili z novimi raziskavami na divjih mačkah in tako poskušali spoznati odnos med obema vrstama. V prvi odlovni sezoni (zima 2020–2021) smo v **Lovišču s posebnim namenom (LPN) Ljubljanski vrh** in **LPN Kočevska Reka** s pomočjo zabojnih pasti uspeli odloviti šest divjih mačk in štiri od njih opremlili z ultralahkimi GPS-ovratnicami (teža ovratnice znaša 80 gramov) (**sliki 1 in 2**). To je prva raziskava na divjih mačkah v Sloveniji z uporabo GPS-telemetrije in

bo prispevala pomembno novo znanje o življenju te vrste, ki ostaja relativno slabo raziskana tudi na evropskem nivoju.

Prvi podatki, ki smo jih zbrali s spremljanjem treh samcev in ene samice, kažejo, da so velikosti domačih okolišev divjih

mačk pri nas dokaj veliki in očitno večji od ocen doslej (sezonski domači okoliši spremljanih teritorialnih samcev merijo tudi precej več kot 2000 hektarjev). Dosedanje spremljanje kaže tudi, da divja mačka in ris pogosto uporabljata ista mesta ter da

Foto: LIFE Lynx (Fotopasti postavil Drago Hribar.)

Slika 3: Ris (levo) in divja mačka (desno) za komunikacijo s pomočjo vonja uporabljata isto markirno mesto.

Foto: Miha Kofel

Slika 4: Samec divje mačke, ki ga je uplenil ris v LPN Ljubljanski vrh.

Dosedanje spremljanje kaže, da divja mačka in ris pogosto uporabljata ista mesta ter da se domači okoliši obeh vrst v veliki meri prekrivajo. V nekaterih primerih smo celo zabeležili, da obe vrsti uporabljata ista mesta za označevanje teritorija. Vendar pa ima lahko sobivanje svojo ceno, še posebno za manjšo divjo mačko, ki jo ris občasno tudi upleni.

se domači okoliši obeh vrst v veliki meri prekrivajo. V nekaterih primerih smo celo zabeležili, da obe vrsti uporabljata ista mesta za označevanje teritorija (**slika 3**). Vendar pa ima lahko sobivanje svojo ceno, še posebno za manjšo divjo mačko, ki jo ris občasno tudi upleni (**slika 4**).

Na lovu za leopardi in gepardi v afriški savani

Raziskave na afriških velikih mačkah potekajo v osrednjem delu Namibije, kjer

Slika 5: Uspavana leopardinja, opremljena s telemetrično ovratnico.

Slika 6: Zabojna past za leoparda z divjačino za vabo

ovratnicami (slika 5). Za odlov leopardov uporabljamo zabojne pasti (slika 6), podobne kot pri nas za rise, le da jih po-

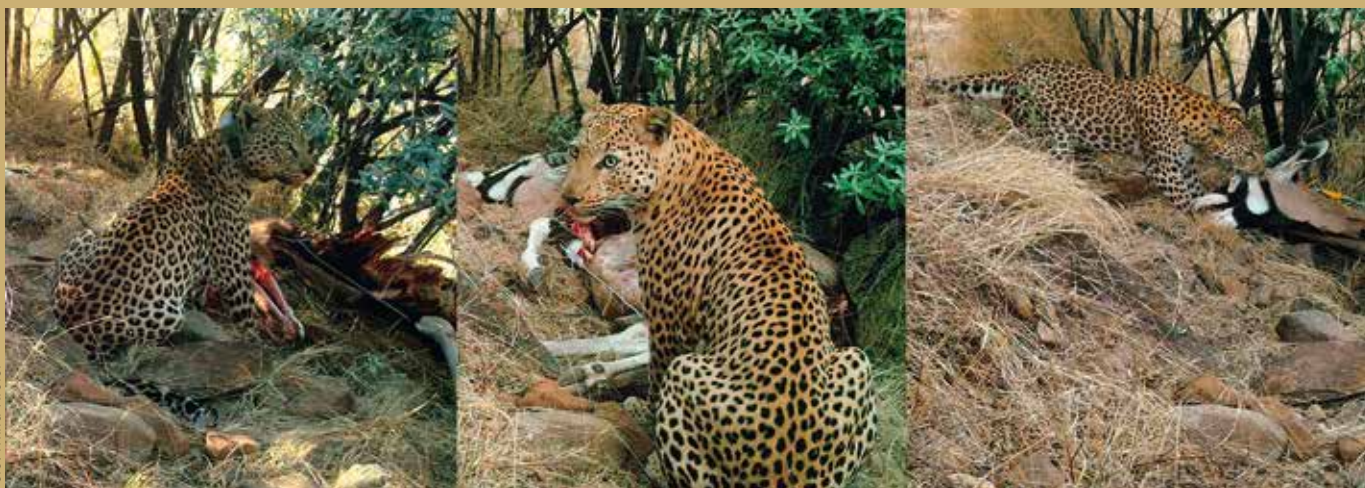
na pretežno zasebnih loviščih in kmetovalnih površinah živita svetovno pomembni populaciji leopardov in gepardov. Tam že vrsto let dobro sodelujemo z nemškim raziskovalnim inštitutom **Leibniz Institute for Zoo and Wildlife Research (IZW)** in lokalnim združenjem rejcev govedi **Auas Oanob Conservancy**. V tem projektu se bomo osredotočili predvsem na ekologijo leopardov in njihov odnos z gepardi, ki v zadnjih letih doživljajo zmanjšanje številčnosti, kar vzbuja skrb.

V letu 2021 smo uspeli odloviti devet leopardov (štiri samce in pet samic) ter šest od njih opretili z GPS-telemetričnimi

Zaenkrat opažamo, da se domači okoliši leoparda in geparda prekrivajo bistveno manj, kot smo to zabeležili pri risih in divjih mačkah. To bi bila lahko posledica večjega tekmovanja za hrano pri afriških vrstah, ki pogosto lovita iste plenske vrste, medtem ko se prehrana risa in divje mačke bistveno bolj razlikuje.

Slika 7: Tele goveda, ki ga je uplenil leopard in zlekel na drevo. Plenjenje goveda je glavni razlog za konflikte med leopardi in kmetovalci v Namibiji.

Slika 8: Prvi rezultati raziskave v Namibiji kažejo, da se pogosto z istim plenom hrani več različnih leopardov. Na fotografijah so ostanki istega uplenjenega oriksa, s katerim so se hranili s telemetrično opremljena odrasla samica (levo), večji odrasel samec (sredina) in mlajši leopard neznanega spola (desno).

skusimo dodatno privabiti s pomočjo vabe v obliki ostankov divjačine. Leopardi se namreč pogosto radi lotijo tudi mrhovine, če jo najdejo.

V prvem delu raziskave o leopardih namenjamo pozornost predvsem plenjenju in rabi ostankov njihovega plena, ki jih najdemo s pomočjo telemetričnih podatkov. Zato smo satelitske ovratnice nastavili tako, da vsako jutro pošljejo lokacije, kje se je leopard gibal zadnjo noč. Tako lahko še isti dan najdemo ostanke plena. Ugotovili smo, da najpogostejše plenijo orikse (znani tudi kot pasane), kuduje in svinje bradavičarke, del raziskave pa je namenjen tudi plenjenju mladičev govedi, kar pogosto vodi do konfliktov s tamkajšnjimi živinorejci (**slika 7**). Najbolj presenetljiva odkritja do zdaj smo ugotovili z uporabo fotopasti, ki jih postavimo ob ostankih svežega plena. Izkazalo se je namreč, da se z istim plenom poleg uplenitelja pogosto hranijo tudi drugi leopardi. Na enem izmed uplenjenih oriksov smo uspeli posneti celo tri različne leoparda (**slika 8**). V nadaljnjih raziskavah bomo podrobneje raziskali, kako poteka medsebojno deljenje plena med različnimi leopardi.

Na istem območju izvajamo tudi odlov gepardov (**slika 9**), ki poteka pod vodstvom nemških partnerjev. Za naš projekt so pomembni predvsem tisti gepardi, katerih ozemlje se prekriva ali stika z območji leopardov z ovratnicami. Zaenkrat opazujemo, da se domači okoliši obeh vrst prekrivajo bistveno manj, kot smo zabeležili pri risih in divjih mačkah. To bi bila lahko posledica večjega tekmovanja za hrano pri afriških vrstah, ki pogosto lovita iste plenske

Foto: Miha Krofel

Slika 9: Gepard v pasti čaka na uspavanje in opremljanje z ovratnico. Združeni telemetrični podatki o gepardih in leopardih, ki si delijo isto območje, bodo omogočili vpogled v odnose med obema vrstama velikih mačk.

vrste, medtem ko se prehrana risa in divje mačke razlikuje bistveno bolj. V Afriki opazujemo tudi precej večje razlike v rabi prostora med obema vrstama, pri čemer gepardi pogostejše uporabljajo ravninske habitate, medtem ko se leopardi večino časa zadržujejo na grebenih in strmih pobočjih, čeprav v zadnjih letih vedno več leopardov beležimo tudi v nižinah.

Raziskave drugod po svetu

V okviru projekta *InterMuc* bomo znanje, ki ga pridobivamo iz slovenskih gozdov in namibijskih savan, dopolnili s podatki o odnosih med drugimi vrstami mačk drugod po svetu. Tako bomo na primer podobno analizo kot o odnosu

med našimi risi in divjimi mačkami opravili še s pomočjo podatkov z Iberskega polotoka, kjer divje mačke sobivajo z drugo vrsto risa – iberskim risom (*Lynx pardinus*). V Mongoliji smo v prejšnjih letih zbrali precej podatkov na štirih visokogorskih območjih v gorstvu Altaj, kar nam bo omogočilo raziskati odnose med tamkajšnjimi snežnimi leopardi (*Panthera uncia*) in manulom, znanim tudi kot Pallasova mačka (*Otocolobus manul*). Že pred tem projektom pa smo opravili raziskavo o sobivanju tигра (*Panthera tigris*) s štirimi drugimi vrstami tropskih mačk na indonezijskem otoku Sumatra. Vse združeno znanje nam bo ob koncu projekta omogočilo boljše razumevanje zapletenih odnosov med temi skrivnimi prebivalci našega planeta, med katerimi vedno več populacij prihaja na rob izumrtja.

dr. Miha Krofel, Rok Černe, Urša Fležar, Lan Hočevar, dr. Pavel Kvapil, Teresa Oliveira, Ruben Portas, Nik Šabeder in Janez Tarman

Zahvala

Za sodelovanje pri izvajanju projekta se zahvaljujemo vsem sodelujočim upravljavcem slovenskih lovišč (še posebno LPN Ljubljanski vrh in LPN Kočevska Reka), lastnikom namibijskih farm (še posebno združenju Auas Oanob Conservancy) ter tujim projektnim partnerjem (še posebno Leibniz Institute for Zoo and Wildlife Research v Nemčiji, CIBIO/InBio na Portugalskem, Univerzi kralja Juan Carlosa v Španiji, Univerzi v Firencah v Italiji in Univerzi Illinois v ZDA). Projekt InterMuc sofinancira Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije (ARRS; št. N1-0163).

Dodatne informacije o projektu InterMuc so na voljo na spletni strani intermuc.splet.arnes.si.

Intervju z direktorjem Strokovne službe LZS mag. Božom Zakrajškom

PO LETU DIREKTOROVANJA

Intervju z mag. Božom Zakrajškom je pripravil nekdanji odgovorni urednik glasila Lovec Boris Leskovic.

Prepričan sem, da mag. Boža Zakrajška po letu opravljanja poklicne funkcije direktorja Lavske zveze Slovenije (LZS) večina našega članstva še vedno ne pozna dovolj. Kot tvoj dolgoletni prijatelj naj bi ti postavil nekaj vprašanj in te tako na kratko podrobneje predstavil lovski javnosti. Midva se pozna več kot štideset let in tudi v lovstvu sva dobro sodelovala kar nekaj desetletij. Poznal sem tvojega očeta, strica, poznam tudi tvojega brata – vse srčne lovce z lovskimi koreninami v mokrškem in krinskem pogorju. Bil si tudi redni dopisnik in sodelavec revije Lovec, kjer si v zadnjih dveh desetletjih redno predstavljal nove predpise Evropske unije (EU), ki so se s tvojega poklicnega veterinarskega področja navezovali na lovstvo in divjad. Na kratko se nam, prosim, predstavi, opiši svoje lovske začetke in povezave z lovstvom in tudi svoje poznejše tesnejše delovanje v slovenskem lovstvu.

Rodil sem se 26. marca 1962 v Ljubljani. Že kot osnovnošolca me je moj pokojni oče Anton, ki je bil kar 54 let član Lavske družine (LD) Mokrc, prvič vzel na lov, ki me je prevzel in postal moj stalni spremljevalec tudi v poznejših gimnazijskih

letih. Tako sem takoj po svoji polnoletnosti, leta 1981, postal lovski pripravnik v LD Mokrc; prav lani sem obhajal 40 let svojega lovskega udejstvovanja v tej isti lovski družini, kjer sem doslej opravljal številne funkcije. Tako sem bil 12 let član upravnega odbora, kjer sem med drugim opravljal tudi funkcijo blagajnika in staršine ter bil dolgoletni član komisije za kategorizacijo lovskih trofej, komisije za gospodarjenje (upravljanje) z divjadjo in komisije za evidentiranje sanitarnega odstrela. V nekdanjem Krinskem območnem združenju upravljavcev lovišč pa sem bil en mandat član komisije za kategorizacijo uplenjene divjadi in komisije za upravljanje z gamsom. Za mojo delovno zavzetost in udejstvovanje v lovski družini sem bil odlikovan z znakom LZS za lovske zasluge in redom III. stopnje, lani pa sem prejel tudi jubilejni znak LZS za 40 let članstva v lovski organizaciji. V reviji Lovec sem objavil kar nekaj strokovnih člankov še kot mladi raziskovalec na veterinarski fakulteti, predvsem pa pozneje kot veterinarski inšpektor, kjer sem največ predstavljal pogoje za uvoz lovskih trofej in divjačine iz tretjih držav na območje EU in s tem marsikateremu slovenskemu

lovcu prihranil nepotrebne pomisleke in težave pri njihovem uvozu. S teboj, Boris, ki si bil dolgoletni odgovorni urednik Lovca, sva res izredno dobro sodelovala in vedno si imel posluh za objavo člankov, ki sem jih priporočil, ker so se mi zdele teme aktualne.

Dolga leta si bil tudi območni predavatelj v izobraževalnih programih LZS. Povej še kaj več o tem in zaupaj nam, ali imaš po tolikih letih morda kakšne koristne predloge za izboljšanje sistema predavanj in preverjanja znanja kandidatov.

Vrsto let sem predaval predmet Biologija gamsa lovskim pripravnikom Postojnsko-Bistriške zveze lovskih družin, kandidatom za lovske čuvaje in usposobljene osebe (preglednikom uplenjene divjadi) po vsej Sloveniji, pa Bolezni divjadi in veterinarske predpise za prvi pregled uplenjene divjadi. Tako sem vseskozi ohranjal stik z mnogimi lovci in si obenem nabiral predavateljske izkušnje, ki so pogoj za strokovno in uspešno izobraževanje. Lahko rečem, da so mnogi slovenski lovci željni znanja in nekateri tudi že »lovsko« kar »načitani«. Moj moto je vedno bil, da »več

Mag. Božo Zakrajšek

»Že po naravi sem človek izzivov, moja velika želja pa je bila vedno delati predvsem v lovstvu. Res je, da mi v državni upravi ni nič manjkalo in bi upokojeve brez težav dočakal kot uradni veterinar. Res pa je tudi, da je splet okoliščin pripomogel, da sem po objavi razpisanega delovnega mesta za direktorja Strokovne službe LZS v Lovcu hitro sprejel odločitev, da se prijavim.«

patologijo divjih živali na VF v Ljubljani, kjer sem se nato kot pripravnik tudi zaposlil. Kasneje sem na omenjenem inštitutu nadaljeval s podiplomskim študijem tudi kot stažist - mladi raziskovalec pod budnim mentorstvom prof. dr. **Andreja Bidovca**. Študij sem po treh letih končal z uspešnim zagovorom magistrske naloge z naslovom *Vpliv notranjih zajedavcev na krvno sliko pri gamsu*. To so bila gotovo ena najlepših let mojega življenja. V tistih letih sem navezal tudi zelo pristne in prijateljske odnose z žal že pokojnim »nestorjem« patologije divjadi prof. dr. **Stanetom Valentinčičem** in še posebej s svojim tedanjim predstojnikom, mentorjem in že iskrenim prijateljem prof. dr. Bidovcem, ki mu je lani LZS za njegovo dolgoletno ustvarjalno delo v lovski organizaciji častno podelila najvišje priznanje LZS – Zlatorogovo plaketo, za kar sem še posebej vesel in sem mu tudi osebno iz srca čestital. Imel sem srečo, da je omenjeni inštitut raziskovalno delo opravljal skupaj z dunajsko veterinarsko fakulteto,

Foto: Joka Ambrožič

kot znaš, več veljaš« in da ti pridobljena znanja nihče ne more vzeti. Sistem izobraževanja, ki ga trenutno vodi LZS, se mi zdi zadosten in uporaben, zato ga je treba le še nadaljevati ter se še naprej truditi pridobivati najboljše predavatelje. Menim, da nam gre pri tem kar dobro, se pa vedno lahko najdejo še boljše in bolj inovativne rešitve ter načini, ki jih je vredno proučiti in po potrebi vpeljati.

Po izobrazbi si magister veterinarske znanosti in, kot vem, si bil tudi med študijem in po njem raziskovalec na področju patologije divjadi in veterinarsko-higienskih predpisov. Kako bi opisal ta del svojega življenja in vsekakor zanimive dejavnosti? So morda kateri mentorji in profesorji nate naredili večji vtis kot drugi? Magistriral si s področja bolezni gamsa (vrste prostoživečega parkljarja, ki je tudi v simbolu naše lovske organizacije). Katere zadolžitve pa si pozneje opravljal na Veterinarski upravi Republike Slovenije (VURS-u)?

Po končani gimnaziji sem se vpisal na tedanjo Veterinarsko fakulteto (VF) v Ljubljani. Že od samega začetka štu-

Foto: Gregor Bolčina

Mag. Zakrajšek je čestital nekdanjemu mentorju in sodelavcu na Veterinarski fakulteti, sedaj pa iskrenemu prijatelju, upokojenemu prof. dr. Andreju Bidovcu za prejetje Zlatorogove plakete na srečanju v Ljubljani oktobra 2021.

dija sem želel, da bi poklic veterinarja opravljal na področju lovstva, divjadi. Že med študijem veterine mi je uspelo navezati stike s tedanjim Inštitutom za

na kateri smo proučevali pojav gamsjih garij v Sloveniji. Tako sem tudi veliko časa preživel na terenu, v loviščih, in zbiral vzorce odstreljenih bolnih gamsov

Foto: Jaka Ambrožič

Druženje na skupnem lovu z dolgoletnim lovskim prijateljem Valterjem Bercetom iz LD Kras Dutovlje novembra 2021

in jih hkrati lahko strokovno obdelal tudi v svoji magistrski nalogi. Največ časa sem preživel v tedanjem Gojitvenem lovišču Kozorog - Kamnik in lovil z »legendama«, poklicnima lovcema iz Županjih njiv, žal že pokojnim **Janezom Uršičem - Jakom** in **Janezom Tišlerjem - Maloro**. S slednjim sva še vedno prijatelja, saj mi je poleg pokojnega Jaka poglavitno pomagal pri zbiranju vzorcev. Veliko časa sem preživel tudi v tedanjem Triglavskem narodnem parku oziroma Zavodu za gojitev divjadi Triglav - Bled ob prekaljenem gamsarju in poklicnem lovcu **Janku Rabiču**. Nabralo se mi je veliko lovskih doživetij, ki jih ne bom nikoli pozabil, saj sem lahko svojo veterinarsko stroko združeval tudi s praktičnim lovom. Žal zaposlitve zaradi tedanjih kadrovskih ovir na Inštitutu za patologijo divjih živali VF nisem mogel dobiti in sem se moral strokovno preusmeriti na sosednji Inštitut za parazitologijo VF, kjer sem eno leto opravljal delo asistenta. Moram pa povedati, da se na tem mestu nikakor nisem znašel, zato sem si poiskal

novi zaposlitev na tedanjem VURS-u. Na začetku sem opravljal delo in zadolžitve mejnega veterinarskega inšpektorja in pozneje vodje mejne veterinarske postaje Ljubljana na letališču Brnik.

Čeprav ti, kot praviš, delo v državni upravi ni bilo tako pisano na kožo kot patologija prostoživečih živali, predvsem divjadi, pa vem, da si bil tudi na omejenem mestu povezan z lovci. Povej še, koliko let in na katerih mestih si deloval v državni upravi.

Ja, res, tudi pri tem delu sem imel veliko stikov z našimi lovci, ki so si lahko kot lovski turisti privoščili tudi lov v tujini, na primer v Kanadi, Rusiji, Makedoniji in drugih nekdanjih jugoslovanskih republikah, pa seveda tudi v Afriki (Namibija, Zimbabve). Z lovov so s seboj prinašali trofejne dele (svoje lovske trofeje): rogovja uplenjenih losov, karibujev, kožuhe bari-balov, rogove sibirskih in španskih kozorogov, vseh vrst afriških antilop in včasih tudi meso nekatere uplenjene divjadi. Na

začetku je bilo kar nekaj težav s spremljanjo dokumentacije za uvoz lovskih trofej, še posebno z veterinarskimi spričevali, a se je zadeva prav po objavi nekaj člankov, vsebinsko povezanih s to tematiko, ki sem jo redno objavljala v Lovcu, hitro uredila. Po nepolnih petih letih dela na letališču sem na glavnem uradu VURS-a prevzel vodenje oddelka za mejno veterinarsko inšpekcijo in pozneje postal tudi direktor Urada za uradni mejni nadzor. To je bil moj prvi večji izziv – pripraviti vse potrebno – od zakonodaje pa do gradnje novih evropskih mejnih veterinarskih prehodov, saj je Slovenija vstopala v EU. To delo sem nato opravljal polnih petnajst let in sem po vstopu Hrvaške v EU in po reorganizaciji tedanje uprave v Upravo za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (UVHVVR) spet službeno pristal na letališču Brnik kot uradni veterinar. V državni upravi sem tako deloval dobrih 25 let svoje delovne dobe in to obdobje končal lani novembra, ko sem bil izbran za direktorja Strokovne službe LZS.

Pred odhodom tvojega predhodnika Srečka Žerjava v pokoj januarja 2021 si se prijavil na razpisano prosto delovno mesto direktorja LZS. Kakšni nameni in želje so te pri tem vodili, saj si prej le zasedal dokaj viden in pomemben položaj v okviru državnih veterinarskih služb? Verjetno si moral v prijavi in pozneje tudi ustno komisiji LZS za izbor ustreznega kandidata predstaviti tudi lasten program (vizijo) opravljanja direktorske funkcije in osebno predstavitev predvidenega sodelovanja ter dela z vodilnimi organi LZS. Kaj je po tvojem mnenju odločilo, da so prav tebe sprejeli od vseh drugih še prijavljenih kandidatov?

Že po naravi sem človek izzivov, moja velika želja pa je bila vedno delati predvsem v lovstvu. Res je, da mi v državni upravi ni nič manjkalo in bi upokožitev brez težav dočakal kot uradni veterinar. Res pa je tudi, da je splet okoliščin pripomogel, da sem po objavi razpisanega delovnega mesta za direktorja Strokovne službe LZS v Lovcu hitro sprejel odločitev, da se prijavim. V bistvu me je res še najbolj skrbela priprava ustreznega programa, za kar sem si vzel dober teden časa ter

»Pravijo, da je vsak začetek težak – tudi sam sem to okusil, saj sem potreboval veliko energije in vložil precej truda, da sem po letu že dokaj samostojen pri svojem delu. V veliko pomoč so mi bili tudi moji zdajšnji sodelavci v Strokovni službi LZS, s katerimi odlično sodelujem, predvsem pa tudi pomoč predsednika LZS mag. Lada Bradača, ki mi je s svojimi vodstvenimi izkušnjami na LZS vedno na voljo.«

»V novem letu mi pri mojem delu izzivov ne bo zmanjkalo, saj bomo končno začeli tudi z gradnjo nacionalnega lovskega centra v Lukovici. In spet nas čaka v tem letu sodelovanje na sejmu LOV v Gornji Radgoni in sočasno še precej drugih sprotnih in porajajočih se obveznosti in dela. Toda rad delam, se že veselim!«

sem ga moral na ustnem razgovoru pred komisijo LZS tudi podrobno predstaviti in obrazložiti. V njem sem med mnogimi drugimi nalogami posebej izpostavil, da je pomemben cilj Strokovne službe LZS še več tesnega sodelovanja, predvsem pa nujen strokovnih priporočil in izmenjav mnenj z drugimi članicami LZS, kot so to – na prvem mestu – območne lovske zveze in lovske družine po vsej Sloveniji ter nato tudi druga društva, ki delujejo v javnem interesu in interesu lovstva. Navedel sem, da je v zdajšnjem času in v družbenih razmerah, ki žal niso najbolj naklonjene lovstvu, pomembno ozaveščati in dodatno izobraževati lovce, predvsem pa predstavnike obče populacije, da je osnovno poslanstvo naše krovne lovske organizacije povezovanje slovenskih lovcev pri varstvu narave in habitatov vseh prostoživečih vrst (še posebno divjadi) ter naše preudarno trajnostno upravljanje z divjadjo, ki mora sloneti na znanstveno-raziskovalnih ugotovitvah iz našega okolja. Poleg tega ne smemo pozabiti tudi ohranjanja vseh nacionalnih lovskih vrednot. Posebej pa sem izpostavil dejstvo, da moramo slovenski lovci prvenstveno pomladiti svoje članstvo (zeleno bratovščino) in jo še bolj približati mladim ter jih na nevsiljive, a zanje privlačne načine znati pritegniti v svoje vrste. Povprečna starost v moji lovski družini je na primer 57 let, kandidatov za lovske pripravnike pa je iz leta v leto manj. Ponekod, posebno v primestnih lovskih družinah, pa je stanje še slabše. Zato je treba nadaljevati predvsem z dobro usmerjenim delom Komisije LZS Mladi in lovstvo, ki pripravlja razpise za usposabljanje mentorjev in drugih članov, ki imajo veselje in znanje, kako delati z mladimi. Že utečena praksa organizacije »lovske taborov za mlade« je pokazala spodbudne rezultate in tudi veliko zanimanja zanje, kar kliče k nadgradnji in snovanju novih idej ter k še več sodelovanja z osnovnimi šolami in vrtci. Nadaljevati velja tudi s prakso, ko lovci po vsej državi obiskujejo številne vrtce in šole, kjer otroke in mladino seznajajo z vlogo lovcev, načeli urejenega lovstva in z našo naravovarstveno usmeritvijo. Zato razpisujemo nagradne literarne razpise, sodelujemo pri izvedbi šolskih lovskega krožkov, izdajamo poučne plakate in različne publikacije ter pripravljamo druge projekte za mladež.

V svojem programu sem posebej izpostavil še, da je treba posebej nadaljevati z aktivnostmi pri upravljanju velikih zveri in predvsem glede zahtevanih odstrelav medveda in volka tesno sodelovati tudi z Direktoratom za okolje Ministrstva za okolje in prostor (MOP), Zavodom Republike Slovenije za varstvo narave (ZRSVN) in Agencijo Republike Slovenije za okolje (ARSO). Tu čaka Strokovno službo LZS in celotno krovno lovsko organizacijo še veliko dela in nujnega sodelovanja na različnih posvetih, v odborih in strokovnih komisijah, vse z upanjem, da bi skupaj znali najti pravo pot v strokovno in vzdržno upravljanje z velikimi zvermi. Brez interventnih zakonov. Ob tem moramo upoštevati že dognano dejstvo, da bo treba

Foto: Saša Novinec

Mag. Zakrajšek se je udeležil tudi srečanja generalnih direktorjev EU za lovstvo v Postojni septembra 2021, na katerem je predstavil delovanje LZS in aktivnosti slovenskih lovcev.

še bolj poskrbeti za zaščitne ukrepe in da bodo tudi različni nasprotniki odstrela, ki jih je, resnici na ljubo, vedno več v našem prostoru, končno doumeli, da brez lova in odstrela ni več mogoče dosegati ustreznega števila velikih zveri in še manj uravnovešenih populacij medveda in volka z okoljem. Obsežen program, ki sem ga pripravil, izobrazba in moje dolgoletne izkušnje na različnih ravneh slovenskega lovstva so bile verjetno vodilo komisije in predsednika LZS mag. Lada Bradača, da sem bil predlagan Upravnemu odboru LZS v potrditev, ki je bila sprejeta z večino glasov.

Božo, zdaj že eno leto opravljaš nove zadolžitve, povezuješ naloge in opravila na ravni LZS. Zaupaj nam svoje občutke, morda tudi težave in pobude za tekoče delovanje z vsemi operativnimi delavci v službah LZS, za kar si odgovoren, pa o povezanosti z našim medijem in še kaj. Katere prednostne naloge so pred teboj zdaj?

Ja, moje vodenje strokovne službe LZS je res zelo pestro in dinamično, predvsem pa terja veliko sodelovanja in sporazumevanja z območnimi zvezami, lovskimi družinami in njihovimi člani, pa tudi z organi LZS (upravni in nadzorni odbor, posamezne komisije) in z našim krovnim ministrstvom, to je Ministrstvom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP), oziroma Direktoratom za gozdarstvo in lovstvo, ki deluje pod njegovim okriljem, Ministrstvom za okolje in prostor (MOP) ter tudi drugimi nevladnimi organizacijami. Že v trajanju mojega kratkega direktorstva na LZS je bilo veliko srečanj, delovnih sestankov, prav tako imamo z vsemi omenjenimi deležniki tudi veliko dnevnih pogovorov in sporazumevanja po telefonu in še posebej po elektronski pošti. Velik nov izziv zame je tudi sodelovanje z mednarodnimi lovskimi organizacijami/združenji, kot sta FACE in CIC, ter seveda sodelovanje s strokovnimi službami s področja lovstva iz sosednjih držav. Pravijo, da je vsak začetek težak – tudi sam sem to okusil, saj sem potreboval veliko energije in vložil precej truda, da sem po letu že dokaj samostojen pri svojem delu. V veliko pomoč so mi bili tudi moji zdajšnji sodelavci v Strokovni službi LZS, s katerimi odlično sodelujem, predvsem pa tudi pomoč predsednika LZS mag. Lada Bradača, ki mi je s svojimi vodstvenimi izkušnjami na LZS vedno na voljo. Ponosen sem na revijo Lovec, za katero menim, da je zagotovo ena boljših strokovnih revij pri nas. Zadovoljen sem tudi z odgovorno urednico, ki že štiri leta odlično nadaljuje tvojo pot in tradicijo lovskega glasila, ki je lani praznovalo že 110-letnico obstoja.

Seznanim se, da si bil zadolžen za prispevek k pripravi skupnih pripomb (LZS) in obrazložitvev na osnutek Zavoda za gozdove Slovenije (ZGS) v povezavi z novimi smernicami (usmeritvami) upravljanja divjadi v Sloveniji za obdobje 2021–2030. Tvoja strokovnost na veterinarskem in lovskem področju bo poglobljeno pomagala tudi pri nujnih ukrepih pri preprečevanju širjenja afriške prašičje kuge (APK) na območje naše države. Kaj nam lahko poveš o tem?

Že na začetku mojega mandata me je čakal velik izziv in tudi naloga Strokovne službe LZS za moj prispevek k pripravi komentarjev in pripomb LZS v povezavi z novimi smernicami upravljanja divjadi v Sloveniji v obdobju 2021–2030, ki so jih v obliki osnutka pripravili na ZGS, ki naj bi bile podlaga za pripravo dolgoročnih lovskoupravljaljskih načrtov za isto obdobje. So namreč strateški dokument, ki nakazuje nacionalne strategije usmerjanja razvoja populacije divjadi vseh vrst in varstva njenega okolja, obenem pa

so navodilo in pripomoček za pripravo dolgoročnih načrtov lovskoupravljaljskega območja (LUO) za obdobje 2021–2030 in operativnih dveletnih načrtov LUO v tem obdobju. Zagotovo LZS čaka pri tem še veliko dela in usklajevanj z ZGS in drugimi deležniki tudi v prihodnje.

Kaj pa v povezavi z APK, ki naj bi bila pred našimi vrati?

Zanesljivo smo v Strokovni službi LZS lani največ aktivnosti opravili prav v povezavi s sprejetjem novega Zakona o nujnih ukrepih glede afriške prašičje kuge pri divjih prašičih (ZNUAPK), ki je prinesel veliko novosti pri lovu divjih prašičev tudi za naše lovce. O tem je bilo sicer res že veliko objavljenega tudi v reviji Lovec in na spletni strani LZS, kjer smo naše lovce sproti obveščali o vseh izobraževanjih in drugih obveznostih upravljavk lovišč, povezanih s tem zakonom. Sam sem imel predvsem veliko dela s pripravo akcijskega načrta upravljavcev lovišč v povezavi z že omenjenim zakonom. Na LZS smo prejeli tudi veliko vprašanj lovcev in upravljavk lovišč na to temo in na vsa smo tudi odgovorili; bodisi v pisni bodisi ustni obliki. Skupaj z UVHVVR smo organizirali videokonferenco z več kot 300 sodelujočimi lovci na temo izvajanja nujnih ukrepov zaradi APK. Skupaj s kolegi iz UVHVVR smo pripravili program in opravili tudi izobraževanje lovcev za aktivno iskanje poginulih divjih prašičev (sum na APK) ter člane skupin za opravljanje izrednega odstrela na območjih z omejitvami. Na posebnem teoretičnem delu, ki je bil opravljen »na daljavo«, je sodelovalo več kot 600 lovcev iz vseh lovskih druženj v Sloveniji in poklicni lovci iz lovišč s posebnim namenom (LPN), praktični del izobraževanja pa smo imeli na različnih lokacijah v Sloveniji. To je bil dokaj zahteven projekt, kjer je LZS, skupaj z zainteresiranimi lovci, ponovno dokazala veliko

znanja in volje ter zagotovo pridobila na dodatni veljavi in obenem na neki način dokazala tudi naravovarstveno promocijo. Dejstvo je, da moramo slovenski lovci izvajati/uresničevati načrtovane ukrepe proti APK, če se želimo izogniti omejitvam ali prepovedi lova, predvsem pa velikim izgubam na področju lovstva v primeru okužbe divjih prašičev z virusom APK. Ravno tako lahko veliko storimo, da preprečimo njeno morebitno širjenje s tem, da redno iščemo poginule divje prašiče v loviščih in vsako najdbo poginulega divjega prašiča prijavimo na številko 112. In ne nazadnje je zagotovo zelo pomembno tudi strogo izvajanje biovarnostnih ukrepov lovcev iz načrta ravnanja pri vseh oblikah lova, še posebno pri lovu na divje prašiče. V povezavi s temi aktivnostmi sta mi zagotovo prišla prav tudi moja veterinarska izobrazba in strokovno sodelovanje z mojim nekdanjim sošolcem, sodelavcem in lovskim prijateljem ter vrhunskim strokovnjakom za področje stranskih živalskih proizvodov in izvajanje nujnih ukrepov za preprečevanje, zgodnje odkrivanje in ne nazadnje izkoreninjenje APK pri divjih prašičih mag. **Ivanom Ambrožičem**. Prav na tem področju čaka Strokovna služba LZS še veliko dela tudi v prihodnje.

Velik dogodek zame je bilo tudi sodelovanje na neformalnem srečanju generalnih direktorjev EU za lovstvo, ki je bilo lani septembra v Postojni, ki ga je v okviru predsedovanja Slovenije EU organiziral Direktorat za gozdarstvo in lovstvo (MKGP). Na njem sem uspešno predstavil delovanje LZS in naš lovski informacijski sistem Lisjak. Srečal sem se s številnimi uglednimi lovskimi strokovnjaki sosednjih držav, posebej pa bi na tem mestu omenil generalnega direktorja CIC **Tamása Marghescuja**, ki sem mu ob tej priložnosti podaril miniaturno značko Slovenskega lovskega društva – simbolni znak naše lovске organizacije – in se z njim med

drugim pogovarjal tudi o udeležbi LZS na Svetovni lovski razstavi v Budimpešti.

Da, prav to vprašanje sem ti želel postaviti na koncu najinega pogovora. Kako se je naša organizacija predstavila na omenjeni svetovni razstavi, saj je Madžarska svetovni lovski dogodek pripravljala kar dve leti in pol.

Tudi to, da smo se odločili za sodelovanje na svetovni lovski razstavi, ki je nosila slogan Eno z naravo, je bil eden večjih projektov LZS. Uresničili smo ga prav tako; Strokovna služba LZS v tesnem sodelovanju z MKGP oziroma Direktoratom za gozdarstvo in lovstvo. O tem je bil že objavljen članek v Lovcu, zato javnost nekaj o tem že ve. V okviru te razstave je bil organiziran tudi Slovenski dan, ki sem se ga udeležil z nekaterimi sodelavci. Naporno je bilo vstati sredi noči in se skoraj pet ur voziti v eno smer in nato, še isti dan zvečer, v drugo smer domov. Pa vendar je bil omenjeni dogodek res nekaj posebnega, saj so naši lovski rogisti in lovci – pevci pričarali čudovito »kulturno kuliso« in se je druženje po kulturnem programu vseh prisotnih nadaljevalo ob spremljavi harmonike, plesu in petju. Slovenski lovci smo ponovno na tako velikem dogodku pokazali, da nam organizacijskih sposobnosti ne manjka in da nam lovska kultura ni tuja. Prav na to smo resnično lahko ponosni. Zato nameravam v svojem mandatu lovski kulturi na področju lovstva nameniti še posebno veliko pozornosti in nadaljevati vse dosedanje aktivnosti Komisije LZS za lovsko kulturo in odnose z javnostmi.

V novem letu mi pri mojem delu izzivov ne bo zmanjkalo, saj bomo končno začeli tudi z gradnjo nacionalnega lovskega centra v Lukovici. In spet nas čaka v tem letu sodelovanje na sejmu LOV v Gornji Radgoni in sočasno še precej drugih sprotih in porajajočih se obveznosti in dela. Toda rad delam, se že veselim!

Spoštovani lovski tovariš Božo, kot tvoj dolgoletni prijatelj ti tudi v imenu vseh, ki bodo z zanimanjem prebrali tvojo obsežnejšo predstavitev, pri nadaljevanju tvojih nalog in službenih zadolžitev želim veliko delovnih uspehov in prijetnega počutja, obenem pa kar najmanj težav, ki se pri delu skoraj vedno pojavijo. Zahvaljujem se ti za izčrpen in iskren pogovor, s katerim si se osebno nekoliko bolj razodel naši širši lovski javnosti. Pri lovu v redkih trenutkih oddiha pa ti želim zmernost, ki si je že navajen, pa vseeno: »Kar najboljši pogled!«

Hvala tudi tebi za prijeten pogovor in naj mi bo še dovoljeno, da ob začetku leta vsem slovenskim lovcem in tudi tebi zaželim veliko zdravja, predvsem pa obilo lovskih užitkov in dober pogled.

Boris Leskovic

Foto: Oton Naglajst

RDEČI IN ČRNI BOR

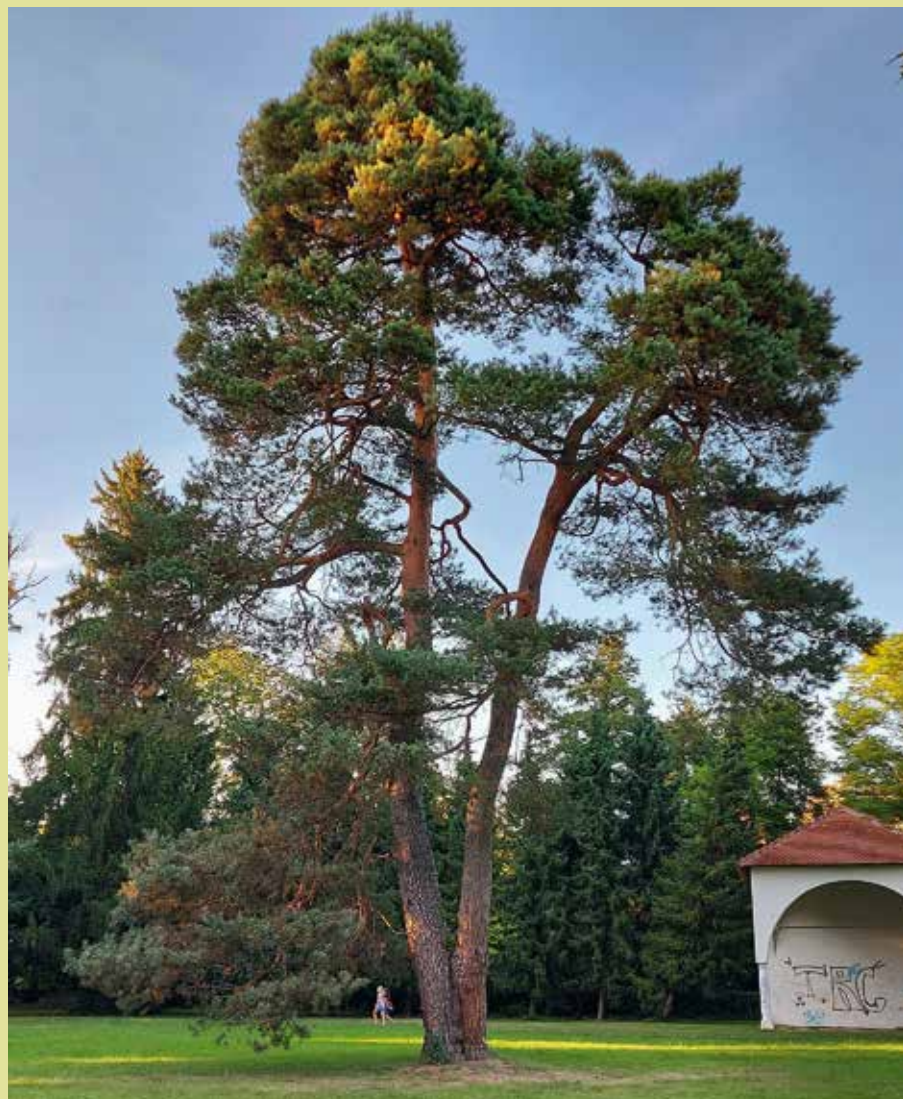
Vzdržljiva in trdoživa

Botaniki so imeli zelo malo domišljije, ko so poimenovali različne predstavnike rodu borov. Na seznamih borov lahko med vrstnimi imeni najdemo celo paleto barv: rdeči, črni, zeleni, rumeni bor ... Imena kažejo tudi, kako zelo svetovljanski je rod borov. Različne vrste rastejo skoraj povsod v svetu; lahko najdemo turškega, kanarskega, švicarskega, bosanskega, makedonskega, kitajskega in tako naprej. Vseh vrst borov je več kot sto, v tem prispevku pa bomo spoznali naši najbolj trdoživi in vzdržljivi vrsti, ki pomembno sooblikujeta številne gozdne združbe Slovenije: to sta rdeči (*Pinus sylvestris* L.) in črni bor (*Pinus nigra* Arnold).

Drevesa, navajena revščine

Rdeči in črni bor spadata v skupino dvoigličastih borov. Če vejico natančno pogledamo, v posameznih šopkih najdemo po dve iglici hkrati. V

Sloveniji raste še domorodna gorska sorodnika obeh omenjenih borov, in sicer rušje in cemprin – slednji spada v skupino petigličastih borov. Rdeči bor ima krajše iglice kot črni: v dolžino sežejo do 7 cm, medtem ko se lahko črni bor pohvali z do

To mogočno drevo raste v grajskem parku v Slovenski Bistrici. Rdeči bor lahko v višino zraste tudi do 40 metrov in v starosti pogosto razvije dežnikasto krošnjo.

Foto: Mateja Kišek

Skorja rdečega bora je izrazito rdečkasto obarvana in je še posebno debela ter razpokana pri starih drevesih. Po navadi se skorja lušči v tankih ploščicah.

16 cm dolgimi trdimi iglicami. Že na daleč pa bomo obe drevesni vrsti prepoznali po značilno obarvanem lubju, ki jima tudi daje ime. Lubje rdečega bora je v zgornjem delu debla in v krošnji značilno oranžno-rdeče obarvano, pri črnem boru pa so deblo in veje krošnje v temno sivih barvah.

Rdeči bor (*Pinus sylvestris* L.) je drevesna vrsta, za katero bi lahko rekli, da bi lahko rasla skoraj kjerkoli v Sloveniji. Je nezahteven in prilagodljiv, zato se pojavlja na najrevnejših in najbolj izčrpanih tleh, kjer večina drugih vrst zataji. S svojo prisotnostjo popravlja revna tla in tako omogoča prihod naslednji generaciji zahtevnejših drevesnih vrst. Med vsemi predstavniki svojega rodu ima rdeči bor največje območje razširjenosti in skoraj petodstotni delež v skupni lesni zalogi.

Prav tako je kamnitih, suhih tal in strmih skalnih pobočij navajen črni bor, čeprav mu za razliko od rdečega nekoliko bolj ugaja toplejše podnebje in ima daljšo vegetacijsko sezono. V Sloveniji je pravih rastišč črnega bora le za vzorec; ohranjena so predvsem na apnenčastih, skalovitih in težko dostopnih terenih. Pogosto raste v družbi z drugimi topoljubnimi drevesnimi

Foto: Mateja Kišek

Foto: Mateja Kišek

Iglice rdečega bora merijo v dolžino do 7 cm. Na otip so precej mehke in ne bodejo. Iz drevesa odpadejo po 2–3 letih. Storži so dolgi 3–7 cm in tako kot pri črnem boru dozori šele v oktobru drugega leta. Semena začnejo izpadati šele v tretjem letu.

Foto: Mateja Kišek

Črn bor ima v šopku po dve trdi in bodeči iglici, ki sta dolgi 8–16 cm in iz drevesa odpadeta po 4–8 letih. Storži zorijo dve leti in so lahko dolgi do 8 cm. Na fotografiji je enoletni nezrel storž črnega bora.

vrstami, kot so črni gaber, mali jesen in puhasti hrast. Zaradi kombinacije ekoloških in gojitvenih značilnosti črnega bora je ta vrsta izredno uporabna za pogozdovanje suhih in vročih, s hranili osiromašenih rastišč, kakršen je bil slovenski Kras pred dvema stoletjema. To je tudi razlog, zakaj je črnega bora tam tako veliko, čeprav kraške planjave v Sloveniji niso njegova naravna rastišča.

Kras v novi obleki

V začetku 19. stoletja je bil kraški svet Slovenije videti precej drugačen kot danes: bil je namreč skoraj povsem brez gozda. Goli kamni so boleče štrleli izpod tanke plasti zemlje, prst je bila izprana, osiromašena in izsušena. Za kamnito puščavo so bili krivi ljudje, ki so gozd povsem izsekali, površine pa so vztrajno pasle domače živali. Les so odpeljali proti Trstu in od tam je romal po vsem svetu. Med drugim ga je veliko končalo v velikih ladjah in pod Benetkami – dobesedno. Precejšen del tega mesta namreč stoji na lesenih pilotih, ki so zrasli pod kraškim soncem. Ljudje so se šele pozneje, ko gozda ni bilo več, zavedali, da bo treba z golimi površinami nujno nekaj storiti in vrniti gozd nazaj. Toda trajalo je zelo dolgo, preden se je dejansko zgodilo, da je

Vir: <https://www.gore-ljudje.si/pordeljih-kalov-1>

Smolina – sled smolarjenja na črnih borih. Sredi aprila so smolarji zarezali žlebove in postavili lonček. Zareze so morali ponovno vrezovati po 3–7 dneh, da se rezi niso izsušili in se drevo ni spet napolnilo s smolo. Le-to je najbolj optimalno pobirati na vsaka dva dni, da je izhlapevanje terpentina čim manjše in je posledično kakovost smole večja.

slovenski Kras ponovno postal zelen. Pri pogozdovanju tako obsežnega območja je bilo precej težav, med drugim tudi, da so povsem zatajile drevesne vrste, ki so bile nekoč doma na tamkajšnjem območju. Nekdaj veliki gozdovi hrasta in buke so bili posekani in velike gozdne površine so bile izkrčene, kar je povzročilo bistveno spremenjene ekološke razmere. Najprej so poskušali s setvijo hrasta in sajenjem številnih drevesnih vrst; med vsemi pa se je za najbolj učinkovito in uporabno vrsto izkazal prav črni bor. S sadikami črnega bora so zasadili več kot 15.000 ha slovenskega Krasa. Prvi uspešen nasad je bil *Kollerjev nasad* pri Bazovici iz leta 1859, ki še vedno raste, sicer pa se je pogozdovanje končalo šele po drugi svetovni vojni.

Pogozdovanje Krasa je bilo uspešno. Po drugi svetovni vojni je k še dodatnemu širjenju kraških gozdov zelo prispevalo zaraščanje kmetijskih površin. Toda v prihodnje bodo pred kraškimi gozdovi spet novi izzivi. Gozdovi se namreč starajo in na nekaterih območjih se ne pomlajujejo tako, kot bi si gozdarji želeli. Zato že potekajo številne raziskave, v okviru katerih strokovnjaki odkrivajo nabor drevesnih vrst, ki bi lahko uspešno nasledile črne bore; črni bor je namreč tod opravil svojo vlogo. Nekoliko je izboljšal revna tla in zmanjšal erozijo zemlje zaradi hude burje. Ko ustvarja boljše ekološke razmere, pa tudi vabi nekatere druge vredne domorodne slovenske listnate vrste, kot so navadni koprivovec, graden, bukev, navadni oreh, divja češnja in gorski javor. Kdo ve, kakšen bo kraški gozd v naslednjem stoletju! Usodo mu bomo vsekakor spet pomembno krojili ljudje. Če že ne drugače, bo naš vpliv zelo viden prek zloglasnih

Ali veste ...

... da imajo v Prekmurju zanimiv običaj, povezan z borom – borovo gostüvanje (ali porokoz – borom)?

Borovo gostüvanje je pustna prireditel, ki jo izvajajo v vaseh, kjer se ni nihče poročil. Pogosteje se ta dogodek dogaja v evangeličanskih vaseh, saj je v preteklosti katoliška cerkev poskušala običaj izkoreniniti. V gozdu podrti bor vlečejo mladi neporočeni fantje in dekleta do mesta, kjer pozneje poteka veselo druženje. Omenjeni slovenski ljudski običaj je od leta 2012 vpisan v register nesnovne kulturne dediščine Slovenije.

... koliko dela in truda je bilo vložnega v pogozdovanje slovenskega Krasa?

Za pogozdovanje slovenskega Krasa je bilo potrebnega še posebno veliko

fizičnega napora. Na nekaterih območjih zemlje ni bilo niti toliko, da bi vanjo lahko vtaknili korenine sadik črnega bora. Po zapisih gozdarja **Franca Perka** so zemljo v jamice, kamor so sadili sadike, prinesli iz bližnjih vrtač. Včasih so morali zemljo celo voziti iz oddaljenih krajev. V jamico so na dno najprej narobe obrnili travno rušo, nanjo nasuli prineseno zemljo, posadili sadiko in zemljo ob njej dobro potlačili. Nato so ob sadiko položili še nekaj večjih kamnov, ki so jo varovali pred burjo.

... kakšna je povezava med jantanjem in bori?

Zlato rumeni jantarjevi kamni so pravzaprav okamenela smola, ki je kapljala iz ran borov pred 50 milijoni let in se je v okolju brez zraka in pod tlakom spremenila v jantar. Dandanes jantarjev nakit na trgu dosega zavidljive cene.

Foto: Mateja Kišek

Borov storž v številnih kulturah simbolizira srečo, moč in večno življenje. Na Siciliji keramični borovi storži različnih barv in velikosti veljajo za lepo darilo, s katerim gostje v dom prinašajo srečo, prijaznost in blaginjo. Kupite jih lahko v skoraj vsaki trgovini, ki radovednim turistom ponuja spominke.

podnebnih sprememb, ki Krasu zagotovo ne bodo prizanesle.

Črni bor kot vir smole

Brez dodatnega vprašanja so po drugi svetovni vojni predvsem črne bore na različnih območjih Slovenije izkoristili za pridobivanje smole. Ljudje so dobro poznali borovo sposobnost tvorjenja smole na drevesnih ranah. S poševnimi zarezami so odpirali rane na deblu in prestrezali smolo, s katero je drevo sicer želelo zapreti nastalo rano in se zavarovati pred vdorom gliv, bakterij in mikroorganizmov. Največ smole dajejo drevesa sredi poletja, ko je tudi najtopleje. Na tak način so lahko smolarji iz enega samega drevesa pridobili od 1 do 4 kg smole na leto. Količina je bila precej odvisna od vremenskih razmer, starosti drevesa in smolarjevega znanja. Do leta 1960 je bila smola v kemični industriji zelo iskana surovina. Z destilacijo smole so namreč pridobivali terpentinsko olje in ostanek, ki se imenuje kolofonija. Glasbeniki so kolofonijo po svoje preimenovali v violinsko smolo, saj z njo premazujejo violinski lok iz konjske žime. Uporabljajo jo tudi rokometaši za boljši oprijem žoge, le da jo pred tem raztopijo v alkoholu. Uporaba smole se je drastično zmanjšala, ko so v 70. letih iz daljnih dežel pripeljali velike količine nafte, ki je začela nadomeščati smolo. To je povzročilo zaton smolarjenja na slovenskih tleh.

Poleg uporabne smole imata rdeči in črni bor še izjemno kakovosten in cenjen les. Uporabnost obeh vrst je podobna, je pa les črnega bora trajnejši od lesa rdečega. Les uporabljajo v gradbeništvu in mizarstvu. Je mehak in srednje trden. Za rdeči bor je značilna rjavkastordeča jedrovina in beljava rumenkaste barve. Borov les pri posebnih industrijskih postopkih na visokih temperaturah brez zraka začne izločati katran. V preteklosti so bila mila

iz borovega katrana znana kot sredstva proti luskavici in ekcemom.

Svetilne trske in gozdna volna

Nekoč so bore imenovali kar ognjeno drevo. Zaradi velike vsebnosti smole v lesu le-ta dobro gori in les je prijetnega vonja. V srednjem veku so bile borove svetilne trske najpomembnejše svetilo;

Foto: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Big_bristlecone_pine_

Dolgoživi bori rastejo na pobočjih visokogorskega gorovja White Mountains na meji med Kalifornijo in Nevado. Uradno najstarejši dolgoživi bor se imenuje Metuzalem. Njegova starost je ocenjena na okoli 5000 let.

revnejši so jih uporabljali še vse do 19. stoletja. Na izdelavo svetilnih trsk so morali ljudje misliti že nekaj let pred posekom drevesa. Nekaj let pred sečnjo so boru olupili skorjo, kar je povzročilo bogato smoljenje, nato pa so smolnat del razcepili na tanke trske; ena je lahko gorela do 30 minut – odvisno od debeline in vsebnosti smole.

Obstajajo pa tudi zapisi iz 19. stoletja, da so iz borovih iglic pridobivali gozdno volno. Svežim iglicam menda po nekaj urah kuhanja počí trden ovoj in na plano se pokažejo vlakna, ki naj bi bila podobna volni. Z nadaljnjo predelavo so bila vlakna uporabna za polnila oblazinjenega pohištva, za vzglavnike in vzmetnice. Dandanes o taki uporabi ni ne duha ne sluha, še vedno pa so na tak ali drugačen način v vsakodnevem življenju ljudi borovi storži. Simbolika borovega storža ima namreč dolgo brado in globoke korenine v vseh kulturah, kjer se pojavlja: simbolizira moč, večno življenje in obnovo.

Slavni in pomembni bori

V oddaljenih visokogorskih gozdovih severne Amerike (Kalifornije) imata rdeči in črni bor nadvse slavnega sorodnika, ki

Foto: Mateja Kišek

Drevo na fotografiji je eno najbolj znamenitih dreves, kar jih lahko občudujemo na Jadranski obali. To je črni bor, ki raste na strehi kot nekakšen bonsaj. Tja ga niso posadili namenoma, ampak se je na pripekajočo kamnito streho zasejal kar sam. Za mnoge je prava uganka, kako lahko brez konkretne zemlje in vlage sploh raste na strehi cerkvice v vasi Nerežišče na Braču – najbolj sončnem otoku Hrvaške. Obiskovalci ga občudujejo in se čudijo trdoživosti drevesa, ki nanje gleda zviška – dol s cerkvene strehe.

se ponaša z nazivom najstarejšega drevesa na svetu. Dolgoživi bori (*Pinus longaeva* D. K. Bailey) so stari okrog 5000 let in zaslužno sodijo med najbolj občudovana drevesa našega, čudes polnega zelenega planeta. Črni bor pri naših južnih sosedih pa je največkrat fotografirano drevo Hrvaške in raste kar na strehi stare vaške cerkvice v vasi Nerežišče na Braču. Tudi sicer je med bori precej takšnih, ki so našli svoje slavno mesto v literaturi, kar kaže, da so nam ljudem preprosto všeč.

Številni rdeči in črni bori pa v naših gozdovih niso tako zelo znani, čeprav nas velikokrat pričakajo ob naših sprehodih v naravo. Obe vrsti – rdeči in črni bor – pomembno sooblikujeta slovenske gozdove in tudi v prihodnje se nam za njun obstoj ni treba bati. Že velikokrat sta dokazala, da sta trdoživa in neustrašna brata, ki zmoreta rasti tam, kjer odpovedo skoraj vse druge domorodne vrste. V prihajajočih časih podnebnih sprememb bo njuna vloga v naših gozdovih zagotovo velika – morda še pomembnejša, kot si dandanes upamo zamisliti.

Dr. Mateja Kišek

Viri:

Miha Breclj: Ocena možnosti smolarjenja na borih na Krasu. Diplomsko delo. Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire. 2012.

Robert Brus: Dendrologija za gozdarje. 2008.

Franc Perko: Od obilja gozdov do golega Krasa. Dnevnik. 2017.

Domen Gajšek, Kristjan Jarni, Andrej Lumbar in Robert Brus: Premena odraslih borovih nasadov na Krasu s saditvijo. Gozdarski vestnik. 2014.

Matija Zorn, Peter Kumer in Mateja Perk: Od gozda do gozda ali kje je goli, kamniti Kras? 2015.

8 x 58 R SAUER

Kaliber 8 x 58 R spada v skupino manj znanih in dandanes redkih krogelnih kalibrov, ki so se pojavili v času prehoda iz črnega smodnika na brezdimnega. Starejši krogelni kalibri skupaj z risanicami počasi izumirajo, a se še najde risanica v tem kalibru. Pričujoči prispevek ni le zgodba o redkem kalibru 8 x 58 R, je tudi zgodba o lovskem orožju naših prednikov in o ponovnem polnjenju nabojev, ki lovcu lahko omogoči samozadostnost, risanici pa uporabnost tudi v lovišču.

Nastanek in zgodovina kalibra

Zasnova kalibra 8 x 58 R Sauer izvira iz kalibra in naboja 9,3 x 72 R, iz katerega izvirajo tudi drugi podobni kalibri. Zasnova 8 x 58 R je sorodna seriji ožjih in krajših nabojev (6,5 x 48 R Sauer, 6,5 x 58 R Sauer, 6,5 x 65 R Sauer, 8 x 48 R Sauer, 8 x 58 R Sauer, 8 x 70 R Sauer, 9 x 58 R Sauer, 9,3 x 72 R Sauer, 10 x 50 R Sauer), med katerimi je boljše znan le 6,5 x 58 R. Veliko proizvajalcev orožja in streliva je v tistem času predstavilo podobne krogelne kalibre, podobne v merah in imenih, a med seboj niso bili zamenljivi. Zato so se leta 1909 nemški proizvajalci dogovorili, da bodo s procesom standardizacije določili natančne mere posameznega naboja. Čeprav so mogoče nastali prej, so standardizirani postali naknadno: 9,3 x 72 R, 8 x 57 J (leta 1909), 6,5 x 57, 6,5 x 58 R Sauer & Sohn, 7 x 57, 8 x 57 JR, 8 x 57 JRS, 8 x 57 JS, 8 x 57 R/360, 8 x 58 R Sauer & Sohn, 9 x 57, 9,3 x 62, 9,3 x 74 R (leta 1913), 5,6 x 35 R, 8 x 60, 6,5 x 52 R, 6,5 x 48 R Sauer & Sohn, 6,5 x 54, 6,5 x 57 R (leta 1923), 7 x 72 R, 8 x 72 R (leta 1930), 7 x 65 R, 8 x 60 R, 7 x 64, 7 x 57 R (leta 1934).

Tulci in premer krogle

Od vseh omenjenih starejših kalibrov Sauer je dejansko preživel le 9,3 x 72 R. Zanj je še dokaj lahko dobiti strelivo ali tulce, kar za druge ne velja. Ker so tulci 9,3 x 72 R lahko dostopni, je mogoče z nekaj spretnosti (krajšanje, preoblikovanje z ustrežno matrico) izdelati tulce za vse sorodne naboje Sauer. Tu je še premer krogle naboja 8 x 58 R, ki je spet poseben.

Medtem ko znani kaliber 8 x 57 IS uporablja kroglo s premerom 8,20 mm (.323"), pa 8 x 58 R in podobni starejši osemmilimetrski kalibri uporabljajo ožjo kroglo, premera 8,08 mm (.318"). Sam prehod na širšo kroglo in pomen oznak IS je pojasnjen v prispevku o kalibru 8 x 57 IS (Lovec, 10/2019, Martin Rebec). Zaradi navedenih dejstev je nabava streliva 8 x 58 R otežena, tudi ponovno polnjenje zanj ni mačji kašelj. Preverjene podatke za polnjenje najdemo samo v nemškem priročniku za ponovno polnjenje *Weiderladen*, in sicer le za smodnike *Rottweil* (izdelani na Švedskem v tovarni *Bofors*). Nekaj podatkov o zgodovini naboja najdemo tudi v knjigi *Cartridges of the World* za smodnike IMR 4064 in RL-19.

puškarskem pregledu, ki je navajal močno obrabljenost risane cevi in da je bila izdelana davnega leta 1915. Pregled cevi z napravo »borescope« je potrdil, da so polja v risani cevi res videti plitka, proti ustju tudi izrabljena. Napis *Franz Sodja, Ferlach* je izdal izdelovalca puške. Pridih starinskosti je orožju dajal preprost in rabljen usnjen jermen za nošnjo in dodaten dvizni diopterski merk.

Strelivo in ponovno polnjenje

Zaradi redkosti kalibra 8 x 58 R se cena enega naboja giblje med sedmimi in osmimi evri. Škatla dvajsetih nabojev s stroški pri njihovi nabavi v tujini bi stala 200 evrov. Ker si polnim vse lovsko strelivo, sem pomislil, da potrebujem le komplet matric, krogle in tulce. Polnitve z zmanjšano močjo in potrebne smodnike pa imam v malem prstu, sem si mislil. A že prvo raziskovanje cen matric v letu 2019 me je odvrnilo od take misli. Set matric

Bok-polrisanica Sodja, kalibra 8 x 58 R/16

Priprava tulcev

Naboji in tulci z oznakami

Vir: Priročnik Weiderladen, Ein praktisches Handbuch für Jäger und Schützen, RUAG, stran 291

Posnetek strani o kalibru 8 x 58 R iz priročnika za ponovno polnjenje *Weiderladen*

Pridobitev puške

Leta 2019 mi je član Lovske družine Bohinjska Bistrica in očetov prijatelj, **Tomaž Šolar**, z besedami: »Ti boš znal skrbeti zanj, bila je od mojega očeta,« podaril starejšo bok-polrisanico petelinko, kal. 8 x 58 R/16. Na njej je bil z dunajsko montažo pritrjen nedelujoč strelni daljnogled. Puško je spremljal dokument o

Foto: Gregor Hodnik

Foto: Gregor Hodnik

Foto: Gregor Hodnik

Komplet matric in tovarniških krogel RWS

za omenjeni kaliber je v ZDA stal več kot 200 evrov, čakalna doba za matrico je bila do dve leti, vsak tulec bi stal 2,5 evra, potem pa še poština, carina ... Cena za oplašene krogle »ožjega kalibra 8 mm« sicer ni bila pretirana, a nekaj strelav na leto, ki bi jih oddal s to puško, preprosto ne bi upravičilo vseh stroškov in čakanja. Dvomil sem tudi, da bi bila puška zaradi plitkih polj v cevi sploh natančna. Ideja je zamrla.

Poleg risnice je bilo nekaj tovarniških nabojev. Iz podjetja **RWS** so mi odpisali, da so bili izdelani v 1950-ih. Štiri od 15 nabojev sem stoje izstrelil na 30 m oddaljeno tarčo. Prvi naboj je ob sprožitvi zatajil. Počakal sem nekaj sekund, ga odstranil in nato izstrelil preostale tri. Ob drugem poskusu je deloval tudi prvi naboj. Skupino štirih zadetkov bi lahko pokril z dlanjo, luknje so bile lepo okrogle, znak, da cev dobro stabilizira kroglo. Hmm, bi se dalo s to puško še streljati in mogoče celo loviti? Puška je lahka, elegantna, kot so lahko starejše petelinke ...

Nato so se v letu 2021 druga za drugo zgodile stvari, ki so pripeljale do izdelave nabojev. Kot da je puški usojeno, da njene cevi le ne utihnejo za vedno. Pri tem so imeli odločilno vlogo moji lovski znanci in prijatelji. Prvi, po izobrazbi puškar, mi je povedal, da so starejše puške imele plitva polja v cevi in da to ni nujno znak obrabljenosti. Obenem mi je podaril skatlo krogel RWS, premera .318". Drugi, zbiratelj in strokovnjak za staro orožje, mi je povedal, da ima komplet matric za kaliber 8 x 58 R, in vedel sem, da ni več poti nazaj. Spletni brskalnik je na nemški spletni trgovini **Frankonii** hitro našel tulce 9,3 x 72 R (S & B), na **Buffalo Arms** (ZDA)

Foto: Gregor Hodnik

Napolnjeni naboji 8 x 58 R s svinčenkami in z oplašeno kroglo

pa sem po naključju – za ceno samo 110 ameriških dolarjev – našel dvodelni komplet kakovostnih matric podjetja **CH4D**. S hitro pošto je bil komplet na mojem pragu v enem tednu – brez carine. Držalo tulca? Moj 8 x 58 R in očetov 6,5 x 68 (ali 8 x 68) si delita RCBS-ovo držalo tulca št. 34, ki sem ga že imel. Po prejemu tulcev mi je tretji prijatelj izdelal držalo, s katerim sva skrajšala tulce, najprej z 72 mm na 60 mm. Z orodjem sem tulcem posnel ustje vratu, jih nato kalibriral z matrico, natančno skrajšal na predpisano dolžino ter ponovno posnel zunanost in notranost ustja tulcev in bili so pripravljeni. Imel sem 50 oplaščenih krogel in dve vrsti smodnika za reducirne polnitve: *TrailBoss* za hitrosti okoli 300 m/s in *AA 5744* za hitrosti od 400 m/s naprej.

Preizkušanje

Tulcem sem vstavil netilko, za začetek izbral dve nežni smodniški polnitvi, vstavil oplašene in svinčene krogle. Sledil je preizkus na strelišču. Hitrosti so bile 320 m/s s prvim smodnikom in 360 m/s z drugim. Trd sprožilec, droben prednji in zadnji merek ter ne več oster vid bi lahko krivil za povprečne zadetke na razdalji 50 m. Skupine zadetkov so bile točno tam, kjer sem pomiril. Krogle so bile stabilizirane kljub plitkim poljem v cevi. Na tarčah ni bilo razlike med oplaščenimi krogami in svinčenkami. Potrebno bo veliko vaje, da mi bo pomlad uspelo z odprtimi merki na 70 metrov opraviti letni strelski preizkus. Če ne drugače, bo lahka in elegantna puška –

sedaj s polno zalogo streliva – namenjena lahkotnim pohajkovanjem po lovišču. Mogoče bom srečal lisico ali šojo, ki bo na dosegu šibrenega naboja ...

Kaliber 16/65

Ker gre za starejšo puško, je kaliber šibrene cevi 16/65, kar pomeni, da je treba nabaviti šibrene naboje z oznako 16/65. Povrtanje cevi na 70 mm ni prišlo v poštev, v puško nisem želel posegati. Prav velike izbire debeline šiber za 16/65 ni, dobavljive so le šibre, premera 3,5 mm. A pred tem sem – spet kot po naključju – kupil rabljeno stiskalnico znamke *Lee* za polnjenje šibrenih nabojev za kalibra 16 in 12. Imel sem celo papirnate tulce, ki pritičejo tej stari puški, pa smodnik, netilke, šibre vseh debelin, tudi premera 7,87 mm (.310“) in 8,12 mm (.320“), tako imenovani »buckshot«, kjer gre v šibreni naboj od osem do devet šiber. Sedaj tulec skrajšam na 65 mm, vstavim netilko, napolnim s predpisano količino ustreznega smodnika, dodam čepek, šibre, okrogel poklopec in zarobim ustje papirnatega tulca.

Foto: Gregor Hodnik

Matrice za polnjenje, krogle in kalibrator za svinčenke

Ponovno polnjenje – samozadostnost in povezava s preteklostjo

Z izdelavo streliva omogočimo, da je puška spet uporabna. Izziv in zado-

voljstvo sta tudi sama izdelava streliva in preizkušanje. Nastane povezava s prvotnimi lastniki in njihovimi lovi iz preteklosti. Vse tegobe in stroški pri »oživljanju uporabnosti« izginajo v trenutku, ko v puško vstavimo naboje in začutimo, da se z njo lahko sprehodimo po lovišču; da mogoče celo kaj uplenimo. Prej s šibrami kot s kroglo sicer, a tisti občutek, ki ga potrebujemo, da smo z nečim samozavestni, je tu.

Leta 1869 je **Anton Sodja**, po poklicu ključavničar, prišel v Avstrijo z drugega dela takratne monarhije (Bohinjske Bistrice) in odprl puškarsko delavnico. Njegov sin, **Franz Sodja**, se je izučil poklica in leta 1910 v Borovljah zgradil hišo ter odprl svojo puškarsko delavnico. Od njegovega sina, tudi Franza Sodje, je leta 1972 moj oče kupil svojo prvo puško. Z njo, bok-polrisanico, lovi še vedno, z njo sem uplenil svojega prvega srnjaka. To so puške, ki jih lastniki načeloma ne želijo prodati. Tudi puška Franza Sodje, kalibra 8 x 58 R, bo ostala v Bohinju.

Gregor Hodnik

Viri:

<https://members.cartridgecollectors.org/pages/home.php?login=true>

<https://forum.cartridgecollectors.org/t/masuer-sporter-chamberings-10-75x68/17517/3>

<https://www.germanhuntingguns.com/archives/sodia-franz-ferlach/>

<https://johannsen-shop.de/20-HU-ELSEN-8x58-R-SAUER-MESSING/215389>

Frank C. Barnes: Cartridges of the World, 8th Edition (1997)

Foto: Gregor Hodnik

Bok-polrisanica z vstavljenima nabojema

Posodobitev Evropskega rdečega seznama ptic (2021)

Posodobljeni *Evropski rdeči seznam* za 544 vrst ptic je začel veljati 14. oktobra 2021. Potreba po posodobitvi je nastala zaradi upoštevanja novih ocen njihovega populacijskega oziroma naravovarstvenega stanja (statusa) in območnega tveganja za izumrtje. Proučevanje novega varstvenega stanja ptic je potekalo v sodelovanju med **BirdLife International**, globalnim združenjem nevladnih organizacij, ki si prizadevajo za ohranitev ptic in njihovih habitatov, ter **Mednarodno zvezo za varstvo narave (IUCN)**, financirala pa ga je tudi **Evropska komisija**.

Skupnost evropskih lovskih zvez (FACE) je izrazila zadovoljstvo, da je bilo stanje približno 80 % vrst ptic ocenjeno kot manj zaskrbljujoče (LC), zaskrbljujoče pa je dejstvo, da v 30 % primerov pri vseh vrstah ptic opazajo vedno manjše populacijske težnje in še posebno pri več kot 40 % vseh vrst vodnih/močvinskih ptic.

Pri lovnih vrstah ptic se je stanje poslabšalo pri vrstah, kot so kozica (*Galinago galinago*), raci gagi (*Somateria mollissima*) in raci dolgorepki (*Anas acuta*), pri drugih vrstah, kot sta navadna žvižgavka (*Mareca marecula*) in rasa čopasta črnica (*Aythya fuligula*), pa so opazili vedno manjše gnezditelne težnje. Pri več vrstah rac, vključno z dolgorepko, žvižgavko in čopasto črnico z območja **Evropske unije (EU)**

Foto: Milan Vogrinc

Pri raci čopasti črnici (*Aythya fuligula*) so opazili vedno manjše gnezditelne težnje.

poročajo o zmanjševanju razmnoževalnih populacij, medtem ko se na prezimovališčih njihovo število povečuje. Na primer: medtem ko se je število gnezdečih parov navadne žvižgavke zmanjšalo na približno 55.000 parov, je vrsta v EU še vedno številčna, saj v Evropo prileti zimo prezimovat okrog milijon teh rac.

Najnovejše ocene stanja (statusa) vrst dodatno ponazarjajo, da se v EU izgublja kakovosten gnezditveni habitat za vodne ptice, ukrepi za obnovo mokrišč pa bi morali biti na političnem in dnevnem redu postavljeni veliko

višje. Zato tudi FACE aktivno poziva k ustrežnejšim ukrepom za ohranjanje habitatov teh ptic, zlasti na mokriščih in mokrotnih travnikih, ki jih je treba ohranjati ali spodbuditi njihovo obnovo v okviru skupne kmetijske politike.

Poročilo poudarja tudi zgodbe o uspehu izboljšav pri lovnih vrstah v nekaterih državah EU, na primer pri raci rjavki (*Aythya marila*), raci dolgorepki (*Anas acuta*) in barskem snežnem jerebu (*Lagopus lagopus*), ki so po zdajšnji oceni njihovega stanja premaknjeni iz ogroženih kategorij (E) *Evropskega rdečega seznama* in

so zdaj umeščeni v kategorijo z manjšim tveganjem (LC). Druge, kot so belka (*Lagopus muta*), turška kotorna (*Alectoris chukra*) in vinski drozg (*Turdus italica*), pa so premaknili iz stanja blizu ogroženosti (NT) v status brez večjega tveganja (LC).

S pomočjo poročil držav članic EU in v skladu z *Direktivo o pticah* v letih 2013–2018 so ustvarjalci *Evropskega rdečega seznama* zbrali podatke o statusu vrst za novo oceno, ki so jo nato dopolnili s podobnimi podatki partnerskih organizacij in drugih strokovnjakov, zadolženih za dopolnitve *Evropskega rdečega seznama*. S tem v povezavi je tudi FACE sporočila podatke za obnovljeno analizo *Direktive o pticah* 2013–2018 in ponudila podroben vpogled v lovne vrste ptic.

FACE se med drugim aktivno ukvarja z varstvom in ohranjanjem ptic, z obnovo habitatov ter s spodbujanjem dobrega upravljanja in trajnostnega lova, prispeva pa tudi k znanstvenim raziskavam. Posodobljen *Evropski rdeči seznam* tudi tej organizaciji pošilja jasen signal – v naslednjih korakih bo treba raziskati dogajanje in določiti ukrepe, s katerimi bo poskrbljeno za čim večjo ohranitev ogroženih vrst.

Boris Leskovic

Povzeto po sporočilu za javnost FACE.

Foto: Marjan Artnak

Belka (*Lagopus muta*) so premaknili iz stanja blizu ogroženosti (NT) v status brez večjega tveganja (LC).

Na kratko iz tujega tiska ...

Francija: Raziskovalci ene od francoskih univerz so proučevali vpliv gostote prisotnosti jelenjadi na telesno maso mladičev srnjadi. Dejstvo je, da v območjih z velikimi gostotami jelenjadi lov na srnjad ne igra več pomembnejše vloge. Ugotovili so, da se v primeru zmanjšanja gostote jelenjadi za 50 % telesne mase mladičev srnjadi še v istem letu povečajo za 8,5–8,9 %, v naslednjem pa za 8,7–9,2 %. Povečanje telesne mase je nekoliko večje pri mladičih ženskega spola v primerjavi z moškimi mladiči. Znanstveniki še niso potrdili točnega razloga za manjše telesne mase srnjadi v okoljih z velikimi gostotami jelenjadi. Mogoče je, da srnjad moti velika gostota jelenjadi na pašnih površinah in se jim tako vsaj deloma izogiba, obstaja pa tudi možnost, da jelenjad aktivno preganja srnjad s takih površin, kar je sicer značilno za damjake. Seveda pa je mogoče tudi, da je posledica velike gostote jelenjadi preprosto zmanjšanje kakovostne prehrane, ki je v takih območjih na voljo srnjadi.

(*Wild und Hund*, 23/2021)

Madžarska: V tej državi se številčnost šakalov izjemno hitro povečuje. Tako so leta 2009 na Madžarskem uplenili 674 šakalov, leta 2012 1660, leta 2015 3267, leta 2018 7873, leta 2019 11283 in leta 2020 12126 šakalov, kar je 20-kratno povečanje v primerjavi z letom 2009. Potem ko so lovci nekaj časa še upali, da vpliv te nove živalske vrste na divjad ni prevelik, pa se je zlasti z vedno večjo gostoto šakalov pokazalo, da izjemno vplivajo predvsem na prirastek pri rastlinojedih vrstah – srnjadi, jelenjadi in damjakih. Direktor gozdarskega in lovskega podjetja v zelo znanem lovskem revirju Lábad je tako poročal, da je neki večer v juliju leta 2017 na pašni površini opazoval 40 do 50 osebkov jelenjadi, približno enako število divjih prašičev in okoli 100 damjakov. Niti pri jelenjadi niti pri damjakih ni opazil niti enega mladiča – teleta, v mraku pa se je v neposredni okolici s tuljenjem oglasilo več kot sto šakalov. To je bil razlog za preplah in potrditev, zakaj on in preostalih 12 revirnih lovcev v tem lovišču opaja vedno manj telet pri jelenjadi in damjakih. V sodelovanju z veterinarji so opravili številne analize vsebnosti

Foto: Michael Migos

želodcev uplenjenih šakalov in zelo pogosto našli ostanke telet. Prav tako so opazovali, da ima par šakalov po navadi 6–7 mladičev, opazili pa tudi legla z do 12 mladiči. Prehraniti tako številno družino zagotovo ni lahko. Povprečna telesna masa uplenjenih šakalov v omenjenem lovišču znaša 11–13 kg, uplenili pa so tudi šakale s telesno maso 18–20 kg. Na severovzhodu Madžarske naj bi lovec uplenil samca šakala s telesno maso celo 31 kg. Redno opažajo tudi pojave hibridov med šakali in domačimi psi. Šakali so izjemno previdni in jih ni tako enostavno upleniti; tako so opazovali, da so na odprtih površinah prisotni predvsem v temnih nočeh brez lune ali do prvega krajca. Pri lovu na šakale se je izredno dobro izkazala uporaba vabil. Po navadi pride ob vabljenju najprej proti mestu vabljenja samica in šele potem samec. Velikokrat pride po prvem strelu na samico pozneje po njeni sledi še samec, zlasti če je oddaljenost od gozda precejšnja, kar je mogoče izkoristiti. Tudi mrhovišča so se zelo dobro izkazala za lov. Za primer, kolikšne gostote so, velja zapisati, da je doslej direktor uprave v eni noči uplenil največ 12 šakalov in tri jazbece. V lovišču Lábad tesno sodelujejo tudi z raziskovalci. Tako so doslej s telemetričnimi ovraticami opremili 33 šakalov,

nameravajo pa jih še 20. Zanima jih zlasti proučevanje njihove aktivnosti, raba habitata, odvzem različnih vzorcev (tudi genetskih in vzorcev iztrebkov), vedenje šakalov glede zasedbe teritorija ob uplenitvi posameznih osebkov ali celo več osebkov iz tropa šakalov ali celega tropa, selitve posameznih osebkov, kjer naj bi posamezni šakali premagovali razdalje tudi več kot 100 km, kar je pripomoglo k hitremu širjenju vrste iz jugovzhodne Evrope proti severozahodu. Zanima jih tudi odnos z lisico, zato so v ta namen odločili in markirali nekaj lisic. Rezultate telemetričnih analiz kombinirajo s posnetki s fotopasti, opažanji lovcev in analizami uplenjenih živali ter njihovega plena.

(*Wild und Hund*, 23/2021)

Italija: Na Južnem Tirolskem v bližini kraja Sarntal je italijanski lovec med večernim zalazom ustrelil kravo. Kot je izjavil pozneje, je njene rjave lise v grmovju zamenjal za lisico in je zato oddal strel. Posledice, zlasti kazensko-pravne, še niso znane.

(*Pirsch*, 19/2021)

Nemčija: Leta 2020 so na nemških cestah registrirali 272.000 prometnih nesreč, v katerih je bila udeležena divjad. To praktično pomeni, da je na nemških cestah vsaki dve minuti

nastal trk z divjadjo. Je pa številka vseeno nižja kot v letu 2019, ko je bilo v Nemčiji 295.000 tovrstnih nesreč in je verjetno predvsem posledica ukrepov proti koronavirusu. Po podatkih združenja zavarovalnic je bila izplačana škoda v višini 853 milijonov evrov. Nesreč je največ v aprilu in maju ter potem od oktobra do decembra. Povprečno izplačana škoda znaša 3.100 evrov, kar je približno 5 % več kot v letu 2019. Pri tem je treba vedeti, da objavljeni podatki vsebujejo zgolj primere, kjer so bili v nesrečah udeleženi avtomobili s kasko zavarovanjem, prav tako niso vključene nesreče, ki jih iz različnih razlogov sploh niso prijavili.

(*Pirsch*, 20/2021)

Nemčija: Kot je sporočilo pristojno ministrstvo, so na Bavarskem v letu 2021 za varovanje domačih živali pred napadi volkov z uporabo zaščitnih mrež namenili več kot dva milijona evrov, kar je 300 % povečanje v primerjavi z letom 2020, ko je bilo sredstev 440.000 evrov. Do sredstev so upravičeni kmetje in rejci, ki živijo na območjih s stalno ali občasno prisotnostjo volkov.

(*Wild und Hund*, 23/2021)

Pripravil:
mag. Janko Mehle

LITERARNI NATEČAJ

1. mesto

Za Brinovo glavo se odpre prelep pogled na travne vesine, ki jih prekinjajo manjše skupine ostarelih macesnov, sedlasto usločenihi od plazov in razklanih od strel in neurij. Široke zaplate ruševja tišče gor v greben Šplevte, na drugo kraj pa pod Kopico, ki nasipa melišča, višje gori. Spod njih se svet prevesi v strma travišča, v katere se sem in tja vraščajo starci, na vse konce zakrpani s hrapavim

poniknila in se ponovno prikazala v grapah in žlebovih, ki so z vseh koncev stresali pomladanske vode v glavno strugo Rdečega potoka. Zamolklo bobnenje hudournika se je odbijalo od skalnih preves in se razgubljalo po razlomljenem svetu žmul, reber in vrtač. Slišati je bilo kot godrnjanje starca, ki se hujuje nad svojo betežnostjo. Trušč razbesnelih vod je preglasil milozvočno pesem samčka taščice, ki je čepel v prepletu vejic alpskega kosteničevja, nedaleč od hudournika, in oznanjal, da je tu njegovo domovanje. Ni pa preglasil tenkega sluha njegove ženske, ki je grela jajčka

na njegovo pot. To sem ji dovolj jasno povedal ...» »Ja, boš pa lovec. Morda še mene potegne,« je smejoč odvrnila. Po nekaj letih sladkih poljubov in strastnih objemov pa mi, meni nič tebi nič, reče: »Jernej, lepo te prosim, zgleduj se po Janezu. Zaprisežen vegan je postal in zagovornik živali. Pusti lov. Kar zmrzi me, ko pomislim, da bom morala vonjati kri na tvojih rokah.« Sprva se je smejal in jo zbadal, češ, Janez naj kar grizlja travo, če hoče, ona pa je postajala molčeča in mu vedno bolj in bolj odtegovala majhne pozornosti. Napetost med njima se je stopnjevala. Že nekaj dni ga ni poklicala, pa

MIHAEL MARENČE

Lovčeva zaobljuba

lubjem. Travišča se spustijo prav dol do bukovega gozda, ki z obeh strani varuje zlizano strugo Rdečega potoka. V nalezu preskakuje čez pragove, dokler se ne zgubi doli v globočini Bistrice. Zgoraj, na Pragu, kjer se pozabljen gozd prelomi v strm skok, poraščen z mahom, pricurlja studenček, ki nikoli ne presahne. Mimo njega se zvije stezica, gor na jezik melišča, ki se skozi ozek prehod ob Skali, spod katere je velika lopa, kjer je bilo nekdanj pastirsko zavetišče, pogrezne v grušču venomer zasipajočega se melišča, ki ga dreza poskočen korak hribovskih navdušencev.

V spominskih zapisih stoji, da je pred sto in več leti v teh koncih drobnico pasla pastirica Vahica, ki je ljubila samoto gora. To so vedeli doli v vasi, vedeli pa so tudi, da je Vahica zaprisežena gamsova koza, ki za šalo, bosa, s coklami čez ramena, prepleza najbolj izpostavljena mesta, ki se vsipajo med Brinovo glavo in Pragom nad Rdečim potokom. A ne le njih, ampak ostenja po vsej znameniti dolini, ki jo z vseh koncev obkrožajo gorski velikani. Potemtakem lahko trdimo, da Vahica ni pasla le blejajočo volno, ampak tudi rogljate kožuhe. Kako vriskajoče srce, do zadnjega vlakna prepojeno z lepoto gora, in dušo, polno doživetij, je imela, lahko pomisli vsak, ki ga sredi gorskih nebes prevevajo podobni občutki.

Vesna je po macesnih in bukvah razsula nova zelena oblačila, ki so odsevala v stoterih odtenkih sončevih poljubov, hitečih po zaluščini zimske zmrzali, tjakaj v vrhove špikov. Snežnica se je precejala čez skalovje, doli v melišču

v skodeličastem gnezdu pod korenino bukove podrtine. Zamaknjena je poslušala izliv ljubezni svojega ljubega, ki jo je vznemirjal in pomirjal hkrati.

Vse kaj drugačno razpoloženje pa je prevevalo Jerneja, ki je zamišljen meril korake vkreber, po komajda vidni stezici, ki so jo leto za letom urezali parkeljci gamsov, ko so se s plazine umikali nižje v gozd in se vračali na kopnjave, ki jih je sonce rešilo belih pregrinjaj.

Sključen pod težo nahrbtnika je bolščal v tla. Ni slišal bobnenja hudournika, ne žvižgavih glasov črnih ptic, z rumenimi kljuni in rdečimi nogami, ki so, v igri vetra, poplesavale po zračnih višavah, priprle peruti, zasvedrale navzdol, hip nato pa v poševnem letu zdrsnile čez greben. Ni slišal drobnega ptička s črno glavo in podbradkom, belim tilnikom in belimi lici, ki je neutrudno in glasno hitel s ponavljajočim vičo – vičo – vičo, ne tihega gostolenja ognjeglavčkov, ki so se igrivo obešali po najdrobnejših macesnovih vejicah in iskali drobne žužke v pazduhah komajda ozele-njenih iglic. Tudi zvonkih udarcev črne ptice z rdečo kapo, ki je tolkla v slečeno smrekovo deblo, da so odkrški leteli na vse strani, ni slišal. Ni slišal trdožive smreke, ki je zarentačila nad lubadarji, ko so prileteli na deblo in zavrtali luknjice vanj. »Mene že ne boste, zdaj še ne. Zapacam vas s smolo, grdavši,« je jezno sikala, da so iglice podrtitavale, kot bi prek pišnil raztrgan vetrič. Vsega tega ni slišal. V duši ga je žgalo, srce ga je bolelo.

»Kako je mogoče?« je venomer ponavljaj. »Že na začetku je vedela, da je moj ati lovec in bom prej ko slej stopil

tudi odgovorov na klic ni dobil. Spoznal je, da gre zares. Počutil se je, kot bi stal na izpostavljenem grebenu sredi nevihte, ki iznenada prihrumi, da ne veš, od kod se je vzela, in ves odrevenel čakaš, kaj se bo zgodilo. »In to mi pove zdaj, ko sem že dogovorjen, da prevzamem za atijem,« je nejevoljen ponavljaj.

Žalosten in jezen hkrati je doma oznanil: »Grem v hribe.« Vedel je: »Gamsi in macesni me pomirijo, gorska samota pa da razmislek, kaj mi je storiti. Sicer pa – le kaj?« je zamomljaj, ko se je zavel okoliščin, ki ne dopuščajo vmesne rešitve. Morda pa vendarle?

Ne da bi vedel, kdaj in kako, se je znašel kraj nizke preže, ki sta jo leto poprej z atijem, ki je poklicno pasel rogljate črnuhe tamkaj okoli, obnovila. »Vidiš, od tu boš prečesal vse Brinje, da ugotoviš, kako je z gamsi, potlej pa se odločil, kje in kako jih boš zalezal. To je eden najboljših punktov in zagotovo je, da tu najdeš mir in lovski blagor,« je govoril ati in se zresnjen in otožen hkrati zamaknil čez svoje najljubše doline v steno vseh sten. Spomnil se je mladih let, ko je tamkaj preplezal kar nekaj smeri. Zagledal je njen obraz, ves smejoč se, ko je premagala Bele plati in je popil prvi poljub z njenih ustnic, ko sta izplezala. Skriva je pomencal oči, kot da bi slutil, da je tu zadnjikrat. In res je bil. Malo neprevidnosti, grd padec in doletela ga je trajna poškodba hrbtenice.

Jernej je na klop odložil nahrbtnik in sedel kraj njega. Še vedno na pol v blodnjah se je zastrmel tja gor v prepadno skalovje Kopice. Po zraku nad njim je švistnila jata čičkov in v hipu utionila doli nad starim smrekovjem, vanj pa je

zarezal oster glas: „Zbudi se, vendar, sicer se utopiš v lastnem blodnjaku.“ Močno je potresel z glavo in napel mišice na obrazu. „Končno,“ je globoko vdihnil, ko se je svet mučnega premišljevanja sesul vase. Začutil je neustavljivo žejo in pod nosom vonj po česnu in zaseki. Brž, da le kaj, je razvezal nahrbtnik. „Menda se ne bom še v hribih obremenjeval z dolino,“ je godel, ko je drobil kruh, naphan z dišečimi dobrotami.

K očem je ponesel daljnogled in ga prav počasi sukal od spodaj navzgor in od leve v desno. Kjer se mu je zdelo, da vidi gamsa, je pogled izostril in se nepremično zazrl tjakaj. „Kje pa ste?“ je pogrknul, ko je spoznal zmoto, da namesto gamsov motri skrivenčene korenine rušja ali pa šop trave daleč zgoraj na melišču ali pri lopah. Videlo se je, da mu še manjka izkušenj. »Nič zato,« je govoril ati, »sčasoma se navadiš. Važno je le, da si čim več med njimi in pozorno opazuješ podrobnosti, streljaš pa le slabo in bolno.« Kaj hitro je spoznal, da je prav zatopljeno opazovanje najboljši lek za dušo in srce. Pa ne le gamsov, ampak tudi rožic, čudodelk barv in vonjav tamkaj po traviščih, meleh in pečeh, ki jih obletavajo pisani dragulji in vtikajo rilčke v dišeče piskrce; belke, ki zacvrkuta, čepeč na skalni mizici; belega kožuščka, ki skaklja med snežnimi zastrugi in venomer suka uhlja na vse strani; kozoroga, ki vrh krmulje razkazuje kraljevsko rogovje; komatarja na brini, ki v črnem fraku, ozaljšanem s srebrnimi nitkami in z belo pentljo pod vratom, kliče pernati orkester v zbor. In tako naprej, gor in dol, sem in tja po gorskem čarodejstvu. Še tolikanj bolj je to veljalo, kadar je gamse pretental in jih zalezal na dotik. Tedaj je občutil navdušujoče notranje zadovoljstvo in mnogokdaj ga je prevel občutek, da je tudi sam gams. Pomislil je na inkarnacijo in se nasmehnil sam sebi. „Kaj vem,“ se je namuznil, „morda pa se res spremenim v gamsa in skusim njegovo življenje.“

Hvaležen se je spomnil ati, ki ga je še kot otroka sprehajal po gozdu, kako vneto in navdušujoče hkrati ga je opozarjal na drobna doživetja in mu razlagal skrivnosti Narave. Mnogokdaj sta sedla v parobek na toplo sonce in iz atijevih ust se je izvil čarobna zgodba o tej ali oni živalci. »Veš, Narava in mi v njej, smo pravi čudež. Le poglej tole gomazeče mravljišče. Kaj ni ogromno, da komajda vidiš čezenj? Kaj meni, koliko ga je šele v zemlji?« je pričel s poučevanjem o življenju gozdnih mravelj in pripovedovanje prepletel s pesmico o hudi mravlji. Kadar je na rame navrgel puško, pa ni hotel nič slišati, ko je Jernejček moledoval, da bi šel z njim v gozd. »Ati, zakaj ne smem s

tabo na lov?« je spraševal vedno znova in znova. – »Saj boš šel. Še malo potrpi, tudi na lov bova šla skupaj. Vsaka stvar mora dozoreti, zato pa je potreben čas,« je venomer ponavljal, pri sebi pa tuhtal, kdaj da bo ta čas prišel in kako bo Jernej sprejel stvarnost lova. Vedel je namreč, da nikakor ni samoumevno, da lovčev sin, sem in tja pa tudi hčerka, postaneta člana zelene bratovščine in nadaljujeta družinsko tradicijo.

A strah je bil odveč. Jernej je kot štiri-najstleten fantič prvič okusil strast lova, ko je sodeloval pri pogonu na divje prašiče. Stric Andrej je namreč atija in njega povabil na skupinski lov. Tam v Ravniku v Pograjcih je bilo, januarja, snega je bilo do

odvrčal nadležnega brenclja, se dvignil in zamomljal: „Splazim se na Prehod in pokukam tjakaj za Kopico v Plaze. Tam bojo.“ In je šel.

Tokratna hoja je bila vse kaj drugega kot tista iz doline na Brinovo glavo. Lovil je najtanjše šume in globoko vdihoval gorski zrak, ki je prijetno rezal noter v pljuča in bistril glavo. Počasi in vztrajno je meril prek travnih strmali, vedno oprežujoč na vse strani in, kolikor je bilo mogoče, skrivajoč se za zaplatami ruševja in posameznimi macesni, kjer je postal in pozorno premotril kraj in dalj, do kamor je videlo oko. Tako hodeč, se je znašel na Prehodu, kjer se je južni svet prevesil v severnega. Sklonjen se je splazil prav na rob in po-

Narisel: Igor Pčulin

kolen in bil je mraz, da je škripalo in hreščalo pod nogami, kot bi poslušal oglašanje bičje trstnice v poletnem trstičju. Kar dvanajst puijsov je ležalo v vrsti. Stric Andrej se je smehljaj in večkrat pomežiknil, češ, pa smo vam nasuli svinca, ščetinarji ščetinasti, ki lomastite po koruzi in rijete po travnikih, da moramo jagri travno rušo zadevati vedno znova in znova. Ko pa ga je ati prvič vzel na gamsji lov v Krasje, je vedel: „Zagotovo je, da bom lovec.“ A še nekaj je bilo, česar Jernej ni spregledal. Ati je namreč vsa doživetja skrbno beležil v lovski dnevnik in s pravo strastjo prebiral strokovno literaturo. Starejši ko je Jernej postajal, pogosteje ga je spremljal in ni treba praviti, da mu je sem in tja kdaj potisnil puško v roke. Morda je tudi to botrovalo, da v času šolanja še ni postal lovec. Zdaj, ko je bil tik pred tem, da to stori, še tolikanj bolj zaradi atijeve nezgode, pa ga Mojca potunka v mrzlo vodo in žge na ognju hkrati.

Krepko je zamahnil predse, kot bi

kukal v melišča, ki so se strmo spuščala spod ostenja Kopice. V zgornjem koncu jih je še prekrival sneg, spodaj pa se je kamenje posipavalo v razpotegnjen kotel, po dnu zaprodan ter sem in tja zatravljen in presekan z žmulami in skalnimi osamelci, poraščenimi z ruševjem. Po kontah so še ležale krpe snega. „Raj za gamse,“ je zadovoljno predel, ko jih je ugledal na osušenih jeziki, ki so tiščali med melišča. Nasmešek je begnil čez obraz. „Le kaj jim je, da ne smukajo zeli južnih pobočij,“ je še kar predel, ko je prek hušknila senca. „Orel!“ je pritajeno vzdiknil in s pogledom sledil gospodarju sinjih višav, ki je v naletu zdrsnil prek rušnatga grebena in poniknil v dolini. Spodaj grebena je zaslišal oster žvižg in takoj nato ugledal gamsa, ki je v skokih plaval v kritje ruševja. Ni še prav dojel, kar se je pravkar zgodilo, ko so Plazi oživeli. Izza žmul in osamelcev so se usipali razmršeni in medli kožuhi, posledica menjave temne zimske dlake s svetlejšo poletno. Nekateri

gamsi posamič, večina pa v ravni vrsti, so hiteli pod ostenja, kjer so bili varni pred orlovimi kremplji. Kot na dlani so bili. Naštel je več kot šestdeset živali, med njimi osem kozličev. „Zagotovo je, da bo pri tolikšnem številu gamsov še nekaj kozličev. Sicer pa ... Dobro jih je spihal. Brez njegove nepričakovane pojave zagotovo ne bi preštel toliko gamsov,“ je sijočih oči ugotavljal, hkrati pa spoznal, da tokrat s podrobnejšim opazovanjem ne bo nič. Zato se je odločil, da se tik za rušnatim grebenom spusti navzdol in na nasprotni strani pregleda travnat svet, obraščen s slečem in popikan z belimi skalami v morju zelenja, ki je stegovalo roke tja gor k pobeljenim oblakom, ki so sanjali po modrem nebu. Morda jo ugleda ...

Prejšnje leto je bilo, ko sta se z atijem ustavila na kratki izravnavi, ki se je potegnili v razdrapano reber, pomešano s skalovjem in travo, in se razgledovala. Iznenada je izza skalnega osamelca skočila koza in se zastrmela v nepovabljenega gosta. Obnjo se je tiščal kozliček in plaho sledil maminemu pogledu. Kot bi trenil, sta daljnogleda skočila gor pred oči. »Ne,« je skozi nos siknil ati, »koza Prednjača in nekaj dni star kozlič.« – »Kdo?« je ušlo Jerneju. – »Rogljje poglej,« je šepnil ati. Zagledal se je v rogljje in od presenečenja so se usta kar sama razprla. Roglja sta štrlela podolgotoma ob obrazu, kot bi hotela prikriti oči. Ni se še prav načudil, ko je zaslišal kratek brlitzg. Koza se je v kratkih skokih pognala prek pobočja. Ob njej je drobil malček in videti je bilo, kot bi ga na strmini sem in tja spodneslo. Kaj da ga ne bi, skakljal je spod mame, da se prikrije lovčevim očem. Še nekaj trenutkov in zgubila sta se noter v ruševje. Jernej je ponovno povzel: »Kako praviš – Prednjača?« – »Ja, tako sem jo krstil pred leti.« Globoko je zavzdihnil in nadaljeval: »Kaj takega. Pred leti, ja ... Čakaj, kdaj je že bilo? ... A že vem. V septembru je bilo. Ti si komaj shodil ... Ja, bo držalo. Prav takrat je bilo, ko sem jo ugledal. Prav tu. Gledala je dol v Plaze, kjer se je pasel trop. Popadlo me je takšno razburjenje, da sem se ves tresel. Še sam ne vem, kdaj in kako sem se znašel na tleh in pomeril. „Klik“ – je skljnoco, ko sem pritisnil na petelina. Koza je v hipu pogledala gor, močno sunila z glavo in se pognala čez pobočje. Tedaj pa, jojmene. Za njo je poletel kozlič, ki ga nisem videl, ker je bil za skalo.« Jernej ga je začuden poslušal in že hotel nekaj reči, ko ga je ati prehitel: »Nič ne reci. Le poslušaj in uči se, da se ti ne primeri kaj podobnega. Lahko si misliš, kakšni občutki so me

preplavili. Dvignil sem se težak, kot bi bil iz samega svinca. Pomisli, mamó bi ubil. Ne vem, če bi to kdaj prebolel. No, ja ... Izgovarjal bi se na mladostno zaletavost. No, da sem videl le izjemne rogljje v zbirki na steni – to pa ne ... Hm,« je smrknil, »je bila pa neučakanost za nekaj tudi dobra ...« – »Ja, da si pozabil odskočiti puško,« je vskočil Jernej. – »Prav to, ja. Vendar mi ta koza ni dala miru. Leto za letom sem jo iskal, a je izginila, kot bi se v zemljo udrla. No, zagotovo je, da so jo vzeli angelci, svinčenka ne. Zdaj pa tole. Kdove, ali je hči? Bolj verjetno bo naključje. Takole postavljeni roglji so raje kot ne posledica mehanske poškodbe. No, ja, vse je mogoče. Mati Narava je polna presenečenj. Nikoli je ne bomo povsem razumeli.« Obmolnila sta in se kot na povelje zastrmela v ruševje, kjer sta poniknila koza in kozlič. »Nič,« je povzel ati, »še enkrat ti rečem: Ko postaneš lovec, bodi previden in se zadržuj. Saj res. Čas je, da zaprosiš za sprejem v družino. Čez nekaj let pa lahko prevzameš za mano.« – »Kaj pa če za lovca v gojitveno lovišče ne bom sprejet?« – »Mislim, da zadrege ne bo. Če pa vendarle bo, boš pač še naprej gozdaril. Eno ali drugo te bo osrečevalo. Toliko te že poznam.« Jernej je odločno pokimal in hvaležno pogledal atija. Morda je prav tistikrat najgloblje občutil, kako rad ga ima – svojega atija.

In zdaj je stal prav tam, kjer sta pred letom opazovala kozo z roglji naprej, kot se je izrazil Jernej, kajti prednjača je bila stare sorte puška, ki se je polnila spredaj. Da bi plemenito žival, kot je gamsova koza, primerjal s pokalico? Odločno je odkimal. Tokrat je bil sam in vedel je, da bo tako tudi ostalo. „Še dobro, da ati okreva vsaj toliko, da ob palici meri korake okoli doma,“ je pomislil. »Ne skrbi. Še bova šla na srnjaka, tja na Ravni. V prsku bova šla. Če ne bo šlo drugače, ga bova klicala kar spod preže,« je govoril ati.

„Upam, da bo tako,“ je zamrmral, ko se je spomnil atijevih besed.

Najprej se je razvedel na vse strani. Tiho je bilo, da je slišal brenčati čmrlja, ki je srkal sladki nektar iz drobnih rdečih čašic rese. Odložil je nahrbtnik in sedel kraj njega na toplo rastje. Iz termovke je krepko potegnil nekaj požirkov, nato pa se zleknil in zaprl oči. Sprva je veke stisnil vkup povsem ohlapno, potlej pa vedno močnejše, dokler je šlo. Izrisala se je mavrica čudovitih barv, od zlato rumene, prek oranžne in rdeče, do temno vijolične. Tako se je sonce ujelo v pogledu, ki je vabil v skrivnostne dalje cvetočih vrtov in omamnih dišav ...

... Obsuta z belimi cvetovi je stala sredi rdečih gavtrož. Na gola ramena so se vsipali kot oglje črni lasje in drhteli v rahlem vetriču. Tople rjave oči so gledale vanj in ustnice so ga vabile v poljub. „Ne boj se, saj sem tvoja, za vedno tvoja,“ je komajda dahnila, ko so se črni lasje zavrtinčili v pozlačeno svetlobo njenega obraza, ki se je bolj in bolj spreminjal v razdrapano grapo, pomešano z obtožujočimi očmi in skrivenčnimi usti. „Ne, ne, nisem tvoja. Ne maram, da me pribiješ na steno.“ Po steni je potegnil hlad, da so zbeljene lobanje odpadale in grmele v prepad, iz njega pa so pogledali črni roglji. Rasli so višje in višje, se ob steni poravnali in nezadržno hiteli v razviharjeno nebo, kjer so se spremenili v bliske, ki so treskali v skalni greben. Zagrmelo je, roglji so se raztreščili in skalovje je zgrmelo na prode, kjer sta stala in se gledala ...

Zamahnil je z roko, da prestreže nalet oskalkov in se krepko kresnil po obrazu. Bolečina ga je v trenutku prebudila. V očeh ga je zaščemelo od žarke svetlobe. Komajda je še ujel zamolkel odmev padajočega kamenja, ki se je posul doli za Kopico. Otipal je boleč nos. „Še to,“ je nejevoljen pihnil. Zasenčil je oči in se zagledal gor v nebo, po katerem so se sprehajale mlečne krpe, zamejene z ostrimi robovi. Tjakaj so smuknile težke sanje in se raztopile v bleščavici. Povsem izprazen se je počasi spravil pokonci. Spreletela ga je drhtavica, da se je nevede počohal po hrbtu. Zastrmel se je dol v dolino, kjer so se po vrhovih dreves lovili poslednji žarki in počasi mrlji. Po razpotegnjenem pobočju so se risale sence okoliških grebenov in špiikov. Kaj da se ne bi, sonce se je prevesilo na zahodno stran in se počasi, prav počasi bližalo večernemu zatonu.

V tišino je zarezal votel, ponavljajoč se klic krokarjev. Zagledal ju je, kako s krepkimi zamahi letita prek razpotegnjenih prodiv Velikega Črlovca. Hitro, da le kaj, je primaknil daljnogled in ju skozi redko ruševje, ki je molelo tamkaj kraj njega, poiskal. Črna ptiča sta zaokrožila nad Gornjim Komnom, ki je onkraj pobočja kipel kvišku, zgoraj vraščen med korenine pragozdnih starcev, na jug pa se prevešal v odsekano ostenje, spod katerega je zijala lopa, obraščena z ruševjem in pritlikavim vrbovjem. Za travnato glavo osamelca je, bogvedi kdaj že, vzklilo drobno macesnovo seme in kvišku pognalo mogočno drevo, ki je otrdelo v vihar, skrivenčen in razklan, da so gole grčave veje molele na vse konce. Tjakaj sta sedla črna ptiča in še kar odpirala lačna kljuna, kot bi govorila: „Tu naju čaka pojedina.“

Odstavil je daljnogled. Od nekje, da ni vedel od kje, se je priplazila zlovešča slutnja. ‚Kaj neki počneta tamkaj?‘ se je vznemiril. Za hrbtom je zamolklo počilo. Obrnil se je in ugledal ogromno skalo, ki je prek pečin rohnela dol in se raztreščila v jeznih vodah Rdečega potoka. Potlej je sunkovito trznil in oči prilepil na rdečo kroglo, ki se je postavila vrh Pihavca. Obremenjen z mislijo na kozo z naprej raščenimi roglji, mu je vse, kar se je tamkaj okoli dogajalo, tudi najmanjše podrobnosti, vzbujalo skrb. Zato je v takih prilikah zaprl oči, da bi še v domišljiji preveril, kaj je in kaj ni res. Čeprav je vedel, da na tak način ne bo prišel do pravega odgovora, ampak le do utvare, se skušnjava ni mogel upreti. Potreboval je oboje: sanjski svet domišljije in preverjeno stvarnost.

Tudi tokrat je zaprl oči in poiskal kozo z naprej raščenimi roglji. Zagledal jo je v rdeči krogli tamkaj vrh Pihavca, ob lopi, kako je sunkovito stresala kožuh in z roglji butala gor v črna ptiča, ki sta se hrešče na kratko spreletavala, se spustila na tla in z iztegnjenima vratovoma ter razklenjenima kljunoma, da je zamolkla rdečina odsevali skoz žreli, grozila. ‚Nič ne bo, mrhovinarja,‘ je zatogotila koza. Iznenada je rdečo kroglo prekril črn oblak, iz katerega je pobliskavalo na desetine črnih poželjivih oči, s črnimi kljuni, ki so kot kose sekali v utrujeno telo in ga razcefrali na tisoče koščkov. Požrešni plesalci smrti so jih z naslado goltali in se kriče prepirali za vsak košček krvave pojedine.

Odurno kričanje je presekala rezek pok. Črn oblak se je zavrtinčil in izginil za obzorje. Izza njega je pogledal atijev obraz, se razpotegnil v širok nasmeh in kozi stopil naproti. Ležala je tamkaj ob lopi, ogrnjena v črnino in ga otožno gledala. Lovčev obraz je v hipu otrdel v kamen. Spod neba so se vsule rdeče kapljice in pojile drobne bele cvetove, ki so prekrili oba: lovca in privid ...

Ko je odprl oči, sta črna ptiča še vedno sedela vrh viharika. ‚Ah,‘ je tihoma zastokal, ‚same črne slutnje se mi prikazujejo. Tokrat me gore kaj slabo tolažijo.‘ Potlej pa je pomislil: ‚Ne gore, duša, ki je ranjena, joče in spominja. Ne uideš ji, dokler je ne potolažiš.‘

Korak za korakom se je spuščal povprek čez razklan svet skalovja in trave. Črna ptiča sta ga ugledala, se trudoma dvignila in krakajoč odletela prek doline. Streljaj daleč od lope je postal. Za ruševim grmom, tik lope, je stala in ga gledala. Bila je tista njegova, z naprej raščenimi roglji. Počasi se je bližal in ji polglasno govoril: ‚Ne boj se. Tudi ko ostariš, če se, kajpa, takrat še srečava, ti

Narisal: Igor Pičulin

prizanesem. Morda te najdem na poslednjem ležišču, te pobožam po rogljih in prekrijem z mahom in kamenjem.‘ Kozo se za njegove besede ni zmenila. Še kar stala je, suvala z glavo gor in dol in s sprednjima nogama togotno udarjala v tla. ‚Kaj pa je?‘ se je čudil, ko je iz lope pridrobil kozliček, še ves moko mršav, in se opotekel k mami. ‚Aaa,‘ je zazijal Jernej, se sunkoma obrnil in odhitel streljaj proč. Usedel se je v rušo in se zagledal v izjemen prizor. Kozo je malčka nežno dregala pod trebuh, kjer se je iz vimčka cedil izvir življenja. Črno slutnjo je zamenjala nepričakovana radost. V srcu je začutil gorkoto, prav takšno kot prejšnje leto, ko sta jo z atijem prvokrat uzrla. Počasi se je dvignil. ‚Še se srečava, usojeno nama je, tolikanj že vem,‘ je bil tokrat povsem prepričan. Še enkrat ju je pogledal, se nasmehnil in korak spustil dol v dolino. Na zahodnem obzorju je oranžno gorelo, dolina je tonila v mrak.

Doma ga je čakalo pismo. Poln upanja in strahu hkrati ga je odprl. Na belem papirju se je bleščal rdeč odtis rahlo razpetih ustnic. Globoko je zavzdihnil. Po licu se je potočila solza in kapnila na njen poljub.

Manj znane in narečne besede:

begniti (nasmešek je begnil prek obraza)
 – *huškniti*
brina – smreka
gavtroža – vrtnica
krmulja – skalni vrh
konta – vrtača v visokogorskem svetu
na drugo kraj – na drugi kraj, na drugi konec
odkočiti (puško) – sprostiti varovalko
odkršek – droben, odbit ali odsekan košček lesa
ognjeglavček – kraljiček, naš najmanjši ptič
oskalek – drobec kamenine, skalovja
punkt (lovski) – lovsko stojišče; prostor, kjer lovec čaka na divjad
razvedeti se (se je razvedel) – razgledati se
spodaj grebena – pod grebenom
vesna – pomlad
zadevati – delati, da kaj pride kam z namenom
zastrugi (snežni) – vdolbine, vzbokline, ki jih naredi veter z odnašanjem, nala-ganjem snega
zasvedrati – zleteti v spiralastih zavojih
zavesti se – zavedeti se
žmula – izboklina, nabuhlina

Rezultati javnega natečaja za literarna besedila z lovsko tematiko 2021

Na javni natečaj za literarna besedila z lovsko tematiko v letu 2021, objavljenem v *Lovcu*, 2/2021, ki se je izteklo konec oktobra 2021, je prispelo **sedem proznih in trinajst pesniških besedil**. Poleg nagrajenih bodo v *Lovcu* postopoma objavljena tudi dobra nenagrajena besedila.

Poslana besedila kažejo, da natečaj med slovenskimi lovci živi. Besedil je sicer manj kot lani, a so večinoma kakovostna, saj bi nekatera med njimi sodila v morebitni izbor kratke lovske proze. Tudi med pesniškimi besedili je nekaj dobrih, bolj sporočilno kot oblikovno.

Omenim naj, da se člani ocenjevalne žirije v svojih videnjih sporočilnosti pri nekaterih poslanih besedilih tudi razlikujemo, kar je do neke mere tudi zaželeno, zato skupna ocena ne odraža vedno mnenja vseh treh.

Žirija (**Franč Černigoj** (predsednik), **Bojan Avbar** in **Franč Rotar**) je prispela besedila ovrednotila. Razvrstili smo jih glede na skupno doseženo število točk.

PROZNA BESEDILA

Prvo mesto: Lovčeva zaobljuba – 28 točk

Avtor: **Mihael Marenče** iz Preddvora

Že izdelan pisateljski jezik, skoraj bogat. Dobri opisi narave, žive in nežive. Čustveno in doživeto napisana zgodba, ki vsebuje vse tisto, kar dandanašnji izginja iz lova, bralca pritegne. Očitno je pisec pravi, srčni poznavalec narave, gorskega sveta in njegovih lepot.

Pisanje je avtorsko prepoznavno, tudi narečno obarvano – na drugo kraj, gor v greben ... Besedišče je sveže, tudi avtorsko zaznamovano (vesna, žmule, skalna prevesa, snežni zastrugi, krmulja, brinc, se je razvedel, oskalki ...).

Samosvoje so poosebitve (»Kopica nasipa melišča višje gori ...; bukov gozd preskakuje pragove ...«), dobre so primere, recimo: Bobnenje hudournika se sliši »kot godnjenje starca, ki se hudeje nad svojo betežnostjo«. Nekoliko motijo skoraj osladne podobe: *milozvočna pesem samčka taščice; izliv ljubezni svojega ljubega ...*; ter že nepregledno nizevanje odvisnikov: »Mimo njega (studenčka) se zvije stezica gor na jezik melišča, ki se skozi ozek prehod ob Skali, spod katere je velika lopa, kjer je bilo nekdaj pastirsko zavetišče, pogrezne v grušču venomer zasipajočega se melišča, ki ga dreza poskočen korak hribovskih navdušencev.« Tudi pripisovanje človeškega živalim kakor da moti: »Taščica je zamaknjena poslušala izliv ljubezni svojega ljubega, ki jo je vznemirjal in pomirjal hkrati.« »Smreka je zarentačila nad lubadarji in ježno sikala: 'Mene že ne boste. Zapacam vas s smolo, grdaviši'.«

Na eni strani narava, ki živi svoje življenje, na drugi strani razrvani Jernej. Vzrok za njegovo razrvanost ni najbolj prepričljiv – dekle ga pusti, ker je lovec, ona pa se bolj nagiba k veganskemu prehranjevanju. Uteho išče v gorah, saj »gamsi in macesni me pomirijo, gorska samota pa da razmislek, kaj mi je storiti.« In še: »Opazovanje je najboljši lek za dušo in srce. Pa ne le gamsov, ampak tudi rožic, čudodelk barv in vonjav tamkaj po travniščih, meleh in peceh, ki jih obletavajo pisani dragulji in vtikajo rilčke v dišeče piskrce; belke, ki zacvrkuta, čepeč na skalni mizici; belega kožuščka, ki skaklja med snežnimi zastrugi in venomer suka uhlja na vse strani; kozoroga, ki vrh krmulje razkazuje kraljevsko rogovoje; komatarja na brincu, ki v črnem fraku, ozaljšanem s srebrnimi nitkami in z belo pentljo pod vratom, kliče pernatí orkester v zbor.« A tudi gore ga tokrat ne morejo potolažiti, saj »duša, ki je ranjena, joče in spominja.«

Spomin na dogodek pred leti – srečanje s kozo, z nenavadno raščenimi roglji. In na ata, ki je zaradi padca na lovu postal invalid.

Potlej se Jernej zgubi v sanje, kjer se mešajo podobe ... Saj, Jernej je »potreboval oboje: sanjski svet domišljije in preverjeno stvarnost.«

Konec je tak kot v zgodbah s srečnim koncem. Jernej sreča kozo z nenavadno raščenimi roglji, ki ima mladička (življenje zmaguje!), doma pa ga čaka pismo, ki mu pove, da se je njegovo dekle odločilo za življenje z lovcom ...

Drugo mesto: Lovec ter srnica in deček – 27,5 točke

Avtor: **Brane Šimenc** iz Domžal

V tej zgodbi je pomenljivo razmišljanje o obleki, ki da »naredi človeka«, tudi lovca. Občutenje prehoda iz sveta civilizacije v svet narave. Vzporedno živi svet živali. »Ta svet obstaja nekako vzporedno s tistim civiliziranim človeškim svetom, ki se čuti dolžnega, da svet divjine nadzoruje in ureja po svojem kopitu koristnosti in nasilja.«

Lov v tej zgodbi dojamemo kot dejavnost nasprotij. Po eni strani lovca prevevajo »občutja, povezana z naravo in lovom«, po drugi strani pa lovci hodijo na lov zaradi plena. Zakaj torej lovimo? Ali zaradi potreb, vzdrževanja naravnega ravnovesja ali zaradi načrtovala odstrela lovske družine? Osirotela srnica pisca popelje v mladost, ki mu obudi spomin na dečka, rešitelja poškodovanega srnina mladička. Izpostavi se vprašanje, kaj je bolje za osirotelo srnjad – ali naj ljudje ranjeno živalco prepustimo zakonom v naravi ali naj jo oskrbimo in ji odvzamemo »svobodno voljo«? Pisec je rešitev našel v pragmatični rešitvi: nekdo srnico spusti v naravo, proti volji dečka.

Okvirna zgodba in vložna zgodba – ki pa se zdi kot nedokončana. Prav v njej je vzrok, zakaj je avtor postal lovec ...

Tretje mesto: Po gasterajskih stečinah ... – 27 točk

Avtor: **Marjan Toš** iz Lenarta v Slovenskih goricah

Sej, kar si in kar imaš, // da bodo peli žanjci, // ko pridejo jutri žet ... (p. Matej)

To je vodilo k tej zgodbi. In tako o enem od lovcev v tem besedilu »poje« tudi avtor pričujoče zgodbe ...

»O Gasterajskih šumah ni ostalo veliko zapisanega, zato pa toliko več živega ljudskega izročila. Že od nekdaj pa tudi med zeleno bratovščino ...«

Iz zapisanega zvemo dosti zgodovinsko preverljivega, saj se zgodovinska dejstva prepletajo z ljudskim izročilom. Po tej poti spoznamo tudi posamezne osebnosti, večinoma lovske. Vsi so navadno »jagri od pet do glave, srčni, pošteni, pravični, razigrani in namazani z vsemi žavbami.« Take so tudi osebe iz teh razpredanj, Leon, Anza, Vanč, Ludvik ...

Živahno je opisan zadnji lovski pogon »pri Leonu v Gasteraju, nepozabna doživetja, polna izvirne lovske latovščine in iskrenega lovskega prijateljstva. To je Leonu in njegovi družini pomenilo največ.« Takšno dogajanje je bilo (ali je še?) obvezni del lova ...

In tudi lov na smjaka, z Leonom, in njegovo slovo od tega sveta ... »Naravi je veliko dajal in malo jemal. Tudi kot lovec je bil takšen in je na vsakem koraku dokazoval, da je biti lovec lepo in predvsem častno in odgovorno. Leon je do konca življenja verjel v lovsko pravičnost in poštenost in odšel v večna lovišča spokojno in mirno, saj je bil materi naravi pravični sin.«

Bralec pa se (pred lektoriranjem) ne more znebiti občutka, da je to pisanje nastajalo morebiti prehitro (kar nekaj je pravopisnih in zatipkanih nerodnosti).

Jazbec pod šlemom – 26 točk

Avtor: **Marjan Toš** iz Lenarta v Slovenskih goricah

Naslov v bralcu zbudi radovednost, saj je malo nenavaden ...

Vsekakor zanimiva in berljiva, ponekod celo strašljiva zgodba, tudi o sobivanju ljudi in divjadi. »Vsi imamo dovolj, mi in srne,« je ena od misli, ki da slutiti, da so med ljudmi tudi taki razmišljujoči ljudje, ki divjadi ne le obojajo zaradi škod, ampak jo dojemajo kot del narave. Zgodba o naravnih zakonih, ki pač krojijo naš svet.

Avtorju pisateljska beseda gladko teče – kot bi poslušal kramljanje zgovornega in dobrovoljnega možaka. Sicer je v pisanju zaznati tudi narečje (namerno uporabljeno, in spodaj obrazloženo narečno besede ter tu in tam narečno obarvano besedilo – zmečkani klobuk, namesto zmečkan ...), kar je simpatično.

Dobro je označena »glavna« oseba – Rudek. V besedilo so vtakana tudi življenjska spoznanja, recimo: »In še, da za vsa dobra dela pokojnih enkrat pride plačilo, če ne drugače, v obliki spoštljivega spomina. Na svetu smo zato, da delamo dobro, da drug drugemu pomagamo, se spoštujemo, ne pa da hlepimo in stremimo za bogastvom in slavo za vsako ceno ...«

Kuželjska stena – 23,5 točke

Avtorica: **Barbara Štivec** iz Kostela

V tej zgodbi je dober in izvirni opis lova na gamse. Tudi primere so dobre, besedilo je doživeto napisano.

»Lov na gamsa se je vame usidral kot nadlov. Kot bi lovila nekega praboga, praduha, prademona. Kot bi primerjala svoje znanje in spretnost z mističnim bitjem.«

In še:

»Skalni rob. Viharniki in v dolini valujoča megla. Prvi jutranji žarki so pobozali meglo in s svojo toploto predramili njeno površino, kot nežni dotik ljubljene osebe na vročem hrstu. Kot pernica – mehka in vabliva. Kot prekipelo mleko. Pogled mi vzame sapo. V tišini stojiva na robu in očarana opazujeva, kot bi opazovala sam raj.«

Po uplenitvi gamsa se avtorici zapiše: »Srečna sem, kot bi ga uplenila sama.«

Spomini zapuščenega drevesa – 21,5 točke

Avtorica: **Manca Nared** iz Begunj pri Cerknici

Resignirano razmišljanje o naši minljivosti – ob daljši življenjski dobi drevesa (hruške). To je okvirna zgodba. Vložna zgodba pa je lov na prašiče in – kar malo neverjeten – dogodek z medvedom. Bralec morebiti pomisli, da dogodek ni čisto resničen, a četudi ni – pri lovu nesreča nikoli ne počiva. Vedno je verjetnost, da nastane nesreča s strelnim orožjem ...

Jesenski podlessek – 20,5 točke

Avtor: **Jani Krivec** iz Zidanega Mosta

»Zgodba je posvečena Francu Svetcu, lovcu in kinologu, ki se je zapisal v dolensko posavski lov. Pisanje sicer nima posebne leposlovne vrednosti, primerno pa je za objavo, ker predstavlja lovca, kakršnih mogoče ni več med nami. Franc je bil lovec od pete do glave, odlični lovski tovariš in mentor. Nekoč se mu je zgodila velika krivica, ki pa ga ni vrgla s tirov. Vse do svoje smrti je ostal etično pokončen mož in lovec.« (Bojan Avbar, cit.)

PESNIŠKA BESEDILA

Prvo mesto: Na lovsko zdravje – 26 točk

Avtor: **Stanislav Grl** iz Črne na Koroškem

Pristno občutenje je v tej pesmi – brez lovske »foušije« – lovskotovariški stisk roke: plen ti priželim, »kot bi ga (uplenil) jaz ...«

Drugo mesto: Vonj po jelenu – 25 točk

Avtor: **Jan Leopoli** iz Števerjana v Italiji

Že naslov obeta – in brati začnemo z radovednostjo: bo obet izpolnjen? In je. Pesem je drugačna, v njej je dosti pesniškega, z besedami in občutjem samo nakazanega ...

Tretje mesto: Divji prašiči – 24,5 točke

Avtor: **Andrej Rant** iz Ljubljane

Tekoče napisana pesem. Osnovno sporočilo je v verzih:

Živijo svoje veselo življenje, // tukaj, ta hip; // jutri bo ali ne bo ...?

Zadnji verzi na način pesmi nakazujejo, kot bi se njihova (prašičja) brezskrbnost iztekala ...

V globači veja zahrešči, // na hrastu šoja zavrešči ...

Ti moj prvi – 24 točk

Avtor: **Stanislav Grl** iz Črne na Koroškem

Oblikovno spretno napisana pesem, tudi sporočilno močna – četudi je v njej pogosto občutje lovcev (obžalovanje po storjenem dejanju).

Zvesta krila – 23,5 točke

Avtor: **Bogdan Bone** iz Ajdovščine

Pesem se bere kot baladna zgodba, četudi jo kdo lahko občuti, kot da je napisana »po človeškem razumevanju življenja«. Pesem je tu in tam razvlečena. Vanjo se prikradejo tudi pogovorne besede (*zadane* namesto *zadene* – morebiti zato, ker se tako pač bolje rima ...).

In – krogla sama po sebi ni nikoli hudobna ...

Minljivost – 23 točk

Avtor: **Mihael Marenče** iz Preddvora

Večna tema (ne samo v pesmih) – minljivost. Sporočilno obetavnejši začetek, ki se na sredi pesmi – sredi vrha ter zatona življenja – kakor izgubi v »rimani prisiljenosti« ...

Zadnji grizljaj – 22,5 točke

Avtor: **Bogdan Bone** iz Ajdovščine

Večna tema lovcev – želja po plenu, uplenitev, obžalovanje. Tu pa tam pesniški izraz sveže zadiši – po šetraj ... (*Namesto poljuba, šopek v ustih dišeči ...*).

Sprehod po potoku – 22,5 točke

Avtorica: **Manca Nared** iz Begunj pri Cerknici

Bralec dobi občutek, da avtorica prav hoče, kot na silo, napisati pesem. Tudi zato je pesem okorna, oblikovno – in tudi sporočilno.

Zajček v zanki – 22 točk

Avtor: **Stanislav Grl** iz Črne na Koroškem

Tekoče napisana pesem. Vsebinsko – kot da je iz drugega časa.

Tja v goro me vleče – 22 točk

Avtor: **Stanislav Grl** iz Črne na Koroškem

Morebiti nas določene besedne zveze spominjajo na znane pesmi o gorah (*... me kliče in vabi; me vleče ...*) in tudi na Gregorčiča (*... s palico v roki; za trakom klobuka pa cvet; zavriskam veselo ...*). Sicer tekoče napisana pesem. Zadnja kitica pa je pristna, četudi med lovci pogosto občutena:

*Danes se vračam brez plena, // mi v srcu lepó je, ti, gora;
lepota me tvoja vedno očara, // četudi brez vejice bora.*

Vonj po smoli – 22 točk

Avtor: **Stanislav Grl** iz Črne na Koroškem

Dobra pesem – preprosta, a močna. Ob branju pa lahko pomislimo na znane Župančičeve verze: *Iz roda v rod duh išče pot ...*

Obsojen – 20 točk

Avtor: **Bogdan Bone** iz Ajdovščine

Na koncu vsake kitice se zdi, kot bi besede zabijal. Bralec pogreša več jasnosti v sporočilu.

Spomin na lovski krst – 16 točk

Avtor: **Andrej Rant** iz Ljubljane

V tej pesmi ni dosti pesniškega. Prej bi rekli, da so v njej vulgarni prizori. In prav tako besedišče ...

*Za ocenjevalno žirijo:
Franc Černigoj*

Uredniški odbor Založništva LZS

razpisuje

JAVNI NATEČAJ ZA PROZNA IN PESNIŠKA LITERARNA BESEDILA Z LOVSKO TEMATIKO V LETU 2022

Uredniški odbor Založništva LZS tudi v letu 2022 razpisuje natečaj za lovsko leposlovno besedilo, **prozno in pesniško**. Pogoji razpisa se niso spremenili, zato objavljamo prilagojeni razpis iz prejšnjih let.

Tričlanska žirija uredniškega odbora Založništva LZS, ki jo imenuje Uredniški odbor Založništva LZS, bo izbrala tri prozna in tri pesniška po oceni žirije najboljša besedila z lovsko tematiko, ki bodo nagrajena. Če po mnenju žirije nobeno od poslanih besedil ne bo dovolj kakovostno, lahko vse nagrade ne bodo podeljene. Dve po številu zbranih točk enakovredni besedili si nagrado lahko delita.

Ubesejena naj bi bila **pristna lovška doživetja**, jezikovno čim bolj živa, lahko prepletena z **domišljijo**, z **razmišljanji o lovu**, z **doživljanji in opisi narave**. Dobrodošli so tudi v besedila vtikani etnološki elementi. Dejanja in razmišljanja oseb naj bodo **psihološko čim bolj utemeljena**. Besedila so lahko satirična in obarvana s humorjem. Lahko so tudi zgodovinsko in geografsko lokalno prepoznavna, do prave mere obogatena z narečnimi besedami in besednimi zvezami.

Navodila in razpisni pogoji:

Poslano besedilo ne sme biti prej nikjer objavljeno!

Avtor moralno in pravno odgovarja za izvirnost besedila.

Besedilo pošljite po elektronski pošti (pod Zadeva napišite: LITERARNI NATEČAJ 2022). Dolgo je lahko največ **do 10 tipkanih strani** (30 vrstic na stran z 1,5 vrstičnim razmakom). Pisci lahko sodelujejo z več avtorskimi deli. Natečaj je **anonimen**, zato naj bo avtor na koncu besedila podpisan s **psevdonomom**, ki ni bil uporabljen pri prejšnjih natečajih. V elektronski pošti navedite pravo ime in priimek avtorja, naslov, številko transakcijskega računa, matično in davčno številko. Pripnite skenirano ali fotografirano podpisano izjavo, da

je besedilo vaše avtorsko delo in da ni bilo še nikjer objavljeno (če nimate skenerja ali digitalnega fotoaparata, lahko izjavo pošljete po navadni pošti). Člani komisije bodo prispela besedila dobili v oceno brez osebnih podatkov avtorjev, videli bodo samo psevdonime.

Rok in nagrade:

Javni natečaj se začne s februarjem 2022, konča pa se bo konec oktobra 2022. Rezultati in kratka obrazložitev odločitve žirije bodo objavljeni v našem glasilu.

Nagrade za prozna besedila:

1. nagrada: 1500 evrov,
2. nagrada: 1000 evrov,
3. nagrada: 500 evrov.

Nagrade za pesniška besedila:

1. nagrada: 300 evrov,
2. nagrada: 200 evrov,
3. nagrada: 100 evrov.

Nagrajena in tudi nekatera druga dobra besedila bodo v Lovcu objavljena postopoma – ne nujno zaporedoma.

Elektronski naslov uredništva: **lovec@lovska-zveza.si**. Prejeli boste povratno sporočilo o prejeti pošti.

Podpisane izjave lahko pošljete tudi po navadni pošti:

Lovska zveza Slovenije, Uredništvo Lovca,
Župančičeva 9, 1000 Ljubljana.

Uredniški odbor Založništva LZS

STANISLAV GRL

Na lovsko zdravje

Na lovsko zdravje, dragi lovec,
z levo roko iz srca!
Prija duši, prija srcu,
le en kozarec, nikdar dva.

Na zdravje, lovec, lovski blagor,
naj stisk roke vse pove.
Kdo ti vošči, kdo privošči,
srce vse to dobro ve.

Veš, v vinu je resnica,
a nas včasih ta boli.

Bodi, kakor da smo bratje,
resnico beri mi iz oči.

Se veselil bom plena s tabo,
na zdravje ti, zeleni brat,
zate spet bom trgal vejo,
za lovski blagor – kot takrat.

Za vršiček ta zeleni,
trgan z veje, ta, na tri,
hvala ti, ne bom pozabil,
kar sva delila jaz in ti.

Narisal: Igor Pičulin

Sestanek strokovnih tajnikov usposobljenih članic

Delovni sestanek strokovnih tajnikov usposobljenih članic je zaradi covida-19 tudi v letu 2021 potekal v obliki videokonference.

Strokovne tajnike sta 16. novembra 2021 na videokonferenci pozdravila direktor Strokovne službe Lovske zveze Slovenije (LZS) mag. **Božo Zakrajšek**, ki je dogodek povezoval, in predsednik LZS mag. **Lado Bradač**. Slednji je predstavil potek usposabljanja za člane skupin za iskanje poginulih divjih prašičev in člane skupin za izredni odstrel v primeru izbruha afriške prašičje kuge. Izpostavil je tudi predvidene spremembe *Zakona o divjadi in lovstvu* na področju lovišč s posebnim namenom ter načrtovane spremembe pravilnika o lovskem strelstvu. Mag. Bradač je pojasnil tudi, da ni več ovir za izdajo gradbenega dovoljenja za nacionalni lovski center

Foto: Posnetek zaslona

Delovni sestanek strokovnih tajnikov usposobljenih članic je zaradi covida-19 tudi v letu 2021 potekal v obliki videokonference.

v Lukovici, razpis za izvajalca gradbenih del bo predvidoma objavljen spomladi 2022.

Nosilci nalog **Strokovne službe LZS** so na kratko predstavili delovanje Strokovne službe in **Uredniškega odbora glasila**

Lovec, Zlatorogove knjižnice in spletne strani LZS. Nato so sledile predstavitve opravljenih nalog posameznih usposobljenih članic, to je zvez lovskih družin, v letu 2021 in napovedi za leto 2022.

Delovni sestanek se je končal s pobudami in predlogi strokovnih tajnikov, še posebej pa je bila izpostavljena pobuda, da bi se tajniki večkrat sestali v živo.

Urša Kmetec

Izšla je 44. knjiga Zlatorogove knjižnice

Decembra 2021 je izšla 44. knjiga *Zlatorogove knjižnice Lovske zveze Slovenije (LZS)*. Nova knjiga nosi naslov *Zeleno, srčno, častno in odgovorno* s podnaslovom *Prvaki slovenske lovske organizacije v ogledalu časa od 1907 do 2021*. Knjižno

delo o zgodovini krovne lovske organizacije in lovskih predsednikov, ki obsega skoraj 400 strani, je napisal dr. **Marjan Toš**.

Avtor je magister in doktor zgodovinskih znanosti, novinar, publicist, geograf in muzejski svetovalec v pokoju, seveda pa tudi zapisan lovski besedi, saj je eden najbolj plodovitih piscev revije *Lovec*. »Pri pisanju te knjige me

je vodil namen: najširši lovski in drugi javnosti objektivno predstaviti zgodovino LZS in njene nosilce v vsej svoji zapletenosti,« je povedal. In kako je pristopil k tej obsežni in zahtevni nalogi, boste vprašali. »Lotil sem se strokovno utemeljene pripovedi s čisto drobnim pridihom, kančkom optimizma in lovskega idealizma, brez katerih tudi ne bi bilo uspešno prehojene

114-letne poti organizirane slovenske zelene bratovščine. Knjiga je namreč v osnovi namenjena članom slovenske zelene bratovščine, lovcem torej, ki naj jim služi kot zgodovinski pregled in opomnik na čase, v katerih so se gradili in utrjevali temelji lovske organizacije,« je pojasnil. Po njegovem mnenju je knjiga še posebej namenjena mlajšim lovcem, ki niso

bili sopotniki ali celo soustvarjalci posameznih zgodovinskih obdobij lovske organizacije in lahko na osnovi napisanega ter po svojih nazorih primerjajo vzpone in padce, uspehe in neuspehe prejšnjih generacij.

Za strokoven pregled vsebine sta poskrbela mag. **Janez Černač** in **Stanislav Kocutar**, prof. zgodovine, predgovor pa je napisal dr. **Arpad Köveš**, predsednik Uredniškega odbora glasila Lovec, Zlatorogove in Strokovne knjižnice ter spletne strani LZS.

V prvih dveh poglavjih avtor knjige kritično opisuje lovstvo in slovensko lovsko organizacijo skozi čas, v tretjem je kronološki pregled pomembnejših dogodkov od leta 1907 do leta 2021. V zadnjem, najobširnejšem poglavju pa predstavlja vodilne osebnosti oziroma prvake slovenske lovske organizacije. Kot se za knjigo zgodovinskega opisa spodobi, vsebino dopolnjujejo številne dokumentarne fotografije in ilustracije slikarja **Igorja Pičulina**, ki je knjižno delo tudi grafično oblikoval.

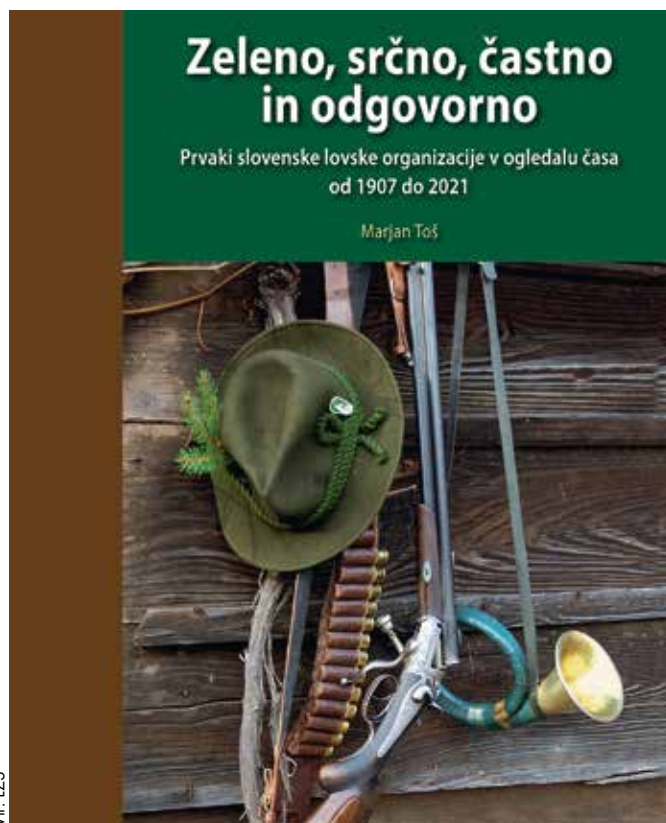
Knjiga je namenjena vsem lovcem, predvsem mlajšim, pa tudi vsem tistim, ki jih zanimajo celovit in poglobljen opis ter omembe zgodovinskih osebnosti slovenske lovske organizacije in še posebno

Po en izvod knjige Zlatorogove knjižnice prejmejo vsi člani. Naročila dodatnih izvodov po e-pošti lzs@lovska-zveza.si.

Cena knjige je 18 evrov.

oseben vsebinski prispevek prvakov slovenske lovske organizacije. Delo ni znanstvena monografija, poudarja avtor in dodaja, da pa je lahko kljub temu dobro izhodišče za prihodnje raziskovalce zgodovine slovenskega lovstva in lovske organizacije v širšem kontekstu proučevanja novejši slovenske zgodovine. Marsikaj je mogoče še dopolniti z novimi viri in spoznanji. Nobena zgodovina namreč ni dokončna, pač pa se vedno dopolnjuje, kajti nič ni tako skrito, da ne bi bilo enkrat tudi odkrito, še meni in pojasnjuje: »S pričujočo knjigo na nek način odpiramo novo zgodovinsko poglavje, prejšnja poglavja pa stiskamo med platnice spomina, kajti vsa preteklost, tudi lovska, je v spominu, prihodnost pa v pričakovanju.« Zanimivo je tudi njegovo razmišljanje, da se spodobi, da se v zgodovino (ali v preteklost, ki je nekaj, kar je nekoč bilo) vedno znova vračamo, saj brez tega ne moremo razumeti našega časa.

Vir: LZS

Naslovnica

Veliko zanimivih ur ob sprehodu skozi lovsko zgodovino vam želimo vsi ustvarjalci tega knjižnega dela, ki je nedvomno

velik prispevek k založniški dejavnosti LZS.

Dr. Arpad Köveš in Jasna Kovačič Siuka

Uspostavljanje za oponašanje jelenjega rukanja v ZLD Kočevje

V soboto, 9. oktobra 2021, je Zveza lovskih druženj (ZLD) Kočevje organizirala usposabljanje za oponašanje jelenjega rukanja. Na začetku izobraževanja je udeležence, ki so se zbrali v lovskem domu **Lovske družine Sodražica**, pozdravil predsednik ZLD Kočevje **Branko Zlobko**. Nato je besedo prepustil predavatelju in ljubiteljskemu ručaku **Pavlu Naredu**, ki je kot nekdanji tekmovallec, zdaj pa sodnik tekmovalnega rukanja navzoče podučil o glasovih naših »rogatih sosedov«.

Namen predavanja je bila seznanitev solovcev s samo zgodovino oponašanja jelenjega rukanja na Slovenskem in z razvojem te dejavnosti na tekmovalnem področju. Predstavljene so bile vse discipline tekmovalne zvrsti in primerjava slednjih z glasovi iz narave. Udeleženci so predavanje popestrili s številnimi lovskimi prigodami. Nekaj besed o samem pravilniku izbora kandidatov ter

Foto: Osební arhiv Manca Nared

Uspostavljanje za oponašanje jelenjega rukanja je potekalo na začetku oktobra 2021 v lovskem domu Lovske družine Sodražica.

poteku tekmovalanj je navzočim namenil tudi mag. **Jani Šalamon**, predsednik Komisije za lovsko kulturo in odnose z javnostmi, ki deluje pod okriljem Lovske zveze Slovenije.

Udeleženci niso le poslušali modrosti »starih mojstrov«, temveč so tudi sodelovali in posku-

šali poiskati svoj notranji jelenji glas, ki ga po besedah predavatelja Nareda vsak nosi v sebi. Po njegovem mnenju smisel oponašanja jelenjega rukanja namreč ni le v oponašanju znanega zvoka, temveč tudi v njegovem razumevanju. Udeleženci izobraževanja so se tako imeli možnost podučiti o

pomenu in razlikovanju samega rukanja v naravi ter rukanja, predstavljenega na tekmovalnem področju. Z gotovostjo lahko trdim, da bo prihodnja sezona jelenjega parjenja še za nekaj glasov bogatejša.

Manca Nared

Franc Praznik, dolgoletni tajnik Koroške LZ

Koroška lovska zveza (LZ) je imela svoj letni zbor članic 10. junija 2021 v lovskem domu **Lovske družine Peca - Mežica**.

Na ta vsakoletni zbor povabimo tudi nekaj gostov; letos je bil med povabljenimi gosti **Franc Praznik**, ki je več kot 16 let opravljal delo strokovnega tajnika na Koroški LZ. Za strokovnega tajnika bi težko našli bolj zavzetega in doslednega lovca; vsa leta je pomagal številnim lovskim družinam v Koroški LZ, članom **Upravnega odbora Koroške LZ** in drugim funkcionarjem na tej območni lovske zvezi. Svoje delo je opravljal vestno, Koroška LZ pa je skupaj z njim rastla in se razvijala – v letu 2021 smo tako obeležili 20. obletnico delovanja. Vsekakor

Foto: Gregor Vrbljič

Franc Praznik (desno) je delo strokovnega tajnika Koroške LZ opravljal kar 16 let. Za njegovo požrtvovalno delo mu je Koroška LZ podelila najvišje odlikovanje te območne lovske zveze, in sicer plaketo Koroške LZ.

brez Praznika tudi Koroška LZ ne bi bila to, kar je postala skozi svoj dvajsetletni obstoj.

Toda leta še prehitro tečejo in tako se je Praznik spomladi 2021 odločil, tudi iz zdravstvenih razlogov, da bo prenehal s svojim delom kot strokovni tajnik. Nadomestila ga je **Urška Dvornik**.

Na omenjenem zboru članic Koroške LZ smo se želeli Prazniku pokloniti za vse njegovo požrtvovalno delo, za kar smo mu podelili tudi najvišje odlikovanje Koroške LZ, in sicer **plaketo Koroške LZ**.

Prazniku še enkrat čestitamo za njegovo delo in požrtvovalnost. Za številne ure, ki jih je namenil za delo Koroške LZ, pa se mu iskreno najlepše zahvaljujemo ter mu želimo obilo zdravja in prijetnih trenutkov med nami lovci še naprej.

Urška Dvornik

Dvodnevni lov na malo pernatu divjad s pticami ujedami

Prva sobota v novembru je v Beltincih vedno namenjena sokolarstvu. Tako so želeli v Beltincih tudi lansko soboto, 4. novembra, **Zavod za kulturo, turizem in šport Beltinci, Sokolarstvo društvo Pomurja in Slovenska zveza za sokolarstvo in zaščito ptic ujed** pripraviti že 13. *Lov s sokoli v Pomurju*, a jim je množično prireditev preprečila epidemija covid-19. Kljub temu je na sokolarjenje prišlo nekaj lastnikov s pticami ujedami, saj so vsi skupaj upoštevali vsa priporočena navodila **Nacionalnega inštituta za javno zdravje (NIJZ)**.

V letu 2021 je sokolarjenje potekalo v obliki mehurčkov. Lova s sokoli so se udeležili lastniki

ptic ujed iz Slovenije, Avstrije in Hrvaške. Skupaj je bilo le 16 lastnikov ptic ujed, ki so s seboj na dvodnevni lov pripeljali ptice ujede, kot so orel, planinski orel, jastreb, sokol in kragulj. Lov je potekal na odprtem lovnom območju v **Lovišču s posebnim namenom Fazan Beltinci**. Posebnost tovrstnega lova s pticami ujedami je v tem, da pri lovu lastniki ptic ujed lovijo malo pernatu divjad, in sicer fazane, divje race, zajce, jerebice, kavke in druge ptice, ki živijo v naravi, pri čemer pri lovu ne uporabljajo pušk. Druga dobra stran sokolarjenja je, da imajo zelo dobre in naravne razmere za lov, kajti v Beltincih že vrsto let negujejo in ohranjajo veliko ljubizen do te kulturne dediščine.

Zgodovinski viri namreč navajajo, da je bilo sokolarstvo za

Foto: Bojan Žerdin

Na sokolarjenje so prišli lastniki ptic ujed iz Slovenije, Avstrije in Hrvaške.

človeka že davno nekaj posebnega, kajti s pticami ujedami je v naravi iskal hrano za preživetje. Sokolarstvo je posebna kulturna dediščina, ki je uvrščena na Unescov seznam. Lastniki ptic ujed so na svoje ptice še posebno ponosni, saj z njimi živijo, skupaj hodijo na lov, vsaka ima posebne lastnosti in značaj.

V **Občini Beltinci** podpirajo tovrstni lov s pticami ujedami – s sokoli, saj ohranjajo naravno

okolje za življenje prostoživečih ptic v naravi. Občudovanje lova s sokoli je bilo za vse nepozabno doživetje in sklenili so, da se bodo prihodnje leto spet vrnili na lov s pticami ujedami. Morda bodo takrat po več kot dveh letih za ljubitelje ptic ujed ugodnejše razmere za druženje in bodo lahko še podrobneje spoznali lastnike in ptice ujede v živo ter začutili pomen sokolarjenja.

Bojan Žerdin

Foto: Bojan Žerdin

Lastniki ptic ujed na zboru pred odhodom na lov s sokoli v beltinskem parku pri tamkajšnjem gradu

V letu 2021 je praznoval 85 let najstarejši redni častni član Lovske družine (LD) Dravograd **Alfonz Sušec** - Fonzi.

Bil je petek, 29. oktobra 2021,

torej prav na Fonzijev rojstni dan, ko smo člani upravnega odbora naše lovske družine pod vodstvom starešine Leopolda Lesičnika organizirali praznovanje. Vse je bilo pripravljeno in dogovorjeno v strogi tajnosti, dobili smo se pri našem lovskem domu – Grajski bajti. Starešina je slavljencu ob skromnem darilu prenesel pozdrave in čestitke vseh članov in lovcov za visoki jubilej z željo na še mnoga zdrava leta v druženju z nami.

Alfonz se je rodil leta 1936 v Dravogradu v skromni delavski družini. Oče je bil zaposlen na železnici, mama pa je doma gospodinjala in skrbela še za preostale tri sinove. Fonzi je dva razreda osnovne šole obiskoval še v takrat nemški šoli in pozneje leta 1943 ponovno v prvem razredu slovenske osnovne šole. Po končani osnovni šoli so ga vpisali v poklicno šolo v Slovenj Gradec za kleparja, vodovodarja. Dopoldne je opravljal vajeniško delo v takratnem podjetju Kleparstvo in vodoinštalaterstvo Dravograd, popoldne pa obiskoval šolo v Slovenj Gradcu. Podjetje se je nato preimenovalo v Monter Dravograd, kjer je pozneje postal poklicni voznik tovornjaka vse do svoje upokojitve.

Leta 1964 sta se z izvoljenko Faničko poročila. V zakonu sta se jima rodila sinova Silvo in Igor. Tudi Silvo se je zapisal zeleni bratovščini ter postal dober in vzoren lovec. Fonzi in Fanika imata sedaj še dve vnukinji in vnuka (tudi lovca) ter eno pravnukinjo. Nanje sta zelo ponosna in vedno so se pogosto obiskovali, še posebno ob osebnih življenjskih praznikih.

Alfonz se je zeleni bratovščini zapisal leta 1961 kot lovski pripravnik in leta 1963 v Mariboru opravil lovski izpit. Poleg vseh drugih izobraževanj se je leta 1975 udeležil še tečaja za lovske čuvaje in po uspešno opravljenem izpitu postal lovski čuvaj. V letu

2004 je opravil še tečaj za mentorja lovskim pripravnikom in kar nekaj pripravnikov je pod njegovim mentorstvom opravilo lovski izpit.

Fonzi je bil veliko let član upravnega odbora kot statistik, kinolog, član disciplinske komisije, predsednik komisije za lovni turizem in član tovrstne komisije v koroški območni lovski zvezi. Veliko let je bil vodja lovskega okoliša (revirja). S skrbjo za divjad v lovskem okolišu je dokazoval pomen lovca v okolju. Skrbel je za lovišče, izdeloval lovske naprave, aktivno sodeloval na skupnih lovih in veliko pripomogel pri gradnji in obnovi lovskih koč. Kot vodja lovskega okoliša je bil tudi član komisije za gojitev divjadi (gojitvene komisije) in vodnik lovskih psov. Rad se je udeleževal strelskih tekmovanj v lovskih družinah in na bazenskih tekmah Lovskogojitvenega bazena Dravograd.

Za svoje aktivno delo v lovskih vrstah je prejel več odlikovanj in priznanj. Tako je prejel odlikovanja Lovske zveze Slovenije – znak za lovske zasluge (1982), red za lovske zasluge III. stopnje (1996) in red za lovske zasluge II. stopnje (2006). Je tudi ponosen prejemnik jubilejnih znakov za 50 in 60 let članstva v lovski organizaciji. Koroška lovska zveza pa mu je leta 2011 podelila priznanje II. stopnje. Prav tako je prejel več družinskih priznanj. Zagotovo je Alfonzu največje zadovoljstvo in ponos delo, ki ga je opravil v korist lovstva in divjadi.

Alfonz se kljub visoki starosti udeležuje skupnih lovov in ne manjka na posvetih, zborih lovcov in drugih slovesnostih. Dejstvo je, da je za lovstvo žrtvoval veliko časa in energije ter tako uresničil naloge, ki si jih je zadal. V vseh letih njegovega delovanja se je nabralo veliko lepih pa tudi manj lepih lovskih doživetij. Eno izmed slednjih je prijetje krivolovca v lovišču v jutranjih urah na dan 35. obletnice lovske družine.

Spoštovani Fonzi, ob tako visokem jubileju ti vsi člani LD Dravograd in lovski tovariši iskreno čestitamo ter želimo še veliko lovskih užitkov, predvsem pa zdravja, da bi lahko še dolgo zahajal med nas v zeleno bratovščino.

LD Dravograd – B. R.

V TEM MESECU PRAZNUJEJO SVOJ ŽIVLJENJSKI JUBILEJ*

95 let

Vinko Uranc, LD Bistra

90 let

Ignac Dominič, LD Žabnik Obrov

Stane Logar, LD Škofljica
Franč Novak, LD Mala gora
Anton Škodnik, LD Kanal
Ivan Švajger, LD Puščava
Roman Vergan, LD Grad - Kuzma

85 let

Bogomir Gosak, LD Orlica
Janez (Ivan) Kočevar, LD Lož - Stari trg
Anton Marinč, LD Kočevje

Ivan Mrzel, LD Golavabuka
Štefan Novak, LD Dolina
Franč Štenkler, LD Podbrdo
Janez Tušak, LD Bresnica - Podgorci
Anton Užmah, LD Log Šentvid pri Grobelnem
Anton Zupan, LD Krka

80 let

Jože Benedek, LD Laško
Anton Brilej, LD Radeče
Gvido Čefuta, LD Vrhe
Stojan Ergaver, LD Hubelj
Albert Erman, LD Mokrc
Franč Gole, LD Brestanica
Franjo Golubič, LD Senožeče
Zdravko Grojzdek, LD Veliki Podlog
Franč Hajnžič, LD Pernica
Matija Jereb, LD Žiri

Avzug Jerlah, LD Šentvid pri Stični
Vincenc Ježovnik, LD Ponikva
Jožef Kapele, LD Adlešiči
Rudi Klaužar, LD Podsreda
Franč Klemenčič, LD Radenci
Gracijano Kocijančič, LD Dobrovo
Jožef Kodre, LD Ponikva
Alojz Kovačič, LD Brkini
Franč Krajnc, LD Pogorevc
Ivan Lorenčič, LD Poljskava
Franč Magdič, LD Bakovci - Lipovci
Herman Malnar, LD Mokrc
Leopold Mezeg, LD Sorško polje
Simo Selakovič, LD Adlešiči
Jože Simončič, LD Sevnica
Ernest Simonič, LD Sveti Jurij - Jurovski Dol
Pavel Steblovnik, LD Peca - Mežica
Pavel Turk, LD Gorjanci
Janez Usenik, LD Martin Krpan Bloke
Frederik Vodopivec, LD Kras Dutovlje
Franč Žumer, LD Selca

75 let

Gabrijel Berginc, LD Drežnica
Marijan Blažič, LD Trstelj Kostanjevica
Janez Brajkovec, LD Loka
Bogomir Cink, LD Brje - Erzelj
Stevjo Cvijanovič, LD Gorica
Emil Čuček, LD Voličina
Vladimir Faletič, LD Kobarid
Anton Gajšek, LD Loka pri Žusmu
Vincencij Ilenič, LD Dragatuš
Janez Jamšek, LD Metlika
Radivoj Jančič, LD Sabotin
Gustek Janežič, LD Vinski Vrhovi
Peter Jeznik, LD Zeleni Vrh Vuzenica
Drago Jež, LD Trebuša
Branko Joh, LD Loka
Anton Kalan, LD Poljskava
Matija Konajzler, LD Boštanj
Stanislav Kos, LD Kanal
Ivan Kotnik, LD Jamnica
Geza Lepoš, LD Ivanovci
Vanjo Mole, LD Žiri
Roman Mulec, LD Jakob
Janez Petkoš, LD Bled
Anton Pivk, LD Hotedršica
Emil Pojavnik, LD Sabotin
Silva Polanc, LD Sevnica
Roman Pšunder, LD Trbovlje
Franč Rajh, LD Križevci pri Ljutomeru
Ignac Rajh, LD Bakovci - Lipovci
Franč Jožef Ričko, LD Makole
Julijan Rosa, LD Vojkovo
Alojz Salmič, LD Bučka
Stanko Sešel, LD Dolič
Stanko Sever, LD Smuk - Semič
Franč Sevšek, LD Kobilje
Ciril Sigulin, LD Slavnica - Materija
Anton Slanič, LD Voličina
Anton Stipar, LD Sveti Jurij - Jurovski Dol

Ivan Šepec, LD Kapele
Anton Šestan, LD Zemon
Vinko Šibilja, LD Bukovje - Otiški Vrh
Alojzij Šimenc, LD Pšata
Tomaž Štahr, LD Libeliče
Franč Udovič, LD Planina
Vincenc Urbanč, LD Mislinja
Janez Vogrin, LD Voličina
Miroslav Zemljčič, LD Rače

70 let

Jurij Ambrožič, LD Nanos
Pavel Avsec, LD Gorjanci
Janez Bahun, LD Udenboršt
Tomaž Ban, LD Gaberk - Divača
Izidor Bavdaž, LD Kanal
Jožef Bertalanič, LD Dobropolje
Viktor Bogdan, LD Velika Polana
Franč Brezovnik, LD Gornji Grad
Janez Brodnjak, LD Cirkulane
Pavel Čarf, LD Koprivna - Topla
Jože Dani, LD Radovci
Branko Dernovšek, LD Kajuh Šmartno v Rožni dolini
Roman Dresler, LD Apače
Franč Durič, LD Cankova
Marjan Frank, LD Prem
Branimir Gabrijelčič, LD Laze
Franc Hrvatin, LD Tabor Zagorje
Marjan Hutar, LD Sinji Vrh
Ivan Irt, LD Toplice
Ivan Istenič, LD Rakek
Alojz Judež, LD Orehovica
Milivoj Kerševan, LD Ljake
Vladimir Kobal, LD Hubelj
Branko Kobetič, LD Dragatuš
Ljubo Koritnik, LD Komenda
Janez Kraner, LD Pobrežje - Miklavž
Vladimir Kraner, LD Starše
Miroslav Krautberger, LD Janžev Vrh
Stanislav Kuder, LD Polšnik
Anton Luzar, LD Trdinov Vrh
Anton Zvonko Marčič, LD Dravinja - Majšperk
Anton Meglič, LD Tržič
Rajko Mesarec, LD Radvanje
Gvido Ogorevc, LD Pišce
Zoran Pavlin, LD Bovec
Tomislav Plazar, LD Tržišče
Zdravko Pristovnik, LD Damlje
Miran Rangel, LD Brestanica
Rajko Rutnik, LD Mislinja
Marino Sabadin, LD Istra Gračiče
Franč Stopar, LD Brestanica
Veljko Stranščak, LD Šmarje
Franč Svetelj, LD Storžič
Jože Šašek, LD Trdinov Vrh
Zvonko Anton Šket, LD Pesnica - Jarenina
Maks Škulj, LD Železniki
Stanko Veljak, LD Istra Gračiče
Jože Volčanjk, LD Kapele
Srečko Vrhovnik, LD Stahovica
Martin Ml. Vučajnk, LD Dobova
Franč Zagorc, LD Šentjernej
Alojzij Zaletelj, LD Suha krajina
Anton Željko, LD Adlešiči

Vsem jubilarom iskrene čestitke!

*Po podatkih iz lovskega informacijskega sistema *Lisjak*

Tabor mladih v LD Babno Polje v sodelovanju z Ministrstvom za obrambo

Zadnji avgustovski konec tedna v letu 2021 smo v **Lovski družini (LD) Babno Polje** že tretje leto zapored namenili mladim. Tokrat je bilo na našem taboru 23 otrok s po enim staršem ali starim staršem oziroma skrbnikom, vsega skupaj pa se je dogajanja pri lovski koči na Županovem lazu udeležilo skoraj 60 ljudi. Tabor je trajal od petka, 27. avgusta, popoldan do nedelje, 29. avgusta, popoldan.

Aktivnosti so v glavnem potekale zunaj v lovišču, v nedeljo, ko je kako uro deževalo, pa so si otroci krajšali čas z igranjem lovskih različic družabnih igrice *Črni Peter* in *Spomin*, ki smo jih kot promocijsko gradivo dobili od **Lovske zveze Slovenije**. V soboto, 28. avgusta, sta prišla udeležence pozdravit častna člana naše lovske družine: **Janez Škrlj - Janko**, ki je starešina, in **Anton Mestnik - Zvone**, ki je kot 95-letnik naš najstarejši član. Zvone je vedno zagovarjal navzočnost mladih na posamičnih in tudi na skupnih lovih. Lovskemu prijatelju Janku je izrazil željo, da bi šla pozdravit mlade udeležence tabora v upanju, da se bo kdo od

Narislal: Vitel Šuligoj

navzočih nadobudnežev v prihodnosti podal na lovsko pota in se včlanil v našo lovsko družino. Tabora se je udeležil tudi častni član **Dragan Vasiljevič**.

Gospodar LD Babno Polje **Bojan Mlakar** je tokrat s sodelavci v tabor vložil še več dela in novih zamisli kot prejšnja leta. K sodelovanju je povabil **Ministrstvo za obrambo**. Pripadniki Slovenske vojske so postavili poligon in elektronsko strelišče, ki so ga bili veseli predvsem dečki, pripadniki vojaške

policije pa so predstavili delo psa, šolanega za iskanje drog. Kako tesno so lahko povezani lovci in **Slovenska vojska**, si lahko preberemo v zborniku *Slovenski lovci v vojni za Slovenijo*, ki je vnovič izšel pred nedavnim.

Otroci so šli tudi na pohode in niso čemeli v šotorih, raznesli so koruzo in sol ter spoznavali objekte v lovišču. Okusili so tudi pravi divjačinski golaž in klobase. Tovrstno udejstvovanje in napor kajpak porodijo tudi nove zamisli.

V LD Babno Polje smo se tako domislili ideje o sodelovanju z osnovno šolo v bližnjem Starem trgu pri Ložu, ki bi ji pomagali organizirati in izvesti lovski krožek, razmišljamo pa tudi, da bi lovski tabor razširili in ga začeli izvajati v sodelovanju s še katero družino iz **Zveze lovskih druženj Notranjske**. V LD Babno Polje se zavedamo, da slovensko lovstvo sloni na mladih!

Jane Weber,
tajnik LD Babno Polje

Foto: Janez Ule

Udeleženci Tabora mladih 2021 s pripadniki Slovenske vojske in vojaške policije pred lovsko kočjo na Županovem lazu v lovišču LD Babno Polje pod Snežnikom na Notranjskem

GOZDNE ŽIVALI V ZASNEŽENI ZIMI

Ko pride zima, postane v gozdu hladno in lahko zapade zelo veliko snega. Nekatere gozdne živali se na to zelo dobro prilagodijo. Veliki podlasici se kožuh iz rjave barve prebarva v snežno belo. Črni ostanejo le konica repa in ušesa. Tudi planinski zajec, ki je poleti sivo-rjav, pozimi postane povsem bel predvsem zato, da se v zasneženem gozdu lažje skrrije pred plenilci – risom, lisicami, volkovi, orli in drugimi. Druge živali dobijo pozimi debelejši kožuh, ki jih varuje pred nizkimi temperaturami. Medved ostro zimo predremlje v svojem brlogu. Ko se rahlo otople, pa si odide iskat hrano. Polh trdno spi v svoji polšini, svizec pa v svojem podzemnem brlogu.

PREBERI SPODNJE STAVKE IN SI OB TEM DOBRO OGLED ILUSTRACIJE, KI SO DEL STAVKA. MANJKAJOČE BESEDE VPIŠI NA ČRTE. POPOLN STAVEK ŠE ENKRAT PREBERI.

HERMELIN JE
DRUGO IME ZA

SPREMENI
SVOJ KOŽUH V

BARVO.

HERMELIN JE DRUGO IME ZA VELIKO _____ SPREMENI SVOJ KOŽUH V _____ BARVO.

ČE PROSINCA ZELO

LAJA, HUDA

NASTAJA. (slovenski pregovor)

ČE PROSINCA ZELO _____ LAJA, HUDA _____ NASTAJA. (slovenski pregovor)

PO

VEDNO PRIDE

. (slovenski pregovor)

PO _____ VEDNO PRIDE _____ . (slovenski pregovor)

Domača naloga za mladega lovca:

Mladi lovci boste z zabavnimi in poučnimi domačimi nalogami spoznavali gozdni prostor in živali v njem. Vsaka domača naloga naj bo napisana na svojem listu in vložena v mapo z naslovom Mladi lovec.

Zima je čas, ko lahko v snegu ali blatu zelo dobro vidimo sledi gozdnih živali in jim lahko sledimo. Sled nas lahko pripelje do njihovega brloga, do mesta, kjer so se hranile, ali do drevesnega dupla, v katerem se živali skrivajo pred neprijaznimi zimskimi razmerami.

Skupaj z lovcom se sprehodi skozi gozd in v snegu ali blatu opazuj sledi gozdnih živali. Poišči čim več različnih sledi in jih poskušaj prepoznati. Na list papirja nariši vse sledi, ki si jih opazoval. Zamisli si, kam vse so bile živali, ki si jih sledil, namenjene in to zapiši poleg risbe sledi posamezne živalske vrste.

»Medvedji štant«

Lovstvo je vse prej kot samo lov. Sestavni in velik del naše dejavnosti je trdo delo v lovišču, usmerjeno predvsem v varstvo narave in divjadi, ki zajema številna dela, med drugim tudi izdelavo lovskih objektov. Delo v lovišču ni samo tisto nujno zlo, kot ga nekateri dojemajo, temveč je tudi odlična priložnost za druženje in kakovosten izkoristek prostega časa. Kadar nam neko delo dobro uspe, smo z opravljenim delom toliko bolj zadovoljni in ponosni. Na žalost pa naše delo in trud ne spremljajo samo lepi trenutki in zadovoljstvo, temveč tudi človeška zloba, objestnost in slaba volja, ki lahko v trenutku uničijo veliko našega prizadevanja.

V letu 2014 so se v **Lovski družini Banja Loka - Kostel** takšni dogodki kar vrstili. Neznani storilec je iz zlobe, objestnosti oziroma iz nam neznanega in nerazumljivega razloga požigal lovske preže, senike in uničeval druge objekte. V enem letu je zgorelo kar nekaj lovskih prež in senikov, namenjenih zimskemu krmljenju divjadi. Najbolj pa nas je zabolelo, ko smo le dan po praznovanju 65. obletnice lovske družine izvedeli, da je ponoči zgorel »medvedji štant«, lovska preža, ki je bila postavljena na mrhovišču in je bila namenjena izključno lovu na medveda. Preža je bila precej velik, ličen, prostoren in udoben objekt, ki je ob postavitvi za lovsko družino pomenil velik izdatek. Na prežo smo bili upravičeno ponosni, zato nas je njena

izguba še toliko bolj prizadela. Vse požgane lovske objekte smo sproti obnavljali oziroma smo postavili nove, nekatere tudi dvakrat v enem letu. »Medvedjega štanta« pa se nismo lotili. Zavedali smo se, da bi bil to za lovsko družino velik izdatek, ki si ga v tistem trenutku nismo mogli privoščiti. Poleg tega bi izgradnja takšne preže terjala ogromno dela, truda in materiala in s ponovno izgubo novo zgrajene preže bi se težko sprijaznili. V naslednjih letih so se stvari v lovišču umirile. Morebiti smo pritisnili na pravo mesto ali pa se je požigalec iz takšnih ali drugačnih razlogov sam odločil,

da preneha s svojim početjem. Ker v zadnjih štirih letih ni bilo več takšnih dogodkov, smo se odločili, da »medvedji štant« ponovno zgradimo in mrhovišče ponovno uporabimo.

Najprej smo se lotili samega mrhovišča. Obnovili in usposobili smo napravo za raztros koruze in drugo, kar je potrebno za krmljenje medveda, ter si zamislili načrt za novo prežo, ki nikakor ni bil enostaven. Za izdelavo preže je prav prišla pomoč ljudi, ki se na takšno gradnjo spoznajo. Zaradi različnih vremenskih in drugih okoliščin preža ni bila končana v postavljenem roku in se je njena

gradnja precej vlekla. Kljub nekaj slabe volje zaradi dolgotrajne gradnje nam je na koncu uspelo in v začetku leta 2020 je bila preža dokončana.

Komaj je bil marca 2020 z novo zgrajene preže uplenjen prvi medved, že so se začele nove težave: začeli so se ukrepi za preprečevanje širjenja afriške prašičje kuge. Poleg pravilnika in drugih ukrepov za preprečevanje te bolezni je bilo treba za krmljenje medveda pridobiti posebno dovoljenje, zgraditi mizo za krmljenje in jo ograditi s primerno ogrado, ki bi preprečevala dostop divjim prašičem. Dela smo se lotili z rahlo zadržanostjo, saj ni bilo posebnih navodil, kakšna in iz katerega materiala mora biti ograda, da bo zadostovala pogojem. Po dokončani ogradi iz hrastovega lesa, prek katere smo speljali lestev, ki bo medvedu omogočala dostop do krme, je mrhovišče obiskala veterinarska inšpekcija. Po končanem inšpekcijskem pregledu smo si precej oddahnili: dobili smo posebno dovoljenje oziroma odločbo, s katero je lovska družina dovoljeno krmljenje medveda s stranskimi živalskimi proizvodi. Tako je bilo mrhovišče dokončno urejeno in pripravljeno za nadaljnjo uporabo. Vztrajnost naših lovcev se je izplačala. Ponovno smo dobili uporaben in prostoren »medvedji štant«, ki tokrat za nas ni samo objekt, namenjen lovu, temveč tudi zmaga nad ognjem in zloba človeške narave, saj je zrasel dobesedno iz pepela.

Mladen Koritnik

»Medvedji štant« za člane LD Banja Loka - Kostel ni samo objekt, namenjen lovu, temveč tudi zmaga nad ognjem in zloba človeške narave, saj je zrasel dobesedno iz pepela.

Foto: Mladen Koritnik

Odprt aprilski LOV na pomurskem sejmišču?

Potem ko so bila Pomurskemu sejmu v Gornji Radgoni lani aprila zaradi covid-19 zaprta vrata za organizacijo načrtovanega *Sejma lovstva in ribištva LOV*, vse kaže, da bosta 12. Mednarodni sejem lovstva in ribištva ter 6. Mednarodni sejem *Naturo* zaradi spodbudne zdravstvene situacije vendarle od 8. do 10. aprila 2022.

Kaj vse se bo dogajalo v sklopu letošnjega aprilskega programa *Sejma lovstva in ribištva* v Gornji Radgoni, sta nam zaupala **Jana Dimec**, projektni vodja sejma LOV, in **Miran Mate**, predstavnik za odnose z javnostmi pri Pomurskem sejmu. »Večina človeštva se zaveda, da je k pandemiji doprineslo tudi neodgovorno ravnanje z okoljem in prstoživečimi živalmi. Za boljši odnos do narave si bo zelena bratovščina v najširšem pomenu besede prizadevala še posebej na aprilskem sejmu,« sta si bila enotna in izrazila upanje, da bodo zdravstvene razmere ugodne. Vodilne stanovske in strokovne organizacije skupaj s Pomurskim sejemom pripravljajo zanimive in poučne razstave ter dogajanje. »Zastavonoša« med njimi bo ravno **Lovska zveza Slovenije**, ki bo predstavila svoje delovanje, organiziranost in dejavnosti ter pripravila strokovno zanimiv in tehten tradicionalen *Slovenski lovski dan*. V mednarodnem letu ribištva in ribogojstva pripravlja sejemsko dogajanje na to temo tudi **Ribiška zveza Slovenije**. Svoje projekte

Foto: Franc Rotar

Lovski glasbeniki vedno popestrijo tekmovanje v kuhanju lovskega golaža, ribje čorbe in gobove juhe.

in aktivnosti bo predstavil tudi **Zavod za gozdove Slovenije**. Sodelovanje med človekom in psom bo predstavila **Kinološka zveza Slovenije** v sodelovanju z regijskimi kinološkimi in lovsko-kinološkimi društvi (LKD). **Slovenska zveza za sokolarstvo in zaščito ptic ujed** pa bo prikazala sožitje človeka in divjih živali tudi z živimi ujedami. Obiskovalci bodo lahko vsak dan uživali v predstavitev lovskih psov. LKD Maribor bo organiziralo *Državno razstavo psov vseh lovskih pasem – CAC*. Zanimivo bodo predstavili tudi puškarski poklic in terenska vozila. Na svoj račun bodo prišli ljubitelji melodij lovskih rogov in ubranega petja lovskih pevcev ter oponašanja jelenjega rukanja. Tudi letos bodo lahko obiskovalci brezplačno poskusili specialitete na tekmovanju v kuhanju pravega lovskega golaža in ribje čorbe ter suhomesnate dobrote, ki jih bodo ocenili v okviru ocenjevanja div-

jačinskih salam. Ob sejmu bosta potekala še mednarodna razstava starodobnih vozil *Avto-moto klasika* in mednarodni sejem zelenega turizma in bivanja *Naturo*.

Kako živi so še spomini na prejšnje sejme LOV, ki so, roko na srce, zelo priljubljeni pri lovcih, ribičih in drugih ljubiteljih zelene bratovščine, ribištva in bivanja v zdravi naravi! Koliko lepih trenutkov smo mnogi pripravljavci sejmov in obiskovalci preživeli na tamkajšnjem sejmišču, ki je iz leta v leto zaradi urejenosti in domačnosti vedno bolj privlačno, prepoznavno in zanimivo! Koliko javnih pohval je bilo izrečenih v minulih letih za res dobro sodelovanje med vsemi tistimi, ki toliko let vztrajajo pri organizaciji sejmov LOV, ki postavljajo svoje razstavne stojnice in panoje ter pomagajo, da je vsako drugo leto sejem živ, privlačen in zanimiv. Pri tem je močan člen povezave prav naša krovna lovška organi-

Foto: Franc Rotar

Slovenski lovski oponašalec jelenjega rukanja Simon Ferlinc

zacija. Pri tem imam v mislih tudi naše lovske rogiste in pevce, ki nas vedno znova navdušujejo z lepimi melodijami lovskih rogov in ubranim petjem. Pa lovška in ribiška kulinarika! Koliko okusnih lovskih golažev, ribjih čorb in gobovih juh smo v minulih letih z užitek pojedli. Vedno znova smo navdušeni tudi nad »aprilskim umetnim rukanjem jelenov«.

Že od nekdaj se na naših sejmih srečujemo tudi stari redni dopisniki *Lovca*. Vsako naše novo snidenje je zanimivo in pristrčno. Le malokdaj pogovor med nami nanese na novinarske in dopisniške naloge, spremljanje aktualnih dogodkov na lovski in politični sceni. Na sejem prihajamo predvsem zaradi druženja in spoznavanja novih lovskih in drugih tovarišev. Skratka, vsi razstavljavci in obiskovalci se povezujemo in smo *zagledani v naravo*, kot se glasi sejemski slogan.

Franc Rotar

Odšel je Anton Navodnik - Toni, legenda koroške »jage«

Nesamo prebivalcev spalnega naselja Kotlje, ravenske in prevaljske kotline, ampak tudi vse koroško lovstvo, še posebno pa podpisanega je pretresla žalostna vest, da je 14. oktobra 2021 v 79. letu zaradi nekajdnevne bolezni umrl spoštovan, zgleden in ljubezniv mož, oče in dedek ter legenda koteljskega, koroškega in slovenskega lovstva, **Anton Navodnik - Toni**, med domačini in »jagri« bolj znan kot **Večkov Tonč**.

Žal biološka ura vedno pogostejše in neusmiljeno posega ter redči tudi lovske vrste v **Lovski družini (LD) Prežihovo - Kotlje**.

Tega se je kot odgovoren, prizadeven in neutrujen starešina še kako dobro z veliko žalostjo in

odgovornostjo zavedal tudi Toni. Nekatere v notranjosti njegove klene in neomajne lovske legendarne

Foto: Franc Rotar

Tone Navodnik (desno) v družbi lovskega inšpektorja Bojana Kotnika

osebnosti ga je vedno bolj skrbelo, kaj bo z domačo lovsko družino in vso slovensko »jago« čez nekaj desetletij, saj se slovensko lovstvo zelo hitro stara in smrt hitreje redči lovske vrste, kot se pomlajujejo. V samo slabem letu se je kot starešina moral s pogrebnimi nagovori posloviti kar od treh dolgoletnih dobrih lovskih funkcionarjev in prijateljev: od **Antona Petriča**, **Stanka Grosa** in pred nekaj meseci tudi od **Stanka Kočnika**. Pred leti se je z veliko žalostjo moral posloviti tudi od njemu najljubših koteljskih »jagrov«: dedija **Ferdinanda**, očeta **Franca** in bratov **Franca** ter **Roka**. Vsi skupaj sedaj uživajo večni lov v večnem lovišču.

Toni je postal član zelene bratovščine 1. marca leta 1961, tudi na pobudo dedija in očeta. Vsa leta svojega bogatega in uspešnega

lovstva je zelo zavzeto in odgovorno hodil ter sledil globokim lovskim sledem takratnih velikih mož domače lovske družine. Razgledan univerzitetni diplomirani agronom se je v veliki meri razdal tudi za koroško in slovensko lovstvo. Prve korake v lovstvu je storil najprej v **LD Gornja Radgona**, kjer je dobil spoznal nižinski lov. Več kot 50 let pa je bil z vsem srcem zapisan domači kotljski »jagi«. Postal je nadvse odgovoren lovski funkcionar. Več mandatov je bil član upravnega odbora, tajnik, starešina, gospodar, prosvetar, član in predsednik raznih komisij. Da bi bil še uspešnejši na področju lovstva, se je tudi lovsko izobraževal. Z odliko je opravil kar nekaj izpitov: za lovskega tehnika - mojstra, lovovodjo, ocenjevanje lovskih trofej in kategorizacije, načrtovanje odstrela in še nekaj jih je bilo.

Globeke sledi je pustil tudi v **Koroški lovski zvezi (LZ)**. Ne samo, da je bil leta 2001 ustanovni član naše Koroške LZ, s katero smo koroški lovci po več kot 40 letih končno samostojno začeli urediti svoje lovsko poslanstvo in življenje, postal je tudi njen prvi podpredsednik. To odgovorno funkcijo je opravljal v letih 2001–2006 in 2014–2018. Nato je bil tri mandate član uprav-

nega odbora, član in predsednik komisije za finančno in materialno poslovanje. En mandat je bil tudi član **Upravnega odbora Lovske zveze Slovenije (LZS)** in **Izvršnega odbora Območnega združenja upravljavcev koroških in štajerskih lovišč**. Kar nekaj mandatov je bil tudi član sveta **Mežiškega lovskogojitvenega bazena**, ki ga je en mandat tudi vodil. Veliko zaslug je imel za čezmejno lovsko sodelovanje, zlasti s **Klubom prijateljev lova** iz Celovca in mnogimi tamkajšnjimi slovenskimi lovci.

Navduševala ga je lovska kultura. Bil je pobudnik in ustanovni član domačega lovskega okteta. Kako ponosen je bil na svoje lovske pevce, ki so pred skoraj 30 leti prvič zapeli pred lovsko kočjo na Ošvenovem. Ob vsakokratnem ubranem petju in številnih nastopih lovskega okteta doma, v širšem slovenskem in tujem lovskem prostoru se je kar topil. Petje mu je dajalo nek nov zagon, dajalo in vlivalo mu je neko pozitivno energijo ter duha za nove lovske podvige. Res je bil velik podpornik lovske glasbene kulture. Kako ponosen je bil, ko so domači lovski pevci ubrano zapeli neuradno himno naše lovske družine *Uršlja gora*, ki jo je za oktet napisal **Mitja Šipek**.

Od ustanovitve Koroške LZ je

bil tudi član **Lovsko-kinološkega društva (LKD) Koroške**. Bil je odgovoren vodnik lovskih psov. Pomagal je pri organizaciji kinoloških prireditev in drugih aktivnosti, saj se je rad družil tudi s kinologi. Leta 2006 je bil izvoljen v nadzorni odbor LKD Koroške in bil do leta 2010 tudi član. Od leta 2010 do svoje pretrane smrti je bil nato predsednik nadzornega odbora. Z velikim znanjem tudi na področju lovske kinologije je bil nepogrešljiv vezni člen pri vodenju LKD Koroške ter bdel nad zakonitim vodenjem in uresničitvijo načrtovanih nalog. Za aktivnosti v LKD Koroške je prejel srebrni in zlati znak ter red II. stopnje **Kinološke zveze Slovenije**. »Tone, koroški lovski kinologi te bomo pogrešali na vseh področjih našega delovanja. Zahvaljujemo se ti za vse, kar si storil za lovsko kinologijo. Radi se bomo spominjali skupaj preživetih dogodkov, ki jih ni bilo malo,« je ob prerani smrti dolgoletnega tesnega kinološkega prijatelja in sodelavca zapisal **Jožef Verčko**, predsednik LKD Koroške.

Za res odgovorno, dosledno, neomajno in pozitivno opravljeno lovsko poslanstvo je prejel številna lovska priznanja in odlikovanja: znak za lovske zaslugе, red za lovske zaslugе III., II. in I. stopnje LZS, plaketo Koroške

LZ ter leta 2014 jubilejni znak za 50 let članstva v lovski organizaciji. A najbolj vesel je bil, da bodo po njegovih dobro uhojenih lovskih poteh tradicijo Večkovih in Navodnikovih »jagrov« odgovorno in zgledno hodili njegov sin **Ahac**, Rokov sin **Boštjan** in Francev vnuk **Žan**. Morda nekoč tudi vnuk **Oskar**.

Tonijevo dolgoletno in bogato lovsko življenje so polnila številna lovska srečanja, druženja in lovska športna tekmovanja. Ker je že od nekdaj smučal, je bil tudi pobudnik in organizator lovskih smučarskih tekmovanj za *Kotljski lovski veleslalom* in za *pokal Koroške lovske zveze*, pa tudi ustanovni član koroškega **Polharskega društva Uršlja gora**.

»Dragi Tone, za vse, kar si storil za našo 'kotljsko jago', koroško lovstvo in za lovsko kinologijo, smo ti nepopisno hvaležni. Vse, kar lahko storimo 'kotljski jagri', je, da te bomo ohranili v lepem spominu. Iskreno te bomo pogrešali. Mirno počivaj v 'kotljski zemlji ob vznožju Uršlje gore, kjer si se rodil in se tja tako rad vračal, saj ti je bila drugi lovski dom,« je ob koncu pogrebne govora poudaril predsednik Nadzornega odbora LD Prežihovo - Kotlje **Tomaž Gorenšek**.

Fran Rotar

O covidu in cepivih

31. decembra 2019 so bile v polnem teku le priprave na najdaljšo noč v letu. Maribor je Veseli december za silvestrovo zaključil s koncertom **Big Foot Mame**, v Ljubljani so na različnih trgih nastopali **Kingstoni**, **Luka Basi**, **Neisha** in celo **Fredi Miler**. Le malokdo je tisti dan opazil novico, skrito nekje na zadnjih straneh časopisa ali na dnu spletnih strani, o nenavadnem povečanju števila pljučnic v kitajskem Vuhanu. Le osem dni pozneje so kitajske oblasti potrdile pojav novega virusa, ki so ga sprva poimenovali *2019-nCoV*. Prav nihče si ni mislil, da bo novi nanoorganizem, premajhen, da bi ga videli celo z najboljšimi mikroskopi, povzročil tolikšne spremembe, ki bodo spremenile svet, kot ga poznamo, in nas pah-nile v najhujšo zdravstveno krizo sodobnega časa.

Dobrih devet mesecev pozneje sem se spodaj prvopodpisani tudi sam znašel v prvi bojni liniji proti svetovni pandemiji; v sivi coni urgentnega centra

Univerzitetnega kliničnega centra Maribor je delo potekalo neprestano. Reševalna vozila so včasih skorajda v kolonah vozila paciente, katerih miren vsakdan je prekinila zahrbtna bolezen. »Prvo se je pojavil nahod, kašelj – nato je bilo vmes že bolje, po desetih dneh pa se je pojavilo težko dihanje, ki je bilo sprva prisotno ob minimalnih naporih, nato pa že v mirovanju, sedaj pa imam občutek, da sploh ne pridem do sape,« je bila zgodba, ki smo jo poslušali kot odmev med sivimi bolnišničnimi stenami. Nato nam je rentgen pokazal grše slike pljuč kot pri katerikoli drugi znani pljučni okužbi, razen morda tuberkulozi. Analiza krvi je pokazala hudo pomanjkanje kisika, obrazi pacientov pa so pričali o trpljenju in bolečini, ki jo je covid prinesel njim kot posameznikom (in nam

kot celotni družbi). Pomagali smo jim po najboljših močeh, z najrazličnejšimi kisikovimi maskami, nosnimi katetri, respiratorji ... Da bi ublažili njihovo trpljenje, da bi lahko ponovno lažje zadihali ...

Že takrat smo vedeli, zakaj se borimo in da je zmaga blizu. Vsak dan bolj optimistično se je govorilo o hitrem razvoju cepiv, o obetavnih rezultatih predkliničnih in kliničnih raziskav. Žal nam je bilo vseh, za katere je cepivo pri-

šlo prepozno, ampak veselo smo ugibali datum, kdaj se bo življenje spet vrnilo v stare tirnice ...

V Sloveniji nas glede cepiva kot narod prežema dvom; ne zaupamo politiki, farmacevtskim lobijem in velikim podjetjem in v veliki meri je dvom upravičen. Vse bolj se v sodobnem svetu zdi, da je mali človek le marioneta, zamenljiv zobec v kapitalistični mašineriji, ki stremi k profitu. Pa vendar ne smemo dovoliti, da nam to

**NALEZIMO SE
DOBRIH
NAVAD**

CEPIMO SE

popolnoma zamegli realen pogled na cepljenje oziroma na cepivo.

Cepivo ni popolno. Učinkovitost se sčasoma zmanjša. Obstajajo stranski učinki, ki so v sicer zelo redkih – žalostnih primerih tudi izjemno resni. Tudi cepljeni zbole- vajo. Pa vendar so podatki še ved- no zanesljivo v prid cepljenju. V času pisanja tega članka je bilo v Sloveniji cepljenih približno 58 % prebivalstva. Med novo zbolelimi je cepljenih le slabih 33,5 % novih primerov, med hospitaliziranimi v bolnišnici zaradi okužbe s Sars- CoV-2 pa je cepljenih le slabih 33 % pacientov. Večina bolni- kov, več kot 66 % vseh, ki zaradi okužbe potrebujejo bolnišnično oskrbo, so osebe, ki spadajo med 42 % necepljenih sočlavljanov. Še vedno tudi pri nas obstaja upa- nje, da bi z dovolj visoko pre- cepljenostjo družbe dosegli tako imenovano »kolektivno« imunost, ko bi znotraj prebivalstva lahko obvladali širjenje virusa. S čim manjšim dodatnim zbolevanjem ljudi je tudi manj možnosti, da bi se pojavljale vedno nove različice virusa, ki lahko delno ubežijo imunskemu odgovoru, ki se raz- vije po preboleli bolezni ali po cepljenju.

Raziskave kažejo, da so pol- no cepljene osebe dobro zašči- tene tudi pred težkim potekom okužbe, ki jo povzroča v času pisanja članka prevladujoča del- ta različica virusa. Cepljenje je priporočljivo tudi za osebe, ki so okužbo že prebolele, saj imajo na tak način še boljšo zaščito pred ponovno in težjo obliko okužbe, hkrati pa so zelo dobro zašči- te-

Foto: Pixabay

Zavedajte se, da tudi nam, zaposlenim v zdravstvu, epidemija niti naj- manj ne ustreza. Cepljenje predlagamo, ker resnično, iz srca verjame- mo, da deluje in da lahko prinese korist družbi in zdravju posameznikov.

ne pred trenutno prevladujočimi različicami virusa.

Res je, da se lahko okužijo tudi polno cepljene osebe po stiku s kužno osebo z virusom, a bodo najverjetneje okužbo prebolele brez znakov bolezni ali v obliki blage okužbe. Bodo pa zagotovo imeli okoli 75 % manjše možnosti, da bodo zaradi okužbe potrebovali zdravljenje v bolnišnici. Sklepamo tudi, da so cepljeni nekoliko manj kužni za svojo okolico oziroma, da je okno kužnosti krajše.

Ker okužb tudi s cepljenjem ni mogoče popolnoma preprečiti, bo koronavirus ostal z nami kot endemska bolezen (stalno prisot- na). Tako se bomo z njim prej ali slej zagotovo srečali prav vsi. Tisti, ki so cepljeni, bodo izjemno dobro zaščiteni pred težjim pote-

kom okužbe. Za necepljene ose- be pa poteka bolezen po naravni okužbi ni mogoče napovedati in lahko poteka tudi v težji obliki. Nezanemarljiv delež okuženih ima tudi po preboleli okužbi dolgo- trajne zdravstvene težave. Ker se tveganje za nevaren potek okužbe veča s starostjo bolnika, je zelo pomembno, da se s cepljenjem zaščitijo vsi starejši od 50 let, saj je lahko pri njih okužba v premno- gih primerih življenjsko usodna.

Zdravstveni delavci si želimo, da bi se ljudje, ko se odločajo za cepljenje, pri odločitvi naslonili predvsem na znanje zdravnikov in znanstvenikov, ki se prvenstve- no ukvarjajo s proučevanjem na- lezljivih bolezni in cepljenjem. Žalosti nas dejstvo, da številni naši rojaki ne zaupajo dovolj stroki

in znanstvenim dognanjem, ki pričajo v prid cepljenja. Očitno so za ljudi zelo prepričljivi po- zivi k neizvedbi cepljenja, ki pa temeljijo predvsem na strahu pred cepljenjem in cepivi nasploh ter na posredovanju neresničnih in lažnih informacij. Mnogi se ne zavedajo, da so lažne informacije večmilijardna industrija, s katero posamezniki bogatijo na račun zdravja prebivalcev, najpogosteje popolnoma z drugega konca sveta, ki radi klikajo senzacionalistične novice, ki se kot požar širijo po družbenih omrežjih.

Zavedajte se, da tudi nam, za- poslenim v zdravstvu, epidemija niti najmanj ne ustreza. Cepljenje predlagamo, ker resnično, iz srca verjamemo, da deluje in da lahko prinese korist družbi in zdravju posameznikov. Nobenega izmed nas ne plačuje farmacevtska in- dustrija, k odločitvam nas vzpod- bujajo naše znanje in izkušnje ter spomini na paciente, ki smo jim lahko ali jim nismo mogli poma- gati, pa bi jim vsem neskončno radi, kajti to je naše poslanstvo. Verjamemo, da nam lahko s cep- ljenjem pri tem pomagata tudi vi, saj je veliko lažje zdraviti pacienta z blagimi prehladnimi simptomi kot pacienta, ki mu zaradi virus- ne pljučnice ne deluje polovica pljučne zmogljivosti. **Kot kaže, je prav cepivo tisto, ki v veliko primerih naredi pomembno razliko med preživetjem in smrtjo.**

Jan Kramberger, dr. med.,
specializant javnega zdravja, in
Zoran Simonovič, dr. med.,
specialist javnega zdravja

Lovci in osamosvojitve Slovenije

Lani smo obeležili 30. obletni- co samostojne Slovenije in v tem članku bi želel predstaviti javnosti manj znano dejstvo – slo- venjebistiški lovci naj bi namreč aktivno sodelovali v procesu na- stajanja nove države.

Nekdaj so enote **Teritorialne obrambe (TO)** v **Občini Slove- nska Bistrica** dobro sodelova- le s tamkajšnjimi predstavniki **Vojašnice Pohorski bataljon**, saj so imeli za skladiščenje svojega orožja in druge opreme v vojašnici primerne prostore in strokovno po- moč. Kaj kmalu je bilo znano, da armadni vrh **Jugoslovanske ljud- ske armade (JLA)** z nezaupanjem spremlja demokratične procese v Sloveniji in da bo najverjetneje nastal oborožen konflikt. Podobno

Foto: Ladislav Stembacher

Rudi Smolar, starosta slovenjebistiških lovcev

kot v mnogih krajih v Sloveniji so v Občini Slovenska Bistrica v tajnosti ustanovili **Manevrsko strukturo narodne zaščite**, slo- vensko paravojaško organizacijo, katere glavni namen oblikovanja je bilo varstvo ukrepov nastajajoče slovenske države. Narodna zaščita je v sodelovanju s takratno **Milico** že zbirala oborožitev in drugo vojaško opremo ter jo premeščala na tajne lokacije. Razmere so se zaostriale maja 1990, ko je vojaški vrh JLA ukazal razorožitev enot Teritorialne obrambe.

Občina Slovenska Bistrica je v zgodovino osamosvojitvenih dogajanj leta 1991 zapisana z velikimi črkami. Na njenem ob- močju je bila topniško-raketna enota, na Zgornji Ložnici pa je bilo pomembno vojaško skladišče topovskih granat, raket, minsko eksplozivnih sredstev in druge vojaške opreme ter na Boču

center zvez. Zato so v začetku junija v 79. območnem štabu TO Slovenska Bistrica začeli z mobilizacijo svojih enot, ki so jih uporabili pri blokadi vojašnice, skladišča na Zgornji Ložnici, pa centra zvez na Boču ter pri varovanju 710. Učnega centa v Pekrah, pa v Šentilju ... Še pred blokado vojašnice so iz nje uspešno odpeljali več kot 30 ton lastne oborožitve in druge vojaške opreme.

V enotah TO je v času osamosvajanja Slovenije sodelovalo več kot tisoč občanov. Ker je takrat primanjkovalo osebne oborožitve, je poveljnik štaba TO Slovenska Bistrica **Marjan Strehar** na sestanek poklical strežnje lovske družine in jim naročil, naj od svojih članov poberejo karabinke in malokalibrske puške. V **Lovski družini**

Vir: Arhiv LD Slovenska Bistrica.

Načrt varovanja rajonov, kjer so skladiščili zaseženo vojaško opremo na Pohorju. Iz poveljstva 79. območnega štaba TO Slovenska Bistrica so ga prejele starešine LD Oplotnica, LD Šmartno na Pohorju in LD Slovenska Bistrica.

(LD) Slovenska Bistrica je akcijo koordiniral takratni starešina **Rudi Smolar**. Takole se spominja tistih julijskih dni: »Od občinskega sekretariata za notranje zadeve in ljudsko obrambo sem dobil več listov – odločb, ki so

jih prejeli lastniki pušk. Pri zbiranju lovskega orožja za potrebe vojakov TO sem pri članih videl veliko zavest in ponos, zato je postopek zbiranja orožja potekal dokaj hitro in brez nepotrebnih vprašanj. Naša lovska družina

je teritorialni obrambi predala 23 pušk. Po nekaj mesecih pa je bilo to orožje vrnjeno lastnikom.«

V času desetdnevne vojne so enote TO v Slovenski Bistrici uspešno zavzele skladišče vojaške opreme na Zgornji Ložnici. Ker so ocenili, da bi lahko nastal letalski napad, je bil izdan ukaz o takojšnjem praznjenju skladišča. Teritorialci so začeli z vsemi razpoložljivimi tovornjaki odvažati zaseženo strelivo, minsko eksplozivna sredstva ter drugo opremo na Pohorje. Poveljnik 79. območnega štaba TO Slovenska Bistrica Strehar je na pomoč ponovno poklical lovce iz **LD Oplotnica**, **LD Šmartno na Pohorju** in **LD Slovenska Bistrica**, da so noč in dan varovali tajne lokacije do prihoda vojakov TO.

Ladislav Steinbacher

Foto: Ladislav Steinbacher

PREDSTAVITEV KNJIGE

Damijan Renko: Vojni ujetniki na Gorenjskem 1991

Na slovenskih knjižnih policah je pristala zanimiva novost izpod peresa **Damijana Renka** o vojnih ujetnikih na Gorenjskem v času slovenske osamosvojitvene vojne 1991. Najbrž boste nekateri bralci začudeni, zakaj o tem pišemo v lovske reviji; preprosto zaradi nekaterih novih dejstev, da so pri tem dogajanju na Gorenjskem sodelovali tudi člani zelene bratovščine oziroma lovske družine. O tem smo sicer pisali v prvi in drugi izdaji zbornika *Slovenski lovci v vojni za Slovenijo 1991*, zdaj pa nekaj argumentiranih zgodovinskih resnic potrjuje še nova knjiga, ki je izšla v nakladi 1000 izvodov v založništvu **Policijskega veteranskega društva Sever za Gorenjsko**. Recenzent je bil dr. **Bojan Potočnik**, lektorica pa dr. **Sonja Čokl**.

Knjiga je kronološko zelo sistematična in bralca podrobneje seznani z organizacijskim ustrojem organov za notranje zadeve na širšem območju Gorenjske pred slovenskim osamosvajanjem in nato v času vojne leta 1991. Besedilo dopolnjujejo mnogi skrbno izbrani dokumenti in fotografije, kar je tudi sicer dodana vrednost omenjene knjige. V njej so objavljeni tudi izvlečki iz spominov nekaterih vodilnih ljudi z območja **Uprave za notranje zadeve Kranj** in posameznih takratnih postaj **Milice**. Vojne ujetnike in prebežnike iz **Jugoslovanske**

Foto: Osební arhiv Marjana Toš

Z leve: Franc Ekar, lovec in predsednik Planinskega društva Kranj pri Planinski koči Rozka in zavetišču GRS; Peter Lukan, RTV SLO; Marjan Mejas, oskrbnik koč Rozka; Janez Longar, električar RTV; Franc Rogel, žičničar RTC Krvavec, in Angelca Mejas, oskrbnica v koči Rozka na Krvavcu 2. julija 1991 okoli 16.30 po drugem popoldanskem raketiranju RTV-oddajnika

ljudske armade (JLA) so tudi na Gorenjskem nameščali v zbirne centre tako kot drugod po Sloveniji. Največji, regijski zbirni center za vojne ujetnike in prebežnike iz JLA je bil na sejmišču v Kranju na Savskem otoku. Tega centra in dogajanja v njem se dobro spominja tudi takratni direktor **Gorenjskega sejma**, dolgoletni gorenjski lovski funkcionar **Franc Ekar** iz Lovske družine Jezersko. Med drugim izpostavlja, da je njihova **Civilna zaščita** namenila posebno skrb in pozornost varovanju deponij – sistem, v katerih so bile shranjene velike količine amoniaka za hladilni sistem drsališča. Če bi prišlo do miniranja ali letalskega napada nanje, bi eksplozija amoniaka resno ogrozila ne samo vojne ujetnike in prebežnike iz JLA, temveč celotno prebivalstvo mesta Kranj. Ekar je v knjigi podrobneje nanizal spomine na dogajanja v omenjenem zbirnem

centru in na Gorenjskem v času vojne leta 1991 nasploh. Pri tem je opozoril, da je bila v obdobju utrjevanja slovenske državnosti izjemno pomembna vloga slovenskih lovcov. Poudaril je, da so slovenski lovci v okviru krovne organizacije **Lovske zveze Slovenije (LZS)** pri izgradnji slovenske države izjemno aktivno sodelovali ter vložili veliko energije in dela, da je bilo nato slovensko lovstvo kar najhitreje mednarodno primerljivo, LZS pa kot samostojna lovska organizacija mlade države Slovenije sprejeta v Mednarodni svet za lovstvo in ohranjanje divjadi (CIC). To ni bilo nepomembno, saj smo slovenski lovci tako pomagali tlakovati poti za široko mednarodno priznanje mlade države Slovenije. Za ta prispevek je bila LZS odlikovana z zlatim častnim znakom svobode Republike Slovenije.

Ekar v svojem daljšem spominskem zapisu v knjigi navaja tudi, da so v lovske družine na Gorenjskem poskrbeli za temeljit nadzor nad razmerami v lovišču in niso ugotovili negativnih posledic vojne ne na lovske objekte ne na divjadi. So pa lovci na terenu zbirali koristne informacije in jih posredovali Milici ter **Teritorialni obrambi (TO)**. Po koncu spopadov in po odhodu JLA iz Slovenije so ravno predstavniki lovske organizacije predlagali oblastem, naj bi v obmejnih delih nove države zagotovili prosto gibanje, kar bi pomenilo približevanje standardom **Evropske unije**. Lovci so v obmejnih predelih v vseh loviščih postali strokovno-upravljaljsko aktivni in še vedno je gibanje v območju severne državne meje povsem neovirano, je zapisal Ekar. Posebej je

izpostavil nekaj najbolj angažiranih lovcov, med katerimi so bili **Miloš Bregar**, starešina LD Jošt, **Niko Bernard**, starešina in gospodar LD Jesenice, **Klavdij Mlekuž** in **Janez Dovžan** iz LD Dovje ter **Branko Galjot**, tajnik Zveze lovske družin Gorenjske in član LD Jošt. Z nastankom nove države Slovenije so se v lovske organizacije vrnila nekatere pozabljene prireditve in običaji, kot so lovi na štefanovo in lovske maše sv. Huberta.

Poleg spominov in ocen o dogajanju v regijskem zbirnem centru je v knjigi veliko dragocenih podatkov o zbirnih centrih v drugih objektih na Gorenjskem. Podrobneje je predstavljena bogata kronologija dogodkov na mejnem prehodu Jezersko in na drugih prehodih. Jezersko je zanimivo še iz zornega kota lovske organizacije, saj so v dogodkih aktivno sodelovali tudi mnogi lovci. Knjiga je zato še ena potrditev doslej zapisanih ocen in analiz, da je slovenska lovska organizacija med osamosvojitveno vojno častno opravila svoje poslanstvo in da so mnogi lovci hrabro stopili na branike domovine, ko ji je bilo najtežje. Tako kot lovci so bili aktivni tudi gorenjski planinci. Nekdanja JLA lovske domov, v katerih so bila tudi tajna skladišča orožja in sedeži enot TO, ni napadla. Zato pa so na Gorenjskem napadli in raketirali zavetišče **Gorske reševalne službe** v koči **Rozka** na Krvavcu. Kočo je raketiralo jugoslovansko vojno letalstvo, in to kar dvakrat 2. julija 1991. Najprej so raketirali kočo, okoli 16.00 pa še RTV-oddajnik Krvavec. K sreči žrtev ni bilo, ostali pa so grenki spomini in seveda materialna škoda.

Dr. Marjan Toš

LOVSKE SPOMINČICE,
NABRANE NA SLOVENSKEM

NAŠ KRALJ JE MRTEV!

Foto: Arhiv lovske zveze Maribor

Adolf Schaup, prvi tajnik in vester kronist podružnice SLD Maribor, mož, ki je vlekel vse niti lovske organizacije na Štajerskem.

Potem ko je bil v atentatu v francoskem Marseillu ubit jugoslovski kralj **Aleksander I. Karadžordžević**,¹ so v njegov spomin priredili številne žalne seje tudi v Slovenskem lovskem društvu in njegovih podružnicah.²

Se posebno odmevna je bila žalna seja mariborske podružnice, na kateri je imel spominski nagovor predsednik **Bogdan Pogačnik**. Takole je nagovoril štajerske lovske funkcionarje: »Naš kralj je mrtev! Ko je šel kot apostol miru v prijateljsko državo, ga je zadela zločinska roka. Ne pomeni to grozodejstvo le nenadomestljive izgube za našo mlado državo, temveč tudi nenadomestljivo izgubo za naše lovstvo. Ko je pred leti sprejelo Njegov Veličanstvo kralj

pokroviteljstvo nad našo organizacijo, smo bili upravičeno ponosni nad tem dejstvom, zavedajoč se, da je ustvarjena med kraljevsko krono in našim društvenim znakom nerazdružljiva vez, ki nam nudi gotovo jamstvo, da ne zapadejo naša lovišča pogubi. Naš kralj lovec je čuval in ščitil našo organizacijo. Neminljiv spomenik si je postavil leta 1932, ko je podpisal novi lovski zakon. Toda ne samo kot pokrovitelj, pač pa tudi kot sam lovec je stopil v naše vrste. O tem jasno pričajo prekrasna lovišča divjih naših Kamniških planin, šumastega Han Pijeska ter žitornodnih banatskih ravnin. Vzoren je bil kot zaščitnik lovske organizacije, vzoren kot zaščitnik lovišč in gojitelj divjadi. Po trudapolnih dnevih težkega in odgovornega dela je tudi on užival v naših prelestnih loviščih vso ono neskaljeno radost, kakršno more občutiti samo lovsko srce. In danes ko naš ponosni bojni brod našega viteškega junaka proti obali našega sinjega Jadrana pluje, se klanjamo v neizmerni žalosti našemu mrtvemu kralju lovcu ter mu v duhu polagamo na krsto zelene vejice kot zadnji lovski pozdrav. Pozivam Vas, gospodje, da zakličete velikemu nepozabnemu pokojniku trikratni 'Slava'.«

Tako se je tudi zgodilo: udeleženci žalne seje iz vseh odsekov podružnice Slovenskega lovskega društva Maribor so pokojniku trikrat zaklicali: »Slava.« Predsednik Pogačnik je žalni nagovor sklenil z besedami: »V tej teži boli, ko nas zapušča naš mučeniški vladar in Najvišji lovec, nas tolaži zavest, da stopa na prestol njegov prvorojeni sin kralj **Peter II**. Trdno sem prepričan, da bo tudi on v bodočnosti stopal po poti svojega velikega očeta in pri tem ščitil naše lovstvo. Spomnim se, da sem prejel ob priliki proslave 25-letnice Slovenskega lovskega društva iskreno častno nalogo, da izročim mlademu kraljeviču Petru, takrat prestolonasledniku, naš lovski znak. Sedanji naš kralj mi je tedaj na vprašanje, je li tudi on lovec, z veseljem nasmeškom odgovoril, da je zaenkrat samo ribič, da bo pa, ko odraste, postal tudi lovec. Želeč mlademu kralju sreče, slave in zdravja, pozivam vse navzoče, da mu zakličejo trikratni 'Živijo'.«

Z žalne seje so štajerski lovci poslali sožalno brzojavko na maršalat dvora v Beograd.³

Pripravi: **dr. Marjan Toš**

¹ Atentat na kralja Aleksandra I. je bil 9. oktobra 1934 med njegovim uradnim obiskom v Franciji. Izvedel ga je makedonski nacionalist Vlado Čmrozemski s pomočjo hrvaških ustašev. V atentat sta bili vpleteni tudi fašistična Italija in Madžarska, mnogi zgodovinarji pa trdijo, da tudi nacistična Nemčija.

² Jugoslovanski vladar je bil pokrovitelj Slovenskega lovskega društva in je med takratnim vodstvom slovenske lovske organizacije užival velik ugled. Zelo rad je tudi lovil v slovenskih loviščih, še posebno v Kamniški Bistrici.

³ Zapisnik o žalni seji z dne 12. oktobra 1934. Napisal ga je dolgoletni tajnik podružnice Slovenskega lovskega društva Maribor Adolf Schaup, ki je izjemno zgledno vodil pisarniško poslovanje podružnice in je poleg drugega dela skrbel še za vodenje Spominske knjige podružnice SLD. Le-ta se je kljub zaplenbi in uničenju večjega dela arhiva podružnice arhiva med okupacijo 1941–1945 ohranila ter so jo ob stoletnici 7. oktobra 2021 vnovič predstavili javnosti. Spominska knjiga čaka na poglobljeno analizo in zgodovinopisno obdelavo ter je izredno dragocen dokument svojega časa. Zdaj zanjo skrbi strokovni tajnik Lovske zveze Maribor Božidar Kunej, inženir gozdarstva in lovstva.

OKUSI NARAVE

Divja raca
z začimbami

Potrebujemo:

- ✓ očiščeno in izkoženo divjo raco mlakarico
- ✓ liter belega vina
- ✓ posušene začimbe: žlico timijana, žlico bazilike in žlico rožmarina
- ✓ sveže začimbe: 10 g bazilike, 10 g timijana in vejico rožmarina
- ✓ srednje veliko čebulo
- ✓ srednje veliko jabolko
- ✓ 8–10 rezin slanine
- ✓ 70 g masla
- ✓ žlico medu
- ✓ sol

Liter belega vina zavremo in vanj vsujemo posušene začimbe. Očiščeno in izkoženo raco položimo v posodo, jo prelijemo z vrelo marinado in pokrijemo s pokrovom. Meso naj bo pokrito s tekočino, v njej naj se na hladnem namaka dva do tri dni. Vsak dan jo obrnemo.

Raco preložimo na desko, kvašo prihranimo, meso preslanimo in solimo. V trebuh vložimo celo jabolko. Čebulo zrežemo na kolobarje in jo damo skupaj s stopljenim maslom na dno pekača. Nanjo položimo raco in jo obložimo s preostalo slanino. Dodamo zrezano svežo zelenjavo (baziliko, timijan, rožmarin), dolijemo malo kvaše, pokrijemo in dušimo pri temperaturi 180 stopinj Celzija približno uro in pol. Vmes raco pridno polivamo s kvašo oziroma sokom. Nato odkrijemo, raco premažemo z medom, ki smo ga zmešali skupaj z malo vode, temperaturo zvišamo na 200 stopinj Celzija in pečemo še pol ure oziroma do mehkega. Jed preložimo na topel krožnik in pokrijemo, da ostane topla.

Sok in zelenjavo od pečenja prelijemo iz pekača v kozico, po potrebi dodamo nekaj kvaše, ki smo jo shranili, in poprašimo z žlico moke. Omako pokuhamo. Raco zrežemo in jo ponudimo skupaj z omako in skuhanimi testeninami.

Če nam ostane vsaj 200 g račjega mesa, nekaj jelenjega mesa pa imamo zagotovo shranjenega v zamrzovalniku, lahko naredimo pašteto, kot smo jo objavili v Lovcu, 10/2021, le da pražimo le jelenje meso in pozneje dodamo že pečeno račje meso. ☺

O rožmarinu: Dobro uspeva na toplih in suhih pobočjih, saj je sredozemska rastlina. Razmnožujemo ga s potaknjenci. Ponekod ga uporabljajo za žive meje. V kuhinjski uporabljam predvsem liste. Je cenjena dišava, ki jo dodajamo enolončnicam, gobjim jedem, pečenim ribam, divjačini ...

Ponudimo z veliko žlico ljubezni in spoštovanja do hrane in živali!

Zan in Eva

S tesnobo v srcu in mnogi od nas s solzami v očeh smo lovci Lovske družine (LD) Grosuplje 27. novembra 2021 sprejeli žalostno vest, da je svojo bogato in razgibano življenjsko pot sklenil

Marjan Ahlin, eden najzaslužnejših članov naše lovske družine.

Rodil se je 20. decembra 1938 v Grosuplju, kjer je dokončal štiri razrede osnovne šole; šolanje je nadaljeval v takrat tako imenovani nižji gimnaziji v Stični in na Srednji tehnični šoli na oddelku za rudarstvo v Ljubljani. Po končanem šolanju se je zaposlil na Geološkem zavodu Slovenija (GZS) v Ljubljani. Zaradi njegove delavnosti in nadarjenosti mu je GZS omogočil redni študij na Fakulteti za gradbeništvo. Po končanem študiju je nadaljeval z delom na GZS. Ker je Slovenija takrat začela z izgradnjo avtoceste Ljubljana–Postojna, so potrebovali strokovnjake za raziskavo tal, kar pa je opravljal GZS. Zavod je poslal Marjana Ahlina na 19-mesečno dopolnilno izobraževanje v Nemčijo v Laboratorij za raziskavo tal. Po 20-ih letih v GZS je leta 1977 nadaljeval delo kot direktor Agroobnove (1977–1980). Od leta 1980 do 1986 je delal na Zavodu za prostorsko planiranje Grosuplje. V letih od 1986 do 1990 je bil predsednik Izvršnega sveta Občine Grosuplje; od leta 1990 do leta 1999 pa direktor Trgovskega podjetja Tabor Grosuplje. Ko se je Tabor Grosuplje priključil Trgovskemu podjetju Vele, je postal namestnik generalnega direktorja. To delo je opravljal do leta 2003, ko se je upokojil.

Ker je imel Marjan Ahlin visok častniški čin in organizacijske sposobnosti, je bil tudi poveljnik 21. brigade Teritorialne obrambe v tedanji Jugoslaviji. Brigada je pod njegovim poveljstvom prešla tudi zlato plaketo za svojo pripravljenost.

Marjan Ahlin je vstopil v LD Grosuplje leta 1962; šest let pozneje je v lovski družini že prevzel zadolžitve blaginika. Leta 1976 je bil izvoljen za starešino z dveletnim mandatom. Ponovno je prevzel vodstvo LD Grosuplje v obdobjih 1980–1990 in 2004–2006. Leta 2010 je postal predsednik Častnega razsodišča v LD Grosuplje. Dejavni je bil tudi v Zvezi lovskih druženj Ljubljana, kjer je bil član Izvršnega odbora – zadolžen za gospodarsko in finančno področje. V letih 1977–1981 je bil član Komisije za odlikovanje pri Lovski zvezi Slovenije in v obdobju 1998–2006 predsednik Komisije za lovsko kinologijo.

Marjan Ahlin je sodeloval pri ustanavljanju kinoloških druženj; tako je bil tudi soustanovitelj Lovsko-kinološkega društva Ljubljana, kjer je bil predsednik v obdobjih 1980–2000 in 2006–2010. Bil je tudi član Upravnega odbora Kinološke zveze Slovenije (KZS) (2004–2010) in podpredsednik KZS.

Za prizadevano delo v lovstvu je že leta 1975 prejel znak za lovske zasluge ter rede za lovske zasluge III., II. in I. stopnje (1982., 1986. in 2012. leta). Podobno je za delo na področju kinologije prejel srebrni in zlati znak za kinološke zasluge (1985 in 1989) ter red za kinološke zasluge II. in I. stopnje (1995 in 1999).

V lovski družini je bil Marjan Ahlin spiritus agens (gonilna sila) vse do nekaj zadnjih let, ko mu je bolezen preprečila aktivnejše sodelovanje. Voden je izgradnjo gospodarskega objekta pri lovski koči na Ilovi gori, izgradnjo fazanske obore ter strelišča. Pripravljal in posodabljal je vse akte, ki urejajo poslovanje in delo lovske družine.

Marjan Ahlin je bil lovec, ki ga je odlikovala ljubezen do narave, lovstvo pa je dojemal kot naravovarstveno dejavnost,

ki ima nalogo ohranitve vseh vrst divjadi ter njenega okolja. Vedno se je zavzemal za takšno upravljanje z živalskimi populacijami, ki je v sozvočju z naravnimi danostmi in ne povzroča nesoglasij z drugimi deležniki v prostoru, ki ga poseljuje divjad. Odlikovale so ga lastnosti, kot so altruizem, pravičnost, poštenost, delavnost ter sposobnost prisluhniti mnenju drugih. Še posebno smo cenili njegovo široko razgledanost in modrost. Imel je izreden in zanesljiv spomin, ki je segal še v čas druge svetovne vojne. Bil je živa enciklopedija dogodkov zgodovine Grosuplja. Med lovci je bil izredno spoštovan in priljubljen; bil je pravi lovski tovariš, pripravljen pomagati človeku v stiski in težavah. Imel je izrazit socialni čut in spoštljiv odnos do vseh. V lovski družini je ustvarjal vzdušje, da je lovska družina res družina in da smo se člani počutili kot prijatelji, povezani z družinskimi vezmi – bili smo res lovski tovariši.

Spoštovani lovski tovariši Marjan, imeli smo te radi, zelo smo te spoštovali, hvalile smo ti, da smo se družili s teboj, veliko si nas naučil – predvsem strpnosti in spoštovanja do vseh. Pogrešamo te in te bomo pogrešali. Dovolj nam, da se od tebe poslovimo z besedami, s katerimi so se poslavljali stari Latinci ob smrti velikih in zaslužnih mož: Ni umrl, odšel je (Non obiti, abiit.).

Lovci LD Grosuplje

V kraljestvo večnosti se je 22. oktobra 2021 odpravil lovski tovariš **Jože Trafal** oziroma naš Pepi, kot smo ga klicali. Odšel je tiho, kot bi želel, da njegovega odhoda ne opazimo. A ko odide tak človek, nastane praznina, ki je ni mogoče zapolniti ne v družini ne v društvu.

Jože se je rodil 12. marca 1937 v Gruškovju pri Podlehniku. Njegov oče je mnogo prehitro zapustil družino, a je svojo ljubezen do narave, divjadi in lova prenesel na vse svoje fante, ki so postali trden temelj Lovske družine (LD) Podlehnika. Jože je lovski izpit opravil še pred svojim dvajsetim letom in od takrat ostal gonilna sila naše lovske družine.

Le ena ljubezen je bila močnejša od lovske, to je bila njegova družina: žena Marija in štiri hčerke, okronana z osmimi vnuki, ki jo je imel neizmerno rad, a jo je vedno delil s svojo drugo družino – LD Podlehnika. Čutil je dolžnost, da svoje znanje, izkušnje in prosti čas nameni naravi, divjadi in lovskim tovarišem. Hvala vam, vsi njegovi, ker ste ga razumeli.

Jože je bil aktiven v vseh organih LD Podlehnika. Njegova najbolj prepoznavna funkcija, ki jo je požrtvovalno opravljal zadnji dve desetletji, pa je bila gospodar lovskega doma. Lovski dom je vzel za svoj drugi dom in zanj tako tudi skrbel. Vanj je prihajal tudi večkrat na dan. Če je bilo potrebno, je kaj postoril, včasih pa je prišel kar tako – da si je spočil dušo. Bil je zelo ponosen na naše lovske posestvo. Takšnih rož, kot jih je imel Pepi na oknih lovskega doma, nima vsaka gospodinja doma. Ob nedeljah je nas lovec pred skupnim lovom pričakal s toplim čajem, pa čeprav je moral zato predčasno zapustiti nedeljsko mašo.

Kot preglednik uplenjene divjadi je bil nepogrešljiv – ko smo ga potrebovali, je bil v nekaj minutah pri lovskem domu ali pa se je pripeljal na pomoč s priklopi kamorkoli v lovišču. Nič mu ni bilo pretežko in nikamor mu ni bilo predaleč. Čas zanj ni bil pomemben, vedno je bil pripravljen pomagati, in to z dobro voljo, nasmehom na obrazu in posebnim žarom v očeh. Bil je tudi vesten lovski čuvaj. Za revir, ki mu je bil dodeljen, je skrbel vse leto. Vzdrževal je krmišče za divje prašiče, ki ga je zalagal predvsem poleti in tako prispeval k zmanjšanju škode na kmetijskih zemljiščih.

Njegova lovska strast so bili pogoni na divje prašiče, kjer skoraj ni manjkal. Strast do pogona se ni ohladila niti po dogodku, ko je moral pred obstreljenim prašičem pobegniti na drevo. »Ne veš, od kod vzameš moč,« so bile njegove besede začudenim lovecem, kako se je tako spretno izognil prašiču. Da je bil Jože predan lovu, priča tudi njegov odnos do domačih in tujih gostov v našem lovišču. Izkazal se je za izredno dobrega vodnika, skrbel pa je tudi za odvoz in spravilo povožene divjadi. Bil je tudi zgleden lovski tovariš. V veliko veselje mu je bilo, ko smo po delu, sestanku ali uspešnem lovu posedeli pri lovskem domu in skupaj zapeli. Pel je s takim zanosom, da ga je bilo veselje gledati in poslušati.

Za svoje cenjeno delo je prejel številna priznanja in odlikovanja, med njimi tudi odlikovanje Lovske zveze Slovenije (reda za lovske zasluge III. in II. stopnje) ter znak za 60-letno članstvo v lovski organizaciji.

Jože, dober in plemenit človek si bil. V naših srcih bo ostala svetla sled tvoje dobrote in predanosti. Na tvoji zadnji poti je zatrobil lovski rog, oglasile so se naše puške tebi, Pepi, našemu dragemu lovskega tovarišu, v slovo. Ni vsakemu dano imeti v svoji sredini takšnega človeka, lovca in prijatelja, kot si bil ti. Pogrešali te bomo. Hvala za vse, kar si storil za divjad, lovišče in za nas, lovece LD Podlehnika.

LD Podlehnika – M. M.

Dolgoletni redni in častni član Lovske družine (LD) **Prebold Vladimir Skok** nas je za vedno zapustil 8. septembra 2021.

Vlado, kot smo ga klicali, se je rodil 24. maja 1932 mami Neži in očetu Francu. Bil je živahen in hudomušen fantič, posebno navezan na očeta, ki mu je privzgojil tudi ljubezen do narave in živali. Toda druga svetovna vojna je družino zelo prizadela, saj je leta 1944 njegov oče padel pod strel domaćih izdajalcev.

Po vojni je Vlado v Ljubljani končal srednjo strojno šolo in se zaposlil v podjetju Emo Celje. Tam je tudi spoznal ženo Anči, s katero si je v Preboldu ustvaril družino in nov dom; rodili sta se jima hčeri Vlada in Živa. Pozneje je dokončal študij na strojni fakulteti in se zaposlil v Tekstilni tovarni Prebold, kjer je bil vodja vzdrževanja in pred upokojitvijo tudi vodja razvoja.

Bil je tudi aktiven član v več društvih, gotovo pa je bil lov njegova velika ljubezen. V Lovsko družino (LD) Prebold se je vključil leta 1969 in bil v njej dejaven do konca. Zelo rad je bil v družbi lovecev in med nami je imel nekaj zelo dobrih prijateljev. Pravzaprav bi lahko rekli, da je bil bolj ljubitelj in gojitelj divjadi kot pa lovec. Ni se prav pogosto odločil za strel, kadar pa se je, je bil odstrel po vseh etičnih načelih. Nikoli se ni branil nobenega dela, tako je bil prisoten na vseh delovnih akcijah, še posebno pri izgradnji našega lovskega doma. Prav tako mu ni bilo težko prevzeti in zavzeto opravljati funkcij v naši lovski družini in tudi na območni zvezi. V naši lovski družini je dva mandata opravljal delo tajnika, štiri mandate je bil predsednik nadzornega odbora in dva mandata starešina. Tudi na območni zvezi lovskih druženj je opravljal več funkcij, med drugim je bil večkrat član izvršnega odbora, predsednik in podpredsednik ter predsednik kadrovske komisije. Bil je tudi soustanovitelj in častni predsednik Savinjskih registrov, pri čemer si je vseskozi prizadeval, da so imeli ustrezno materialno in moralno podporo.

Za tako zavzeto delo je prejel zaslužena priznanja in odlikovanja: priznanje Savinjsko – Kozjanske zveze lovskih druženj, znak za lovske zasluge, reda za lovske zasluge III. in II. stopnje, znaka za 40 in 50 let članstva v lovski organizaciji in plaketo LD Prebold.

Za njim bo ostala globoka vrzel, saj tako delavnih in zavzetih lovec ni prav veliko. Kot pošten in delaven član lovske družine je bil zgled za mlajšimi generacijam. Vedno se bomo spominjali njegovih tvornih in strokovnih pogovorov na sestankih, še posebno na občnih zborih.

Vlado, hvala za vse, kar si naredil za naš lov in lovske družine. Želimo ti, da bi ti bilo v večnih loviščih dodeljeno najboljši stojišče.

LD Prebold – A. S.

Iz lovskih vrst so za vedno odšli:

Viktor Trebec, LD Kresnice,
* 2. 2. 1943, + 13. 11. 2021.

Martin Kežman, LD Dobova,
* 11. 11. 1939, + 4. 11. 2021.

Albin Levičnik, LD Laze,
* 30. 10. 1925, + 19. 10. 2021.

Božidar Žagar, LD Kočevje,
* 9. 11. 1934, + 5. 11. 2021.

Pavel Rojs, LD Šmarje pri Jelšah,
* 28. 6. 1935, + 1. 11. 2021.

Jože Menčak, LD Gornji Grad,
* 6. 12. 1940, + 6. 11. 2021.

Janez Jureš, LD Križevci pri Ljutomeru,
* 25. 8. 1924, + 24. 10. 2021.

Stanko Pungertič, LD Krško,
* 16. 1. 1936, + 18. 11. 2021.

Silvester Brlek, LD Cirkulane,
* 8. 12. 1938, + 14. 11. 2021.

Ivan Berger, LD Trbovlje,
* 20. 4. 1935, + 20. 11. 2021.

Jurij Pušar, LD Škofja Loka,
* 19. 4. 1941, + 20. 11. 2021.

Maksimiljan Konečnik, LD Bukovje Otiški Vrh,
* 11. 10. 1927, + 21. 11. 2021.

Vinko Grk, LD Gaberšk Divača,
* 7. 7. 1948, + 11. 11. 2021.

Ivan Kovšca, LD Col,
* 20. 4. 1925, + 5. 11. 2020.

Alojz Kobal, LD Col,
* 10. 12. 1955, + 10. 4. 2021.

Stanislav Lampe, LD Col,
* 9. 4. 1950, + 20. 10. 2021.

Zdravko Kralj, LD Štanjel,
* 14. 12. 1946, + 22. 8. 2021.

Anton Hotko, LD Globoko,
* 11. 11. 1935, + 23. 11. 2021.

Niko Marn st., LD Brestanica,
* 17. 1. 1935, + 6. 7. 2021.

Drago Jagodnik, LD Brkini,
* 8. 2. 1949, + 14. 11. 2021.

Andrija Trenji, LD Šmartno pri Litiji,
* 27. 11. 1937, + 18. 11. 2021.

Janez Kastelic, LD Gabrovka,
* 17. 12. 1942, + 8. 11. 2021.

Blaž Prepadnik, LD Mozirje,
* 20. 1. 1994, + 18. 11. 2021.

Rafael Potočnik, LD Gornji Grad,
* 29. 10. 1949, + 24. 11. 2021.

Slavko Krašovec, LD Zalec,
* 6. 5. 1926, + 29. 11. 2021.

Ivan Hajnčič, LD Pernica,
* 21. 3. 1943, + 23. 7. 2021.

Alojzij Podbregar, LD Mlinše,
* 8. 5. 1951, + 23. 11. 2021.

Jože Valentinčič, LD Paljevo,
* 7. 3. 1957, + 24. 11. 2021.

Ivan Kozole, LD Videm ob Savi,
* 30. 10. 1942, + 8. 12. 2021.

Umrlim časten spomin!

Mednarodni vsestranski uporabnostni preizkušnji (VUP) – Štanjel 2021

Jazbečarji, majhni in malce večji srčni lovski pomočniki, so 9. in 10. oktobra 2021 pokazali svojo vsestransko uporabnost. Odlikuje jih, da so uporabni za skoraj vse zvrsti lova. Čeprav so bili vzrejeni prvenstveno kot jamarji, za lov na lisice in jazbece (delo v rovu), se dobro znajdejo tudi v drugih situacijah pri lovu na planem. Zato tovrstne preizkušnje dokazujejo, da so jazbečarji bili – in so še vedno – v osnovi odlični lovski pomočniki.

V načrtu dela **Kluba ljubiteljev psov jamarjev (KLPJ)** so bile v letu 2021 tri preizkušnje. Spomladi je bila v Ribnici *preizkušnja v delu po krvni sledi za jazbečarje*, v oktobru pa še drugi dve; in sicer *Mednarodna vsestranska uporabnostna preizkušnja (VUP) za jazbečarje* in *Mednarodna vsestranska preizkušnja (VUP) za pritlikave in kunčje jazbečarje*; obe s podelitvijo kandidature za mednarodnega prvaka v delu – CACIT. Kot soorganizator je sodelovalo **Lovsko-kinološko društvo (LKD) Gorica - Nova Gorica**, ki mu predseduje **Primož Bone**. Tokrat je obe tekmovanji gostila **Brkinsko-Kraška zveza lovskih druženj** na pobudo predsednika **Andreja Sile**. Tam za lovsko kinologijo skrbijo v okviru kinološke komisije, ki jo vodi **Aleš Brne**.

Priprave so se začele že zgodaj spomladi. Kar nekaj dogovarjanj in usklajevanj je namreč potrebnih, da je mogoče prireditve lepo organizirati in izpeljati v takem obsegu. Brez učinkovite pomoči lovcev – članov lovskih druženj s Krasa in Vipavske doline – prireditve ne bi uspela. Fantje in dekleta so nam požrtvovalno pomagali s terenskim vodenjem po lovišču, lovske družine so nam za uporabo pri preizkušnji psov odstopile predele lovišča ter lovske kočice ob odprtju in zaključku. Sodelujoče lovske družine so bile: **Lovska družina (LD) Štanjel, LD Dolce - Komen, LD Jezero - Komen, LD Kras - Dutovlje in LD Hubelj**. Katalog za prireditvi je v dveh jezikih oblikoval **Tadej Hrovat**.

Ker sta bili dve povsem ločeni prireditvi, so bila mesta dogajanja izbrana glede na discipline, ki jih določata različna pravilnika, čeprav oba jazbečarska. Za tisti

vikend je bila vremenska napoved relativno ugodna. Kljub temu smo vsi že v petek, 8. oktobra 2021, negotovo zrl v nebo in se jezili na dež. Ko pa smo z avtoceste zavili v smer Senožec in Štanjela, nas je presenetil še veter. Čeprav so ga Kraševci navajeni, je bil za udeležence iz drugih krajev Slovenije in tudi iz tujine na trenutke dobesedno orkanski.

treba upoštevati, da se v jeseni hitro zmrči in bi bilo nemogoče v gozdu opravljati preizkušnjo še v mraku.

Oba dneva so **Brkinsko-Kraški rogisti** slavnostno odprli tekmi s slovensko himno, zaigrali pa so tudi *Vstala Primorska*. Nekaj besed smo namenili tekmovalcem, sodnikom in organizatorjem: podpisani predsednik KLPJ, predstavnik LKD Gorica - Nova

Z zaključka Mednarodne VUP jazbečarjev (9. 10. 2021) v LD Hubelj

Na tekmovanji se je prvotno prijavilo 20 vodnikov, a iz objektivnih oziroma zdravstvenih razlogov se ju trije niso udeležili. Tako je bilo na koncu mogoče prešteti 17 vodnikov iz petih držav (Slovenija, Avstrija, Hrvaška, Češka in Nemčija).

Kinološki sodniki na prireditvi so bili: iz Češke **Monika Hnatek - Ilova**, iz Hrvaške **Nenad Jagodić**, iz Slovenije pa **Damjana Žnidaršič - Šveglj**, **Matjaž Roter**, **Robert Bandelj** in **Stanko Lihtenvalner**. Vodenje prireditve je prevzel **Robert Peras** ob pomoči **Aleša Brneta**. Veterinarsko oskrbo in kontrolo čipov je opravil **Mitja Dodič**, dr. vet. med. Pogoj PCT (preboleli, cepljeni, testirani), ki je potreben za obvladovanje epidemije covid-19, pa je prevzela zdravstvenica **Maja Ružič**.

V petek, 8. oktobra 2021, so se sodniki skupaj z vodniki – domačimi lovci zbrali pred lovsko kočico LD Štanjel, da so položili krvne sledi. Vsem se je porajalo vprašanje, kako bodo psi glede na vremenske razmere drugi dan lahko delali; za nevarne vodnike takega vremena in njihove pse je bilo namreč kar naporno.

V soboto, 9. oktobra 2021, smo se organizatorji zbrali že ob 6. uri pred lovsko kočico LD Štanjel, da smo pripravili vse potrebno. Začetek oziroma odprtje smo po dogovoru z vsemi sodelujočimi predstavili na 7. uro, ker je bilo

Rezultati Mednarodne VUP za jazbečarje, 9. 10. 2021:

1. Charming tail's wake me up at 5, vodnik: **Robert Vidervol** iz Slovenije (388 točk, I. a nagradni razred, CACT/CACIT);

2. Tüsöksori – Ugraszto Jäger – Fritz, vodnik: **Leo Fabiani** iz Slovenije (380 točk I. b nagradni razred, R. CACT/R.CACIT);

3. Cahrming tail's Jefe Goya, vodnik: **Jan Moder** iz Slovenije (378 točk, I. c nagradni razred, najboljša v delu po krvni sledi);

4. Bor s Polesi Cikhaje, vodnica: **Lucie Horsakova** iz Češke (370 točk, I. d nagradni razred) in

5. Charming tail's Javelin's Paloma, vodnica: **Martina Krančan** iz Slovenije (369 točk, I. e nagradni razred, najboljša v vodnem delu).

delo parov skupaj; torej v dveh skupinah. Vsi, vodniki in sodniki, so si bili enotni, da kraški teren, čeprav je dokaj položen,

Prvi trije najuspešnejši vodniki jazbečarjev na Mednarodni VUP za jazbečarje s svojimi psi (z leve): tretjeuvršeni Jan Moder, prvuvršeni Robert Vidervol in druguvršeni Leo Fabiani

Gorica **Angel Vidmar** v soboto in v nedeljo predsednik LKD Gorica - Nova Gorica, predsednik Brkinsko-Kraške ZLD Sila in strokovna vodja – kinološka sodnica **Žnidaršič - Švegljeva**. Prireditvi je oba dneva uradno odprl delegat Kinološke zveze Slovenije **Jože Rus**, nato je sledilo žrebanje štartnih števil in zatem odhod v lovišče.

Kot prvi predmet so vodniki s svojimi psi opravljali *krvno sled*. Vsak sodnik, ki je dan prej položil krvno sled, je vodnika psa tudi spremljal pri izdelovanju sledi. Za vse druge predmete so se sodniki združili v trojke in ocenjevali

ni enostaven, predvsem je delo psov oviral močan veter.

Sledile so discipline *odložljivost s preskusom strelomirnosti, vodenje, mirnost na stojšču in šarjenje*. To, zadnje je bilo naporno, saj je obilica podrastja in trnja oteževala delo. Ker so skupine dovolj hitro opravile delo v gozdu, so si vsi skupaj lahko privoščili odmor za kosilo, ki ga je tokrat pripravila gospa **Leandra Fabiani**. Nato se je oblikovala kolona vozil in smo se odpravili v Vipavsko dolino. Tam so vodniki opravljali *vodno delo in delo v rovu* (Lokavec). Delo v rovu, čeprav psi iz tujine tega sistema ne poznajo, ni prav

nikomur povzročalo večjih težav. Nekateri so bili hitrejši, drugi počasnejši, a vsi psi so delo v rovu uspešno opravili. Na zaključku tekmovanja pri lovskem domu LD Hubelj so se ravno poslavljali zadnji sončni žarki ...

Poleg nagrad prvim trem najuspešnejšim parom so bile podeljene tudi nagrade za najboljše delo po krvni sledi in za najboljšega tekmovalca v vodnem delu. Po razglasitvi rezultatov in podelitvi nagrad najboljšim je sledila večerja, ki so jo pripravili predstavniki LKD Gorica - Nova Gorica. Čeprav je delegat uradno sklenil tekmovanje, pa nikakor ni bilo konec prijetnega druženja.

Foto: Zdenka Leonhardova

Z leve v prvi vrsti: prvi trije najboljši vodniki prtljikavih in kunčjih jazbečarjev na Mednarodni VUP s svojimi psi: drugouvrščena Vilma Alina Bezenšek, prvouvrščeni Miran Kačič in tretjevrščena Marketa Gdulova. Z leve stojijo: Andrej Sila, Damjana Žnidaršič - Švegelj, Nenad Jagodič, Monika Hnatek - Ilova, Primož Bone, Robert Peras in Boštjan Češarek.

Foto: Ivo Leban

Nagrada za najboljše na krvni sledi

V nedeljo, 10. oktobra 2021, je tekmovalo manj psov, pa tudi pravilnik za prtljikave in kunčje jazbečarje predvideva manj preskusnih predmetov. Zato je bil zbor za vse udeležence ob 8. uri, prav tako pred lovsko kočjo LD Štanjel; enako tudi zaključek. Vsaka lovsko-kinološka prireditev si zasluži primerno slavnostno odprtje, zato smo v nedeljo, 10. oktobra 2021, zjutraj ponovili protokol. Sodili so trije sodniki: ena sodniška ekipa zaradi že omenjenih manj predmetov in manj

psov: **Monika Hnatek - Ilova, Damjana Žnidaršič - Švegelj in Nenad Jagodič.**

Po žrebanju so se vodniki odpravili v lovišče. Kot predvideva pravilnik, je bil najprej na vrsti preizkus dela po krvni sledi. Sledili so drugi gozdni predmeti (odložljivost s preskusom strelomirnosti, vodenje, vlečka kunca in delo v rovu z izvlačenjem). Krvna sled je bila, razen za dve že vajeni psički, kar trd oreh. Natančno je bilo videti, katerega psa vodnik uporablja v lovski praksi in kateri je zgolj tekmovalni pes. Enako je bilo tudi pri delu na vlečki in pri delu v rovu z izvlačenjem kunca, kjer sta bila dva psa izločena iz nadaljnjega tekmovanja. Teren za vlečke je bil idealen; z nizko travo, a je bil veter spet tisti, ki je zelo oteževal delo.

Na koncu so se vodniki, sodniki, organizatorji in lovci zbrali na istem mestu, od koder so zjutraj odšli, pri koči LD Štanjel. Prav tako kot prejšnji večer so sodniki razglasili rezultate in podelili nagrade. Tokrat smo podelili še posebne nagrade za **najboljšega psa pri delu na krvni sledi ter najboljšega na vlečki in izvlačenju kunca**. Sledila je javna razglasitev rezultatov, tokrat bolj zgodaj kot prejšnji dan. Po končanem tekmovanju so nas vse skupaj z značilnim kraškim kosilom razvajali **Danijela Švagelj** in lovci LD Štanjel.

Na koncu velja zahvala vsem sodelujočim. Na lovsko-kinoloških prireditvah se večino dela opravi prostovoljno – in prav to zasluži vso pohvalo. Ne bom

Rezultati Mednarodne VUP za prtljikave in kunčje jazbečarje - VUP CACIT, 10. 10. 2021:

1. Artemis Carnium – Misi, vodnik: **Miran Kačič** iz Slovenije (206 točk, I. a nagradni razred, CACT/CACIT);

2. Cinamon Moni Fidescanis, vodnica: **Vilma Alina Bezenšek** iz Slovenije (192 točk, I. b nagradni razred, R.CACT/R.CACIT, najboljša na krvni sledi);

3. Zimerbude Viki, vodnica: **Marketa Gdulova** iz Češke (166 točk, I. c nagradni razred, najboljša na vlečki);

4. Raime Alfa Samuel, vodnica: **Lenka Remarova** iz Češke (141 točk, II. a nagradni razred) in

5. Syleni Znak Wegi, vodnica: **Hana Polcrova** iz Češke (133 točk, II. b nagradni razred).

našteval imen, preveč nas je bilo, lahko bi celo pozabil. Zahvaljujem se lovcem iz vseh sodelujočih lovskih druženj, LKD Gorica - Nova Gorica, Brkinsko-Kraške ZLD in tako naprej. Lepo je bilo sodelovati z vami; k organizaciji ste vsi pristopili z vso zavzetostjo, vsi dogovori so veljali. Veliko truda je bilo vloženega, a je bil tudi poplačan, ko smo videli zadovoljne tekmovalce, predvsem pa dobro delo najmanjših lovskih psov.

Zahvaljujem se tudi sodelujočemu partnerju **Royal Caninu** za prispevek v obliki bogatih praktičnih nagrad.

Boštjan Češarek,
predsednik KLPJ

Slavnostna prireditev ob izidu priložnostne znamke z motivom koroškega žigca

Koroško filatelistično društvo (KFD) in **Lovska družina (LD) Peca - Mežica** sta pod pokroviteljstvom **Občine Mežica** in v sodelovanju s **Kinološko zvezo Slovenije (KZS)** 24. septembra 2021 na platoju tržnice Mežica organizirala slavnostno predstavitev priložnostne poštne znamke s podobo koroškega žigca. **Pošta Slovenije** se je namreč na začetku leta 2021 odločila, da bo izdala serijo štirih znamk na temo **Živalstvo – psi v službi človeka** in da bodo na znamkah psi pomoč-

niki, terapevtski psi, službeni psi in lovski psi.

KZS se je odločila, da bo od

lovskih psov na znamki predstavljen koroški žigec. Za koordiniranje in pretok podatkov med KZS

in Pošto Slovenije je bil za lovski del odgovoren **Radoš Burnik**, sicer tudi predsednik Komisije za lovsko kinologijo pri Lovski zvezi Slovenije, vse druge podatke v povezavi s koroškim žigcem in ustrezne fotografije koroških žigcev, objavljene v razpisu, pa je pripravila **Komisija za koroške žigce pri KZS**.

Na natečaj se je prijavilo več oblikovalcev, ki so izdelali predloge znamk, izmed katerih je Pošta Slovenije za koroškega žigca izbrala motiv, na katerem koroški žigec zaustavlja divjega prašiča. Poleg znamk je Pošta Slovenije izdala tudi bilten, v katerem je kratak opis tega psa. Ker je na znamki predstavljen koroški žigec, ki nosi ime po pokrajini Koroška in je

Vir: Pošta Slovenije, foto: Jožef Verčko

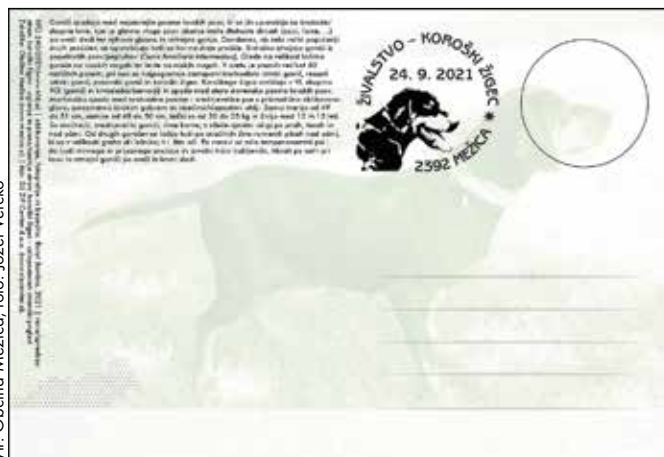
Znamka s koroškim žigcem in priložnostni žig

Vir: Občina Mežica, foto: Jožef Verčko

Prva stran razglednice z znamko in žigom Pošte Mežica

Vir: Občina Mežica, foto: Jožef Verčko

Druga stran razglednice

najštevilčnejši na Koroškem, se je KFD odločilo, da bo v Mežici s slavnostno prireditvijo obeležilo izid znamke.

Predstavniki filatelističnega društva **Jože Keber** se je s starešino LD Peca - Mežica **Slavkom Žlebnikom** dogovoril za sestanek. Nanj sta bila povabljeni še **Borut Bončina** iz filatelističnega društva in **Jožef Verčko**, predsednik Komisije za koroške žigce pri KZS. Sestanek je bil v začetku avgusta 2021 v Ravnah na Koroškem, na njem pa so se dogovorili, da bodo skupaj organizirali slavnostno predstavitev znamke in da bodo k sodelovanju povabili Občino Mežica in KZS. Določili so tudi program prireditve.

Starešina Žlebnik je na slavnostno prireditev povabil vodnike koroških žigcev in vse lovce **Koroške lovske zveze (LZ)**. O organizaciji sta se Žlebnik in Keber dogovorila tudi z županom občine **Dušanom Kreblom**, ki je bil zadovoljen, da bo prireditev v Mežici in se je strinjal, da

Foto: Jožef Verčko

Vodniki in organizatorji slovesnosti

bo Občina Mežica pokroviteljica prireditve.

Prireditve je vodil Keber, ki je tudi predstavil kronologijo dogodkov za izdajo znamke in priprave na to prireditev. **Lovski oktet Mežica** je zapel dve pesmi, med drugim pesem z naslovom *Na Peco*

bi šel, ki jo je napisal koroški lovec **Jože Libnik. Marjan Kodrun**, član Upravnega odbora KZS, je udeležence prireditve pozdravil v imenu KZS. Zatem je prisotne pozdravil še župan Občine Mežica **Krebel**, ki je pohvalil delo in sodelovanje z LD Peca - Mežica ter

prizadevanja za vzrejo koroških žigcev in vsem zaželel veliko uspeha. Žlebnik je udeležence pozdravil v imenu LD Peca - Mežica in na kratko predstavil pomen goničev pri lovu ter se zahvalil vsem vodnikom koroških žigcev, da so svoje koroške žigce pripeljali na prireditev. Verčko je kot predsednik Lovsko-kinološkega društva Koroške in Komisije za koroške žigce pri KZS spregovoril o zgodovini koroških žigcev ter aktivnostih za vzrejo. Zahvalil se je vsem, ki si prizadevajo za vzrejo in prepoznavnost koroških žigcev.

Prireditve se je udeležilo sedem vodnikov koroških žigcev s psi, predsednik Koroške LZ **Janez Švab**, starešina LD Mislinja in župan Občine Mislinja **Bojan Borovnik** ter več kot 50 lovcev Koroške LZ in drugi občani. Lovci in ljubitelji koroških žigcev smo veseli in se zahvaljujemo vsem, ki so prispevali, da je bil koroški žigec na tako poseben način predstavljen širši javnosti.

Jožef Verčko

Jelenje jutro v Menini in krvna sled

S 16. avgustom 2015 sem se odločil, da bom intenzivno lovil jelena v svoji **Lovski družini Gornji Grad**.

Lov na jelena v našem lovišču ni tako preprost, saj v strnjanih in strmih gozdovih ni velikih jas in je približevanje rukajočim jelenom kar zahtevno. Povsod po lovišču sem hodil poslušati njihov ruk.

Zgodilo se mi je, da sem med pohajanjem za jelena streljal na srno mladico. Ker pa zadetek ni bil najboljši, je bila to priložnost za dodatno učenje krvosledca. Odpeljal sem se do prijatelja **Ivana**, ki je imel takrat mladega krvosledca. Bil je vesel, da ima priložnost uporabiti na-

ravno sled pri iskanju obstreljene divjadi.

Odpeljala sva se nazaj v Me-

nino, v Jelenico. Mladi barvar je takoj povlekel po krvni sledi in po sto metrih dvignil obstrelje-

no srno. Ivan, dolgoletni vodnik krvosledcev, je takoj vedel, kako in kaj, in je **Arona** izpustil. Pes je v dobrih tristo metrih ujel srno, jo pokončal in se oglasil, nato pritekel do vodnika in ga odpeljal do plena.

Ko sva se peljala domov, sva se dogovorila, da bova šla zjutraj skupaj na lov na jelene.

Sanjam, ko me prebudi ura. Okno je odprto, jutro se budi, prve ptice se oglašajo. Pome pride prijatelj Ivan in se peljeva v Menino, do meje najinih lovišč, nato pa vsak na svojo stran. On je lovec v sosednji lovski družini. Še v mraku zapustiva avto.

Počasi, po cesti in nato po vlaki, od Strnika do pod Turnovke v Menini planini. Pritisne rahel mraz.

Foto: Michael Migas (fotografija je simbolična.)

Krvna sled

Na koncu gozdne vlake, pred skalami, postojim in prisluhnem. Mine več kot ura, v naravi se ne premakne nič. Naenkrat me zmrazi, ko v daljavi zaslišim kratek jelenji ruk. Traja in traja, da se prek drčje oglasi še enkrat, in to precej bližje, a vidim ga še ne. In nato zopet traja in traja, nakar se pojavi približno sedemdeset metrov pod menoj, v frati – tako težko pričakovani trofejni jelen! A že ga zakrije grmovje. Obidem tisto, ki zakriva jelena, in čakam, čakam. Po dolgih minutah pride na plano. Spremljam ga z daljnogledom in ocenjujem, ali je pravi, nakar se ustavi za manjšim grmom. »Pravi si,« mi je nekaj reklo. Odločim se, spustim daljnogled in snamem puško z rame. Ko jelen prestopi korak ali dva, puška poča, jelen omahne v globel pod potjo. Vali se kamenje in on z njim, nato vse utihne.

Po mobiju pokličem Ivana in mu povem svojo zgodbo. Ivan ima vedno s seboj krvosledca, to pot spet mladega barvarja Arona.

Spustila sva se do mesta, kjer je bil jelen v času strela. Kri je bila na nastrele. Ivan je Arona vodil na jermenu. Krvosledec naju je peljal po krvni sledi in po nekaj deset korakih navzdol sva zagledala jelena ležati v grapi. Nemočen je gledal proti nam. Ni se mogel več premakniti, končati je bilo treba njegove muke. Prevzela me je lovska mrzlica

in občutek krivde, ali je pravi. Že takoj sem vedel, da je žival stara okrog štiri leta, mogoče pet. Ali je bilo treba vzeti življenje tako mogočni živali, jelenu štirinajsteraku?

A kot velevajo običaji – še zadnji grizljaj jelenu, vejici krvosledcu in uplenitelju, obema pa lovska blagor!

Z Ivanom sva poklicala na pomoč še druge lovce, da smo po vrveh spravili jelena po grapi do gozdne vlake in s traktorjem do prevzemnice.

Krivda me je nažirala še pozneje, čeprav sem v domači lovski družini čakal na jelena 49 let. Povrhu sem bil eden prvih, ki je pred 19 leti predlagal, da bi tudi v Zgornji Savinjski dolini začeli upravljati z jelenjadjo in takih jelenov tedaj nismo odvezemali iz lovišča. Tolažilo me je, da je zdaj populacija stabilna in ni več ogrožena.

Aron je odlični krvosledec, z že mnogimi izkušnjami. Vodniki krvosledcev pri vzgoji psov in pri delu v loviščih porabijo ogromno energije in tudi denarja, zahvale pa so navadno zelo piškave. Lovci jim lahko pomagamo tudi na tak način, da jih pokličemo tudi takrat, ko je iskanje za psa samo šola.

Dobro sodelovanje vedno rodi bogate sadove in tovarištvo!

Ivan Sovinšek - Ivko

Predvidena legla lovskih psov

Resasti jazbečar (SLRJr):

O: 5/I, m: 5/I, 10. 1. 2022.

Miha Vačovnik,
Stari trg 268 d,
2380 Slovenj Gradec.
Tel.: 031/770-435.

Kratkodlaki istrski gonič (SLRGik):

O: 5/I, m: 5/II, 15. 1. 2022.

Franč Blatnik,
Češnjice pri Zagradcu 6,
1303 Zagradec.
Tel.: 031/247-726.

Bavarski barvar (SLRBb):

O: tuj plemenjak,
m: 5/II, 23. 12. 2021.
Rok in Bojan Deberšek,
Podgorska 83,
2380 Slovenj Gradec.
Tel.: 041/730-551.

Nemški žimavec (SLRNŽ):

O: 4/JZP, m: 4/JZP, 2. 1. 2022.

Štefan Hoheger,
Murski Črnci 53/c,

9251 Tišina.

Tel.: 041/200-132.

Vajmaranec (SLRWpk):

O: tuj plemenjak,

m: 5/JZP, 4. 12. 2021.

Barbara Glavič,
Hraše 16 a,
4248 Lesce.
Tel.: 031/860-670.

Kokeršpanjel (SLRKš):

O: tuj plemenjak,

m: 5/III, 26. 11. 2021.

Gabrijel Košir,
Brezovica pri Borovnici 12 a,
1353 Borovnica.
Tel.: 041/962-240.

Nemški prepeličar (SLRPp):

O: 5/I, m: 5/I, 8. 12. 2021.

Žika Šujkič,
Spodnje Škofije 124 d,
6281 Škofije.
Tel.: 040/536-115.

Kinološka zveza Slovenije

Orožje in lovska optika

Prodaj dobro ohranjeno lovsko kombinirko Sabatti, kal. 12/7 x 65 R, s strelnim daljnogledom. Tel.: 031/553-035.

Prodaj češko kombinirko, kal. 7 x 57 R/12, s strelnim daljnogledom, 3–9 x 50, z osvetljenim križem in menjalnimi cevmi, 12/12. Cena: 500 €. Tel.: 041/808-979.

Prodaj odlično ohranjeno repetirno risanico Sava - Kranj, kal. 7 x 64, s strelnim daljnogledom Swarovski Habicht Nova, 6 x 42, (Suhlova montaža), ter šibrenico brezpetelinko Crvena Zastava, kal. 16–16 (izstreljenih 20 nabojev). Cena po dogovoru. Tel.: 041/692-113.

Kupim malo uporabljano risanico – prelamačo, kal. .30 R Blaser, brez strelnega daljnogleda in po možnosti z lesenim kopitom. Ponudbe sprejemam na tel. številko 041/922-688.

Lovski psi

Prodaj nemške kratkodlake ptičarje, poležene 18. 12. 2021. Mati: Brina Makolska, 5, PZP 54 t, JZP 187 t, Ch.-SLO, CAC, CACIB, BOB, HD-A. Oče: Ultimo von Ichenheim, V-1 (odl.), D1, S1, SW1, VGP1, IKP1, HN, BTR, LN HD-A2. Mladiči so potomci psov vrhunskih nemških vzrejnih linij Hege Haus, Madlage, Otterbach, Dinkelhof ... Večina prednikov je opravila Klemenovo preizkušnjo. Tel.: 041/753-877, e-naslov: plaznikb@gmail.com, spletna stran: www.pticarji.com.

Prodaj nemške kratkodlake ptičarje, poležene 22. 12. 2021. Mati: Cheeta Makolska, 5, PZP 55 t, JZP 176 t, ChJ.-SLO, CAC, RCACIB, BOB, HD-A. Oče: Dorian von den Donaumundungen, V-1 (odl.), D1*, S1, VGP1, IKP1, HN, VBR, AH, SJ, LN, HD-A2. Mladiči so potomci psov vrhunskih nemških vzrejnih linij Hege Haus. Večina prednikov je opravila Klemenovo preizkušnjo. Tel.: 041/753-877, e-naslov: plaznikb@gmail.com, spletna stran: www.pticarji.com.

Prodaj mladiče pasme nemški lovski terier odličnih staršev. Tel.: 031/619-306.

Drugo

Kupim ali zamenjam lovsko literaturo od leta 1910 do 1946 in vse lovske knjige, ki so izšle do tistega leta. Tel.: 051/611-377.

Prodaj več povojnih vezanih letnikov revije Lovec; 5 € za posamezni vezan letnik. Tel.: 040/770-433.

Prodaj lovne fazane za izpust v lovišče. Tel.: 041/717-464.

Prodaj past za kune Conibear. Cena: 27 €. Tel.: 041/868-739.

Prodaj kakovostno navadno jelenjad iz obore. Možnost dostave. Tel.: 051/652-682.

Zaradi preprečevanja okužbe z novim koronavirusom poskrbite za varno prodajo/nakup.

JANUAR

Datum	Luna	Sonce	zora/mrak (navt.)
1. So	6:23	14:53	7:44 16:27 6:31 17:40
2. Ne	7:40	15:53	7:44 16:28 6:32 17:40 ●
3. Po	8:43	17:06	7:44 16:29 6:32 17:41
4. To	9:32	18:26	7:44 16:30 6:32 17:42
5. Sr	10:08	19:47	7:44 16:31 6:32 17:43
6. Če	10:37	21:04	7:44 16:32 6:32 17:44
7. Pe	11:00	22:17	7:44 16:33 6:31 17:45
8. So	11:20	23:27	7:43 16:34 6:31 17:46
9. Ne	11:39	—	7:43 16:35 6:31 17:47 ●
10. Po	11:57	0:34	7:43 16:36 6:31 17:48
11. To	12:16	1:40	7:42 16:38 6:31 17:49
12. Sr	12:38	2:45	7:42 16:39 6:30 17:50
13. Če	13:05	3:50	7:41 16:40 6:30 17:51
14. Pe	13:37	4:54	7:41 16:41 6:30 17:53
15. So	14:16	5:56	7:40 16:43 6:29 17:54
16. Ne	15:04	6:52	7:40 16:44 6:29 17:55
17. Po	16:01	7:41	7:39 16:45 6:28 17:56
18. To	17:04	8:21	7:38 16:47 6:28 17:57 ○
19. Sr	18:11	8:54	7:38 16:48 6:27 17:58
20. Če	19:21	9:22	7:37 16:50 6:27 17:59
21. Pe	20:30	9:45	7:36 16:51 6:26 18:01
22. So	21:40	10:05	7:35 16:52 6:25 18:02
23. Ne	22:51	10:25	7:34 16:54 6:25 18:03
24. Po	—	10:44	7:33 16:55 6:24 18:04
25. To	0:04	11:06	7:32 16:57 6:24 18:06 ●
26. Sr	1:20	11:30	7:31 16:58 6:22 18:07
27. Če	2:38	12:01	7:30 17:00 6:21 18:08
28. Pe	3:59	12:40	7:29 17:01 6:20 18:09
29. So	5:16	13:33	7:28 17:03 6:19 18:11
30. Ne	6:24	14:38	7:27 17:04 6:19 18:12
31. Po	7:20	15:55	7:26 17:06 6:18 18:13

Obvestilo

Zaradi negotovih razmer, povezanih s COVID-19, vas prosimo, da se glede ažurnega stanja izvedbe dogodkov obračate neposredno na organizatorja dogodka. Uredništvo ne bo imelo podatkov o izvedljivosti organizacije dogodka zaradi morebitnih poostrenih ukrepov v povezavi s COVID-19. V reviji zaradi natančno načrtovanega urnika oddaje gradiva v tiskarno tudi ni mogoče objaviti zadnjih informacij. Mogoče je, da bodo dogodki odpovedani. Na dogodkih poskrbite za svojo varnost in varnost drugih udeležencev. Ostanite zdravi.

Uredništvo

Mali oglasi

Male oglase (besedilo in dokazilo o vplačilu) sprejemamo na elektronski naslov: lovec@lovska-zveza.si ali na naslov uredništva revije.

Cene malih oglasov: do 15 besed 4 €, od 15 do 25 besed 5 €, od 25 do 30 besed 6 €, za vsako nadaljnjo besedo 0,2 €.

Male oglase je treba plačati vnaprej. Položnic ne pošiljamo. Preštete besede in ustrezno vsoto nakažite na TRR Lvske zveze Slovenije: Nova Ljubljanska banka, d. d., št.: SI56 02010-0015687097; SWIFT oz. BIC koda: LJBASIXX. Sklic naj se glasi: SI 00 in zraven datum plačila. Primer za nakazilo 18. 9. 2015: SI 00 18092015.

Pod namen plačila morate obvezno napisati: MALI OGLAS.

Lovska zveza Slovenije

LIFE
Lynx

VABILO

Lovska zveza Slovenije, Strokovno-znanstveni svet LZS in projektna skupina LIFE Lynx vas vabijo na

13. SLOVENSKI LOVSKI DAN

s temo

Ris v Sloveniji: uspeh slovenskega lovstva?

Govorili bomo o:

- vplivu risa na upravljanje z divjadjo
- koliko risov lahko pričakujemo v Sloveniji v prihodnosti
 - kako spremljamo rise
- kako ohraniti ustrezno genetsko pestrost med risi

**Dogodek bo v soboto, 9. aprila 2022, z začetkom ob 9. uri
v sklopu Mednarodnega sejma lovstva in ribištva v Gornji Radgoni.**

Podrobnejše informacije (program, urnik, seznam predavateljev) bodo objavljene na spletni strani LZS.

Vljudno vabljeni!

ZVEZA LOVSKIH DRUŽIN GORICA – NOVA GORICA
Prešernova 17, p. p. 98, 5000 Nova Gorica

E-pošta: info@zldgorica.si
Tel.: (05) 333 21 82; GSM: 031/701-901; D. Š.: 22270043

organizira

TEČAJ OSNOVNEGA ŠOLANJA LOVSKIH PSOV VP-1 in VP-2 z zaključnim izpitom

Tečaj je namenjen šolanju mladih psov. Po dogovoru tečajnikov bo tečaj potekal dvakrat na teden v večernem času.

Za člane lovskih družin, ki so članice Zveze lovskih družin (ZLD) Gorica, bo tečaj brezplačen, za druge udeležence je cena za udeležbo 130 evrov.

Tečaj se bo začel s teoretičnim delom v petek, 4. februarja 2022, ob 17. uri v Novi Gorici na Prešernovi 17.

Za dodatne informacije pokličite tajništvo zveze na telefonsko številko 031/701-901.

Komisija za lovsko kinologijo pri ZLD Gorica

LOVSKO-KINOLOŠKO DRUŠTVO (LKD) GORICA – NOVA GORICA
organizira

TEČAJ OSNOVNEGA ŠOLANJA LOVSKIH PSOV VP-1

Tečaj je namenjen šolanju mladih psov. Po dogovoru s tečajniki bo potekal dvakrat na teden v večernem času. Glede na število in bivališče prijavljenih tečajnikov bo tečaj v Volčah pri Tolminu in v Lokavcu pri Ajdovščini.

Za člane LKD Gorica – Nova Gorica in člane lovskih družin, ki sofinancirajo delovanje LKD Gorica – Nova Gorica, bo tečaj brezplačen, za preostale udeležence bo cena 120 evrov. Tečaj se bo začel s teoretičnim delom januarja 2022. O datumu in kraju bodo prijavljeni tečajniki obveščeni.

Na tečaj se prijavite tako, da izpolnite spletno ali običajno prijavnico na spletni strani LKD Gorica – Nova Gorica <https://www.lkd-gorica.si/sl/content/lkd-gorica/akti.html>.

Za dodatne informacije o tečaju pokličite 041/695-660 (Ivo Leban) ali 041/478-388 (Angel Vidmar).

- 1 Piščalka za privabljanje predatorjev
NORDIK PREDATOR 33,20 €
- 2 Piščalka za privabljanje lisic
NORDIK FOX HEAT 26,50 €
- 3 Piščalka za privabljanje lisic
NORDIK PLAIN PAIN 16,50 €

**Švedske piščalke za
srnjaka in predatorje**

www.avantura.info

Avantura Trade d.o.o., Ljubljanska c. 44, 6230 Postojna
05 726 40 70 | info@avantura.info

TEHNOOPTIKA

SMOLNIKAR d.o.o.
Brodarova ulica 13,
1231 Ljubljana-Črnuče
tel./fax: 01/426 32 72
e-mail: tehnootoptika@siol.net
www.tehnootoptika-smolnikar.si

**NIKON Prostaff5
8x42**

Akcijska cena:
199,00 €

**NIKON Monarch5
8x42**

Akcijska cena:
319,00 €

Servis dvogledov in strelnih daljnogledov!

Do -30°C
Narejeno v EU

Termo čevlji

Trpežni, izredno topli in lahki ter povsem nepremočljivi čevlji so udobni in nudijo dober oprijem na različnih podlagah. Združujejo prednost klasičnega gojzarja in škornja. Tako toplih in lahkih čevljev verjetno še niste imeli.

Velikosti od 39 do 47.
Cena: 63,50€

INFORMACIJE IN NAROČILA
BELUGA, d.o.o., LJUBLJANA; Tel.: 01/25 10 880 ali 041/726 011

DOG

PROFESIONALNA KVALITETA
DOSTOPNE CENE
EVROPSKI IZDELEK
3 LETA GARANCIJE

ovratnice za učenje psa, ovratnice proti lajanju, nevidne ograje, GPS ovratnice

M-NET d.o.o., TEL.: 040 760 760

www.dogtrace.si
e-mail: info@dogtrace.si

VUTE
PUŠKARSTVO

Kremplova ulica 2, 2000 Maribor
lovskaoprema.si info@lovskaoprema.si
Tel: 059 108 495

Komplet Pinewood
spodnje perilo

Raztegljivo in udobno spodnje perilo, ki je primerno za prvi sloj oblačil v trislojnem načinu oblačenja.

39,95 €

Zimski komplet Pinewood
Hunter Pro Xtreme 2.0

Lovski komplet za aktivnega lovca, ki ima visoke zahteve po kakovosti, funkcionalnosti in zmogljivosti oblačil.

Cena jakne: 239,95 €
Cena hlač: 189,95 €

 ECOTACT

LOVSKA OBLAČILA
SLOVENSKE KAKOVOSTI

 PD

Prevent&Deloza d.o.o.
Kosova ulica 14
SI-3000 Celje

 info@prevent-deloza.si
 www.prevent-deloza.si
 +386(0)3 428 0850

 FIRECAT GREEN LABEL

Tradicija v zeleni preobleki

V letu 2021 so napisali:

»Leta 1991 smo bili lovci med prvimi na branikih domovine. /.../ Po tridesetih letih lahko zapišemo, da smo lahko na opravljenih nalogah ponosni in hkrati hvaležni starejšim generacijam in voditeljem zelene bratovščine, ki so že sredi sedemdesetih let ocenile, da je vloga slovenskih lovcev izjemno pomembna tudi v takratni doktrini splošnega ljudskega odpora in družbene samozaščite. Leta 1991 se je to še kako potrdilo in vse to ostaja del naše 114-letne zgodovine.«

Dr. Marjan Toš:
Naj ne bo pozabljeno
Uvodnik, Lovec, 6, 2021

»S sprejetjem Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o orožju je Slovenija zelo zamujala. /.../ Predlog zakona je bil v zakonodajnem postopku že od konca leta 2019, že od samega začetka je Lovska zveza Slovenije kot zainteresirana javnost sodelovala in podajala predloge. /.../ Zdaj lahko rečemo, da smo lovci pridobili, predvsem pa imamo na področju lovstva rešitve, ki jih pozna večina evropskih držav.«

Mag. Lado Bradač,
predsednik Lovske zveze Slovenije:
Lovci in zakon o orožju
Uvodnik, Lovec, 9, 2021

»Za konec naj poudarim, da je bila letošnja svetovna lovska razstava z imenom Eno z naravo za nas in lovstvo izredno pomembna. Organizator je vložil ogromno sredstev, časa in energije v dogodek, ki je obenem poklon lovstvu in prikaz, kaj vse lovstvo je, zakaj ga sodobna družba potrebuje in, kot je očitno vsaj na Madžarskem, izdatno podpira. Velik poudarek je bil namenjen kulturi lova pa tudi lovski kulturi. Glede na število razstavljalcev z vsega sveta, obsega spremljajočih dogodkov in pomena, ki ga je madžarska vlada kot glavna organizatorica dala lovstvu, je ta razstava predvsem potrditev lovstva kot spoštovane in potrebne dejavnosti danes in jutri.«

Srečko Žerjav,
član Komisije za mednarodne odnose pri LZS in podpredsednik FACE:
Svetovna lovska razstava Eno z naravo
Uvodnik, Lovec, 11, 2021

»Model in oblika izobraževanja sta se skozi obstoj slovenske lovske organizacije vseskozi spreminjala in oblikovala. Od začetka, ko so naši predhodniki ustanovili Slovenski lovski klub in zapisali, da je ena od osnovnih nalog izobraževati slovenskega lovca, je vsaka generacija dodala nekaj novega in dopolnjevala prejšnjo. /.../ Tudi zdajšnji čas, ki ni najbolj naklonjen nobeni obliki izobraževanja, nas je prisilil, da smo naredili korak naprej. Če smo ga v pravo smer, pa bo pokazal čas.«

Ivan Žižek,
predsednik Komisije LZS za izobraževanje:
Priložnost ali retardacija izobraževanja
Uvodnik, Lovec 7–8, 2021

»Naloga Komisije za lovsko strelstvo in lovsko orožje pri LZS je razvijati in širiti 'orožno lovsko kulturo' na vseh ravneh, s posebnim poudarkom na ravni lovske družine, kjer se tudi vse začne. Zato poudarjam ta pomen in pričakujem, da je Pravilnik o lovskem strelstvu temelj razvoja na področju lovskega strelstva in orožja.«

Matija Janc,
predsednik Komisije za lovsko strelstvo in lovsko orožje:
Obetajo se spremembe Pravilnika o lovskem strelstvu
Uvodnik, Lovec, 10, 2021

»Lovska kultura v širšem pomenu besede zajema vse, kar lovci smo, počnemo, naše odnose znotraj naše organizacije, naše delo in naše obnašanje v družbenem okolju. Kultura je lovčev najmočnejše orožje! Pomen lovske kulture in njeno vlogo v našem okolju in širše moramo lovci nenehno poudarjati, jo gojiti in širiti.«

Mag. Jani Salamon,
predsednik Komisije za lovsko kulturo in odnose z javnostmi:
Lovska kultura – lovčev najmočnejše orožje
Uvodnik, Lovec, 12, 2021

SLOVARMS

Lovska trgovina SloVArms d.o.o.

www.slovarms.si

DIVAČA, Kraška cesta 67, Pon.-Pet.: 14:00 - 19:00

Tel.: 05 620 22 08 Sobota: 08:00 - 12:00

E-mail: info@slovarms.si

DAS ORIGINAL

Nudimo širok izbor
dušilcev poka že
od 249€ dalje.

J.P. SAUER & SOHN

Blaser
LIEMKE
THERMAL OPTICS

SWAROVSKI
OPTIK

Vixen

HAWKE

STEEL ACTION

Verney-Carron

TITAN 6

STRASSER

STEINER
GERMANY

AU

ASE UTRA

Dušilec zvoka ASE UTRA RAIDEN

Nakup možen ob uveljavitvi zakona!

Puškarstvo
Špendal

Prodaja vrhunskih izdelkov

Optike: Swarovski, Kahles, Zeiss, Delta, Aimpoint, MTC, Pard, Pulsar

Puške: Merkel, Haenel, Blaser, Sauer, Steyr Mannlicher, CZ, Heym, FX Airguns, Mauser, pištole Glock

Strelivo: RWS, Geco, Blaser, KJG, Sellier&Bellot, Rottweil, Sax, LFB, Nobel Sport Italia, GGG

Oblačila: Chevalier, Sitka, Merkel Gear

Razno: 3HGR jermeni, Niggeloh, Marsupio

gsm 041 399 307 ali 031 393 664

email puskarstvo@siol.net

trgovina <http://guns-spendal.com/shop/>